

Upokojenka darovala 20 milijonov

starih dinarjev

Iz Ljutomera smo dobili obvestilo, da je upokojenka — ne želi biti imenovana — darovala za dograditev kirurgije 100 tisoč dinarjev in za pomoč lačnim v Afriki prav tako 100 tisoč dinarjev. Skupno je torej iz svojih prihrankov podarila 20 milijonov starih dinarjev.

NASLOV

Leto XXXVII
Št. 15

Murska Sobota
18. april 1985

CENA 40 DIN

VESTNIK

Ob prihodu
zvezne štafete

Obeta se
enkratna
prireditve!

Jutrišnje popoldne se v Murski Soboti obeta zares izjemen dogodek. Pester kulturni in zabavni program ob prihodu nosilcev zvezne štafete mladosti, ki bo predstavljali množični shod mladine, delovnih ljudi in občanov, sebo začel ob 17. uri na prostoru med stavbo prve osnovne šole in mestnim parkom, uro prej pa bo godba na pihala v središču Murske Sobotice pozivala na osrednjo prireditev. Ta bo, kot so povedali na razširjeni seji predsedstva OK ZSMS, v glavnem potekala na teh odrih in ob njih, razdeljena pa bo v tri dele.

Najprej bo množični nastop cecibanov in pionirjev, ki bodo simbolizirali pomladno igrivost in sproščenost, zatem se bodo predstavile številne folklorne in ritmične skupine ter harmonikarji, vmes pa bodo tudi razgovori z mladimi, ki so dosegli izjemne rezultate na različnih področjih. Gotovo bo zanimiv tudi prikaz dosežkov tehnične kulture. Osrednji program z recitalom se bo začel ob 19. uri, ponazarjal pa bo revolucionarno preteklost, kritičen odnos mladih do sedanjosti in naravnost v prihodnost.

V enournem recitalu bodo nastopili pevski zbori, glasbeniki, beltiška folklor in ritmična skupina Plesna kuhinja. Po sprejemu zvezne in treh občinskih štafet nekaj pred 20. uro pa se bo nadaljeval sproščen program, ki naj bi trajal do poznih večernih ur. Predstavili se bodo pevski zbor srednješolskega centra, folkloristi, vojak s športnimi vajami, pripadniki Rdečega križa in taborniki ter karateisti, ki bodo prikazali del svoje bogate dejavnosti. Pridružila se jim bosta ansambla Diamanti in Doraja, poskrbljeno pa bo tudi za okrepčitev. Zvezna štafeta se bo nekaj časa zadržala v vojašnici, nato pa jo bodo prevzeli mladi iz Mure, kjer bo prenočila.

M. Jerše

Tudi letos največ koruze

SPOMLADANSKA SETEV V POMURJU DOBRO POTEKA



Pomurski kmetijci so jeseni zasejali z ozimnimi žiti vse načrtovane površine, zato so jim za spomladansko setev ostale le njive, ki so jih za to namenili s sevnim planom 1984/85. Pšenico so posejali v glavnem pravočasno, ta se je primerno obrasla in kljub hudemu mrazu dobro prenesla zimo. Prvo dognovanje je prav tako mimo in po posevkih sodeč bi lahko sklepali, da bomo ob žetvi zadovoljni. Družbeni sektor ima pšenico na okrog 2.100 hektarjih, ob tem pa še 320 hektarjev semenske pšenice, medtem ko so kmetje pšenici odmerili okrog 13.000 hektarjev polj. Čeprav se niso sklenjene vse pogodbe o tržnem pridelovanju, je letos v organizirano tržno proizvodnjo vključenih 6.500 hektarjev kmečkih površin, s teh pa naj bi ob žetvi oddali 17 tisoč ton pšenice. Računajo, da bodo 12 tisoč ton pridelka odkupili še od družbenega sektorja in bo tako v Pomurju realiziran načrt odkupa 27 tisoč ton tržnih viškov krušnih žit.

V tem času je v Pomurju največ skrbi namenjene setvi sladkorne pese. Setev poteka normalno, saj so pridelovalci oskrbljeni s potrebnim reprodukcijskim materialom, nekoliko pa se je tudi letos zatikalo pri organizacijskih vprašanjih. Po republiškem setvenem načrtu bi morala družbena kmetijska gospodarstva letos pesi nameniti 1.486 hektarjev površin, zasejala pa jih bodo 1.350 hektarjev in tako načrt izpolnila 90-odstotno. V teh organizacijah sicer pravijo, da se ne branijo setve sladkorne pese, vendar zaradi kolobarja in potreb po koruzi tej kulturi ne morejo nameniti več površin. V zadržnem sektorju že vsa leta namenjajo pesi približno enake površine, in tudi letos jo bodo kmetje zasejali na 980 hektarjih. Za te površine so že sklenjene pogodbe, planske obvez-

Poleg sladkorne pese pridelovalci v teh dneh hitijo tudi s saditvijo krompirja. Dobro organizirano tržno proizvodnjo krompirja imajo predse na območju TZO Beltinci in v Kmetijski zadrugi Lendava, za krompir pa se odloča vse več kmetov tudi na drugih območjih. K temu jih je morda nekoliko spodbudila tudi letošnja visoka cena, ki je v začetku ponudila dosegla tudi 55 dinarjev za kilogram. Foto: Jože Šabjan.

nosti, ki znašajo 1.400 hektarjev, pa bodo tako izpolnjene s 70 odstotki. S setvijo sladkorne pese so pomurski pridelovalci začeli v začetku prejšnjega tedna, v tem tednu pa bodo setev v glavnem opravili.

Največ površin pa bodo tudi letos v Pomurju namenili koruzi. Družbeni sektor jo bo za zrnje zasejal na 3 tisoč hektarjih, poleg tega pa bo sejal še 600 hektarjev koruze za siliranje, kmetje pa bodo koruzi namenili 18 tisoč hektarjev polj, od tega 12 tisoč hektarjev za zrnje. Tudi letos se

nadaljujejo prizadevanja za intenzifikacijo pri pridelavi koruze, saj bodo v organizirano proizvodnjo vključili okrog 6 tisoč hektarjev kmečkih površin. Sortni izbor so določili že pozimi, v Pomurju so za to izbrali štiri sorte, seme je regresirano, v Pomurju pa bodo kmetom prodali okrog 300 ton kakovostne semenske koruze. Začetek setve koruze je odvisen od vremenskih razmer, ko se bo zemlja primerno ogreela, računajo pa, da bodo načrtovane površine zasejali do srede maja.

Ludvik Kovač

NIČ NAS NE IZUČI ALI

Ugotavljanje ugotovljenega

Medobčinska uprava inšpekcijskih služb je 23. junija 1983 izdelala obsežnejšo informacijo o nekaterih vidikih onesnaževanja okolja in predlogih za ureditev stanja. Ista uprava je marca lani oblikovala poročilo z naslovom Inšpekcijsko nadzorstvo in varstvo okolja. Delovna skupina za pripravo gradiva o problematiki varstva okolja — vodi jo Jože Fras, avtor že prvih dveh gradiv — je pod okriljem pomurskega medobčinskega sveta SZDL sestavila še eno poročilo. Zal tudi slednje ne more v celoti in zadovoljivo odgovoriti na vprašanje mrtvega iz Askerčeve balade Mejniki — Joj, kam bi del? Odgovor, ki ga imamo

pri roki — kot večletno neke vrste „dežurno resnico“ — se glasi: tja, kamor te nihče ne vidi! Kot kažejo terenske izkušnje, so ljudje to možnost doslej obilo izkoriščali, tako da zdaj ne vse kriplje bijemo plat zvona za varstvo okolja. (Lé glejmo, da nam še zvon ne pade na glavo!)

Zanima nas, kako bi to naše ugotavljanje ugotovljenega komplementalno daljnovidno nemiški biolog in gorec prišlaš Darwinovih naukov Ernst Haeckel, ki je leta 1869 skoval besedo ekologija. Za ruskega književnika Gogolja že vemo, kaj bi nam odvrnil: „Ne krivi zrcala, če imaš grd obraz!“ Naša ljudska modrost je še bolj

praktična: „Najprej pometi pred lastnim pragom, šele nato se spravi pred sosedovega!“ In še hi se dalo pletenčiti, če nam ne bo pozornosti pritegnili dve ugotovitvi iz tretjega poročila. Prvič, da lahko zavoljo resda izredno koristnih melioracij iztrebimo simbol Pomurja — štoklje, ki utegnejo zavoljo teh in podobnih zemljiških posegov z drugimi živalskimi vrstami ostati brez „zelenih otokov“; in drugič, mar je ugotovljena sušica jelš že posledica vplivov kislega dežja, ki drugje po Evropi množično mori gozdove? Skratka, se nam veja, ki si jo tako ihtavo žagamo, že lomi? (BRŽ)

Danes veliki
Vestnikov
intervju

Stran 4

Za sindikate ne more biti predaha!

V soboških sindikatih si prizadevajo, da bi letos še bolj kot doslej vse organe in organizacije spodbudili k večji zavzetosti pri izpolnjevanju pomembnih nalog. Zavedajo se namreč, da je prav od njih odvisno uresničevanje samoupravnih pravic in izpolnjevanje obveznosti delavcev ter njihovih neposrednih interesov. Ze bežen pogled na akcijske usmeritve in naloge občinske organizacije zveze sindikatov v Murski Soboti za letošnje leto dokazuje, da jih čaka zares precej dela. Izpostavljene so predvsem tiste naloge, ki jih narekujejo aktualne gospodarske in politične razmere v družbi in organizacijah združenega dela, dolgoročni program gospodarske stabilizacije ter pripravljenost in usposobljenost osnovnih sindikalnih organizacij, da se kot gonilna sila temeljiteje spopadejo z reševanjem težav v lastnih delovnih okoljih.

Med prednostne naloge soboških sindikatov v letošnjem letu sodi uveljavljanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v razmerah gospodarske stabilizacije. To pomeni še večjo aktivnost pri dograjevanju samoupravne organiziranosti in samoupravljanja v OZD in skupnostih. V bistvu gre za odločanje delavcev o razmerah in rezultatih dela v celotnem reprodukcijskem procesu, kot so cene, naložbe in drugo, za pospeševanje združevanja dela in sredstev, sanacije in prestrukturiranje delovnih organizacij, ki poslujejo z izgubo oziroma na meji rentabilnosti.

Posebna pozornost pa bo namenjena tudi usklajevanju delovnega in obratovalnega časa, da bi izboljšali izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti.

Posebno področje delovanja soboških sindikatov bo gotovo zaustavitev padanja realnega osebnega dohodka, pokojnin in nadomestil oziroma postopno povečanje njihove realne vrednosti v skladu z rezultati dela. Ta cilj pa bo mogoče uresničiti le z agresivnejšimi opredelitvami razvoja sleherne organizacije ter s krepitvijo gospodarske stabilizacije in socialne funkcije osebnega dohodka, kot motiva-

cije za boljše delo. Hkrati bo veliko govora o dopolnjevanju samoupravnih splošnih aktov in drugih normativnih aktov, kar mora prispevati k večjemu ločevanju med dobrim in slabim delom.

Zaradi svojevrstnosti problematike zaposlovanja v soboški občini se bodo sindikati še posebej zavzemali za dosledno uresničevanje vseh sprejetih stališč in usmeritev. To zahteva še večjo aktivnost vseh, predvsem pa strokovnih kadrov v združenem delu, pri hitrejšem prestrukturiranju gospodarstva ter iskanju in financiranju novih razvojnih programov. Poleg tega bo nujno spodbujati inovacijsko dejavnost, uveljavljanje realnega in dolgoročnega načrtovanja kadrovskih potreb ter sistem izobraževanja in štipendiranja prilagoditi omenjenim dolgoročnim ciljem. Zato čakajo soboške sindikate zelo odgovorne naloge pri uresničevanju dogovorov kadrovske politike v organizacijah združenega dela. Letos pa bo posebna skrb namenjena tudi pripravi na 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije, o čemer bo tekla široka javna razprava v osnovnih in občinskih organih zveze sindikatov.

Milan Jerše

Komuna in Graditelj iščeta možnosti povezovanja

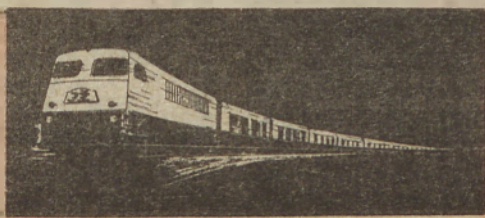
Krajevna konferenca SZDL in DO Rašica TOZD Beltinka sta pripravili pretekli teden v Beltincih pogovor s predstavniki združenega dela Beltinke, Komune, Graditelja, šole in krajevne skupnosti z namenom, da bi ugotovili, kakšno je stanje zaradi sedanjih zaostrenih gospodarskih razmer, kako je z njihovo prihodnostjo in sodelovanjem v krajevni skupnosti. Ugotovljeno je bilo, da ima tozd Beltinka v okviru DO Rašica izdelan dolgoročni razvojni program, ki ga že izvajajo, hkrati pa tudi nimajo posebnih težav pri poslovanju. V povsem drugačnem položaju pa sta delovni organizaciji Komuna in Graditelj, ki se zaradi razmer v gradbeništvu vse bolj ubadeta s težavami, pa tudi

zato, ker nimata dolgoročnih razvojnih programov. Trenutno stanje v obeh kolektivih sicer ni kritično, saj imajo dovolj dela, vendar pa je potrebno zaradi socialne varnosti zaposlenih že danes misliti na jutri. V krajevni skupnosti Beltinci namreč zelo želijo, da bi jasneje začrtali nadaljnji razvoj združenega dela. Na pogovoru, za katerega so menili, da je bil koristen in potreben, je bilo poudarjeno, da naj bi v obeh delovnih kolektivih analizirali sedanje stanje in ugotovili, kakšno so lastne možnosti nadaljnjega razvoja. Proučiti pa bi morali tudi možnosti medsebojne združitve, ugotoviti, kaj bi le-ta pomenila za nadaljnji razvoj, in povezovanje z močnejšimi delovnimi organizacijami. V vsakem primeru pa je potrebno pripraviti dobre razvojne programe. Kot je bilo rečeno, jim želijo v krajevni skupnosti pri tem pomagati.

Govorili so tudi o razvejani društveni dejavnosti v krajevni skupnosti, ki se srečuje z denarnimi težavami. Zavzeli so se za združevanje sredstev in njihovo razdeljevanje glede na aktivnost posameznih društev. Krajevna konferenca SZDL Beltinci pripravlja tudi problemsko konferenco o društveni dejavnosti, na kateri bodo analizirali stanje in konkretnije opredelili naloge za nadaljnje uspešno delo.

Feri Maučec

VESTNIKOV VLAK 85
ŠKOFJA LOKA



sobota 1. junij — cena na osebo 1.700 dinarjev — prijave in vplačila od ponedeljka, 22. aprila, v upravi lista, Murska Sobota, Titova 29/1.
Tudi letos 100 izžrebanih! V ŠKOFJI LOKI avtobusi — malo pešačenja — odhod iz Murske Sobotice okrog 6. ure.



Več kot teden dni je na Danskem vrelo. Velike stavke in demonstracije, zahteve po višjih plačah in skrajšanem delovnem času. Vlada je ostala trdna in je obljubila samo 2-odstotno zvišanje plač. Demonstranti so v Kopenhagenu na vejo obesili lutko, ki je predstavljala predsednika vlade Schlütera.

Se osem jedrskih elektrarn

Do konca tega stoletja naj bi v Jugoslaviji zgradili še osem jedrskih elektrarn. V Hrvaški nameravajo do leta 2000 zgraditi 3 JE z močjo po 500 megavatom poleg že dogovorjene JE Prevlaka, ki bo imela moč 1000 megavatom,

gradili pa naj bi jo skupaj s Slovenijo. Elektrogospodarstvo BiH načrtuje gradnjo manjše JE, ki bi jo zgradilo z lastnimi sredstvi, večjo JE pa skupaj z ostalimi udeleženci v državi. Makedonija se dogovarja o gradnji JE s Srbijo in

Vojvodino, načrtuje pa tudi gradnjo JE v lastni režiji. Srbija načrtuje gradnjo JE na Donavi. V Vojvodini pa naj bi prva JE začela obratovati pred letom 1995.

40 let po preboju

V soboto so v sremskem Šidu svečano proslavili 40-letnico preboja tako imenovane sremske fronte. Boji na tem sektorju so trajali približno pol leta in sodijo med največje vojaške operacije med NOB. Na proslavi v Šidu se je zbralo več kot 150 tisoč ljudi. Pod 59 bojnimi zastavami slavnih enot narodnoosvobodilne vojske, ki so 13. aprila pred štirimi desetletji prebile fronto in odprle pot proti Zagrebu, se je zbralo preko 10 tisoč borcev, ki so sodelovali v bojih na sremski fronti, v vojaških operacijah pa je leta 1945 sodelovalo 110 tisoč borcev v 59 brigadah.

Avstrijska odlikovanja

Včeraj so v vladni palači v Železnem podelili odlikovanja prizadevnim posameznikom, ki so šestnajst let prizadevno utrjevali kulturno-znanstveno in prijateljsko sodelovanje med Avstrijo, Madžarsko in Jugoslavijo prek Mednarodnega kulturno-zgodovinskega simpozija Modinci. Veliki red zaslug za republiko Avstrijo je dobil tudi dr. Vanek Šifnar.

Letošnji simpozij Modinci bo od 1. do 5. julija v madžarskem Kőszegu in sicer na temo: »Država in družba v panonskem prostoru med obema vojnama«.

Delavci za večje pokojnine

Osnovne organizacije Zveze sindikatov Slovenije so zbrale mnenja o ukrepih za izboljšanje gnotnega položaja upokojencev. Delavci v združenem delu so ob tem poudarili, da je letos v Sloveniji treba uresničiti predvideno 75-odstotno medletno usklajitev pokojnin. S sedanjo 32,54-odstotno prispevno stopnjo pa se ne bo zbralo dovolj denarja za tako usklajevanje. Delavci menijo, da se bodo trudili zbrati denar za tekoče usklajevanje z večjo proizvodnjo, ki bo dala večji dohodek in osebne dohodke, s tem pa tudi večji dotok denarja za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V kolikor bi se zvišala prispevna stopnja za pokojninsko in invalidsko zavarovanje — kot trdijo delavci v odgovorih na vprašalnik, ki so ga sestavili sindikati — potem bi se morala zmanjšati katera od drugih obveznosti, ki jih delovne organizacije plačujejo na račun družbenih dajatev.

KDO JE OKUPIRAL AVSTRIJO?

Učitelj je vprašal učence: »Kdaj so tuje čete zasedle Avstrijo?« Odgovori so se glasili: po vojni. Nekateri učenci so še dodali: okupacija je trajala do sklenitve državne pogodbe leta 1955.

Noben učenec — kot piše v eni od številnih avstrijske revije Zukunft — ni opozoril na to, da je Avstrijo od leta 1938 do 1945 zasedla Hitlerjeva vojska in da je Avstrija kot država zginita z zemljevida Evrope.

Ta primer, samo eden med mnogimi, nam potrjuje: tudi 40 let po osvoboditvi Avstrije izpod nemške nacistične vladavine se najnovejše preteklosti v šolah in javnosti ni posrečilo predstaviti tako, kot se je v resnici zgodila. Zato bi morali vzeti proslave in spominske prireditve v začetku leta 1985 kot povod, da ne govorimo samo o uspehih, doseženih v drugi republiki, ampak da spomnimo tudi na usodo Avstrije pred osvoboditvijo, opozarja Josef Hindels, pisec članka v omenjeni reviji.

Maja manj inflacije

Statistika trdi, da so bili marca letos stroji v povprečju še enkrat dražji kot lani, barvne kovine trikrat, kemični izdelki, električne naprave, žagan les, tekstilni izdelki, pijače, krmila, tobak pa so bili marca dvakrat dražji kot marca lani. Slovenski statistiki so izračunali, da je znašala stopnja inflacije (porast cen na drobno) v naši republiki 79 odst. glede na marec lani.

Vse močnejši protinflacijski vzvod pa postajajo polna skladišča končnih izdelkov. Dve tretjini slovenskih podjetij že ima večje težave s prodajo svojih izdelkov. Ekonomisti trdijo, da zaloge niso le začasna težava, zato računajo, da se bo inflacija v maju umirila.

ŠTIRJE SEDEŽI ZA OSEM POTNIKOV

Lani je bilo v Jugoslaviji registriranih 2.870.000 osebnih avtomobilov, in kar je za nekatere presenetljivo: 95.326 več kot leta 1983.

Po podatkih statističnega zavoda je bilo lani največ avtomobilov v Srbiji (718.775), na Hrvaškem 679.317, v Sloveniji 489.373, v BiH 363.338, Vojvodini 270.722, Makedoniji 235.311, na Kosovu 64.972 in v Črni Gori 56.157. V primerjavi z letom 1983 se je število osebnih avtomobilov v odstotkih najbolj povečalo na Kosovu — za 12 odst., najmanj v Srbiji — za 0,2 odst.

Povprečno pride v Jugoslavijo oseben avto na osem prebivalcev.

In kako kažejo podatki o osebnih avtomobilih v družbeni lasti? V Makedoniji pride na en takšen avto 34,7 zaposlenih, v Sloveniji 39,4, v Vojvodini 39,9, v Srbiji 40,5, v Črni Gori 41,8, v BiH 42, na Kosovu 45,6 in na Hrvaškem 56,2.

NESMISELNE KONFRONTACIJE

Ob kritiki sedanosti je neki filozof ugotovil, da se je partija odlično znašla v opoziciji, a da se zveza komunistov očitno ne znajde v poziciji, ker njeni člani še vedno ravna po pravih opozicijah.

Na to misel me je spomnila nedavna polemika o milijarderjih, ki temelji na konfrontaciji naših domačih delavcev s tistimi, ki delajo v tujini, češ da so zunaj plače tako velike, da se mnogi vrnejo z dela v tujini kot milijarderji.

Nesmiselnost te vrste konfrontacije enega dela delavskega razreda z njegovim drugim delom, češ da živijo eni dobro na račun slabega življenja drugih, je ovrgetel neki razumni občan s pripombo, da naši delavci v tujini, tisti, ki gredo do dve leti na gradbišče ozda, ki gradi v tujini zaradi izvoza, ne zaslužijo več kot Indijci, Pakistanci in drugi delavci, ki sodijo med najslabše plačane delavce.

Pomeni, da smo tudi zunaj meja najslabše plačana delovna sila in da je razlika med plačami doma in v tujini samo v stroških stanovanja in vsega drugega kar spada k preživetju — zunaj so ti stroški mnogo večji kot doma, in je torej rezultat na obeh straneh isti. Le da je pri delu v puščavi ali pragozdu veliko več nevarnosti kot na domačih tleh, da ne računamo ločenega življenja, deljenih stroškov preživetja družine doma in podobnega.

Navsezadnje, opozarja kritik o milijarderjih, je treba vedeti, da je skoraj že vsak drugi Jugoslovjan milijarder, če računamo stanovanja, hiše, posesti in druge dobrine, ki jih uživamo, saj so vredne vsake zase skoraj milijardo, ali pa tudi znatno več.

Najbolj zgovorna pa je ugotovitev, da smo postali zelo slabo plačana delovna sila.

Pismo iz Beograda

Najbrž smo prav zaradi tega osiromaševanja postali zelo občutljivi za navidežno velike številke, saj je pravzaprav res, da dandanašnja milijarda dinarjev ni več, kot je bil pred dvajsetimi leti milijon dinarjev. Čeprav v novih dinarjih pomeni milijarda le deset milijonov.

Kadar nus nekdo po krivem oštevja z milijarderji, ko imamo borih deset milijončkov, odkriva v sebi malenkostnost, zavistnost in še kaj slabšega. Kar sodi k tistim politikom, ki imajo geslo: skregaj in vladaj.

Nevarnost navajenosti na konfrontacije pa zaslužitmo v trenutku, ko se zavemo, da bi na isti način lahko skregali tudi tisti del delavskega razreda, ki je še nezaposlen, s tistim, ki je že zaposlen.

Namesto takega konfrontiranja je poštena frontacija — zavzetost, da tistim, ki so še brez dela, ustvarjamo možnosti združevanja dela, ali po starem rečeno — zaposlovanja, toda spričo dejstev o doseganju načina vlaganja moramo takoj ugotoviti, da zaposleni del delavskega razreda doslej ni bil zadolžen za zaposlovanje in torej ni odgovoren za njegovo nezaposlenost.

Tako bi lahko omenili še marsikatero konfrontacijo, ki nam je pri roki pri preprih o tem ali onem iz naše sedanosti, ne da bi nam to kakor koli pomagalo iz vsakdanjih zagat, toda to bi nam bilo samo kot kazanje mescia v vodi, ko vemo, da mesec ni tam, temveč nad nami.

Nesmiselnost bi bilo pač trditi, kar se pravzaprav dogaja v konfrontacijah te vrste, da je en del delavskega razreda — razredni sovražnik drugemu delu delavskega razreda. Smiselno je le ugotoviti, da je smiselna skupna borba za večje materialno in duhovno bogastvo vseh nus — naj bo čim prej vsak Jugoslovjan milijarder in še bogatejši, ker bomo potem vsi bogati, in če je le mogoče — še bogatejši.

Siromašnega socializma je ljudem v vsem svetu dovolj in ne želijo si še siromašnejšega. Zato je tudi prav, da so poznavalci razmer že na glas spregovorili tudi o tem, da je socializem dandanes v krizi, ne samo tisti prosluli kapitalizem. Od socializma pričakujemo veliko več kot nam je doslej uspel dati, čeprav ni malo, kar smo od njega dobili.

To pa se ne da doseči drugače kot z boljšim gospodarjenjem — z več dela in veliko manj govorjenja. Je pač resnica, da človek, ki začne govoriti — neha delati.

Kakor pravijo poznavalci: kapitalizem je sistem racionalne ekonomije in je kot tak nehuman — samoupravljanje pa je lahko humano le, če je njegova ekonomija še bolj racionalna kot kapitalistična. Večja humanost ob manjši racionalnosti ekonomije je pač le nazadovanje.

Viktor Štrec

v žarišču dogodkov

Albanija pred novim

Smrt Enverja Hoxhe, »svečnega voditelja«, kot ga je nedavno imenoval radio Tirana, je zgodovinski mejnik za »deželo orlova«, kot radi označujejo Albanijo. Za deželo, ki je zadnja štiri desetletja živevala v politični in duhovni karanteni, pomeni to vstopanje v novo obdobje, v katerem ne gre izključiti večjega dohajanja koraka z drugim svetom, postopnega odskrinjanja oken in vrat, zavzemanja tistega mesta na svetovnem prizorišču, ki ji pripada.

Ne gre pozabiti, da je Albanija strateško vgneždena na pragu Otrantske ožine in da je zato že desetletja zbujala vsakršne tuje skomine, kar je tudi prispevalo k tistem »sindromu agresije«, ki jo je zaznamoval v novejši zgodovini, pod Enverjem Hoxho: eden izmed prijemov, s katerim je Hoxha ohranjal albansko samoizolacijo, je bilo ravno sklicevanje na junaški odpor Albancev proti tujim zavojevalcem v preteklosti.

Če je bil dogmatični stalinizem sredstvo za ohranjanje hermetične zaprtosti Albanije ali pa je hermetična osamitev ohranjala takšen sistem, za zdaj ni pomembno — dežela se je dejansko spremenila v pravcati kopenski otok, odrezan od ostalega sveta, sprta po vrsti s »sovjetskimi, jugoslovanskimi in kitajskimi revizionisti, z ameriškim imperializmi«.

Do te osamitve je Albanija dejansko prišla postopno, s tremi velikimi zasuki v 40-letni zgodovini: leta 1948 je prekinila stike z Jugoslavijo, s katero je dotlej najtesneje sodelovala; nato se je naslonila na ZSSR, za katero je predstavljala nekakšen »klin na

Balkanu«, a se z njo sporekla za časa Hruščova leta 1961; sledilo je obdobje tesnih stikov s Kitajsko, za katero je bila Albanija »most v Evropo«, dokler tudi ta zveza leta 1978 ni razpadla. Poslej je Albanija sklenila, da se docela opre na lastne sile. Hoxha je sicer objubil sodelovanje z vsemi »prijateljsko razpoloženimi državami«, a ker jih sam ni našteval, je Albanija ostala na robu evropskega — in sveto-vnega — dogajanja.

Tako je Albanija edina evropska država, ki ni podpisala nobenega sporazuma o evropski varnosti in sodelovanju, pa tudi edina, ki ni podpisala dokumentov o človekovih pravicah. Osamitev pa je imela posledice tudi na gospodarskem področju, saj je dežela s piclimi 1.000 dolarji na prebivalca letno najrevnejša v Evropi, njena tehnologija je na ravni sovjetske iz petdesetih let, njeno kmetijstvo (tobak prinaša največ dohodka) pa je nizko produktivno.

O dolgoletni izolaciji priča tudi skromna menjava s svetom, komaj kakih 400 milijonov dolarjev letno, od česar odpade največ na Jugoslavijo,

globus

ZENEVA — V Švici se krepi pritisk proti tujim delavcem. Desničarska stranka nacionalne akcije je predlagala, naj bi z referendumom sprejeli dopolnilo ustave, s katerim bi predvideli, da se bo število prebivalcev Švice v prihodnjih 15 letih zmanjšalo s 6.435.000 na 6.200.000. To naj bi dosegli z omejitvijo priseljevanja.

BUDIMPEŠTA — Na Madžarskem zadnje čase ostreje postopajo z delomrznosti, zato vsako leto ob sodijo na »prevzgojevalno delo« kakšnih 15 do 26 tisoč, predvsem mladih ljudi. Moški morajo delati v rudnikih, »prevzgoja« pa traja leto dni.

NEW YORK — Generalni sekretar OZN je objavil podatek, da 13 držav, članic OZN ne plačuje svojih letnih prispevkov. Južnoafriška republika je dolžna 21,4 milijona dolarjev, Romunija 495 tisoč, Zaire pa 125 tisoč dolarjev. Med dolžniki so še Čad, Komorski otoki, Salvador, Ekvatorialna Gvineja, Gambija, Gvineja Bissau, Mavretanija, Paragvaj in Santa Lucia.

BUDIMPEŠTA — Po podatkih madžarskega statističnega urada je bilo ob štetju prebivalstva ob koncu preteklega leta v tej državi za 50 tisoč manj ljudi kot ob štetju pred petimi leti.

WASHINGTON — Po nedavni anketi Gallupovega instituta je večina Američanov proti kakršnemu koli vojaškemu vmešavanju ZDA v drugih državah.

PALERMO — Na Siciliji je bilo pretekli teden izredno vroče. Namerili so do 38 stopinj Celzija.

MOSKVA — Tukaj so zanikali trditve iz zahodnih virov, da SZ na ozemlju DR Nemčije namešča rakete SS-20.

KAIRO — Strmoglavljeni sudanski predsednik Džafar el Nimeiri je po dogodkih v domovini ko se je iz ZDA pripeljal v Egipt, doživel srčni infarkt in so ga morali odpeljati v neko kairsko bolnišnico.

globus

obdobjem?

Italijo, pa na Bolgarijo, Grčijo, Vietnam, Švedsko in ZRN. S Kitajsko je Albanija pred dvema letoma obnovila trgovinski sporazum, a menjava je le skromno porasla. Najbolj se je zadnji čas odpirala proti Italiji, Grčiji, Turčiji pa Iranu — ki jih je nedavno obiskal albanski trgovski minister.

V zadnjem obdobju je kazalo, da se v Albaniji zavdajo tega, da ne morejo večno zastajati za naglo razvijajočim se svetom. Toda ugibanja o tem, kam bi se utegnla dežela izraziteje naravnati, so ostala brez odgovora: ZSSR je diskretno prihajala s svojimi ponudbami, Zahod je na tihem ponujal svoje usluge, Albanci se niso marali izreči. Predsednik prezidija Ramiz Alia je rekel, da je »Albanija sposobna korakati naprej, ne da bi se morala komur koli zahvaljevati«.

Toda albanska samoizolacija je bila v marsičem proizvod Hoxhine osebne obsesije — ki se je med drugim odražala v številnih političnih čistkah. Z njegovo smrtjo odhaja z albanskega prizorišča tudi zastareli duh njegove generacije in na plan očitno stopa novi rod, manj obremenjen z duhovno preteklostjo. Seveda so štiri desetletja storila svoje in očitno bo Albanija vstopala v svoje novo zgodovinsko obdobje še nekaj časa.

(po Delu)

MURSKA SOBOTA — Na seji občinskega izvršnega sveta minuli teden so največ pozornosti namenili nekaterim kmetijskim vprašanjem. Poleg analize stanja in razvoja živilskopredelovalne industrije v občini so člani izvršnega sveta obravnavali še uresničevanje politike razvoja kmetijstva v Sloveniji ter spregovorili o novi kmetijski zakonodaji.

MURSKA SOBOTA — Na svoji 33. seji se je v začetku tedna sestala regionalna komisija za oceno naložb pri Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje. Da je naložbena dejavnost v Pomurju v nazadovanju, potrjuje tudi ta seja, saj je komisija prejela le nekaj predlogov za naložbe. Med njimi naj omenimo gradnjo sprejemne naprave in silosov za zrnje v Črncih ter gradnjo skladišča in nakup strojne opreme za proizvodnjo za izvoz v tozdu Tiskarna soboškega Pomurskega tiska.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine so razpravljali o predlogu smernic za pripravo družbenega plana občine za obdobje 1986 do 1990 ter o poslovnih rezultatih organizacij združenega dela v lanskem letu. Na dnevnem redu se je bilo tudi noročilo o izvajanju načrta letošnje stabilizacije v občini ter ocena uresničevanja dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka.

LENDAVA — Na seji občinske konference SZDL so pregledali program aktivnosti za izvajanje resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine za letošnje leto ter razpravljali o poročilu o stanju požarnega varstva v občini. Podali so tudi informacijo o poteku zbiranja sredstev za gradnjo kirurškega bloka ter se dogovorili o obeležitvi dneva Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

GORNJA RADGONA — Pri občinskem svetu Zveze sindikatov se je sestal svet za spremljanje in proučevanje življenjskih in delovnih razmer delavcev, ki je razpravljalo o problemih oskrbe s kurjavo v lanske kurilni sezoni. Razmere so se takrat tako zaostrele, da so delavski svet in družbenopolitične organizacije Radenske izrekle celo nezaupnico strokovni službi stanovanske skupnosti. Razpravljali so bili mnenja, da je taka odločitev preuranjena, da pa strokovna služba res nosi velik delež odgovornosti, da ni bilo normalne preskrbe s kurjavo. Menili so tudi, da bi se morala bolj dosledno vključiti v pripravo za naslednjo kurilno sezono. Več aktivnosti pa bo potrebno tudi pri borbi proti uveljavljanju posameznih interesov. Glede na občuten padec standarda pa vseeno ni moč socializirati vseh dajatev.

GORNJA RADGONA — Izvršni svet je na svoji zadnji seji razpravljalo o delu družbenega pravobranilca samoupravljanja. Nanj niso imeli bistvenih pripomb. Ocenili so tudi delo Šodišča združenega dela in delo Uprave za inšpekcijske službe pomurskih občin. Na seji so razpravljali tudi o predlogu odloka o davčnem zaključnem računu z analizo za leto 1984 in poročilu o uresničevanju dogovora o razporejanju dohodka v letu 1984. O tej problematiki bodo zavzeli stališča skupaj z občinskim svetom zveze sindikatov.

LENDAVA — Svet za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL je razpravljalo o poročilu o stanju v kmetijstvu in uresničevanju sklepov o razvoju kmetijstva in analizi uresničevanja politike razvoja kmetijstva, gozdarstva in živilske industrije v Sloveniji. Svet je obravnaval tudi informacijo o predlogih za izdajo zakonov o kmetijstvu. Seje so se udeležili tudi predstavniki kmetijskih delovnih organizacij.

LENDAVA — Predsedstvo občinskega komiteja ZKS je razpravljalo o izvajanju načrta dolgoročne stabilizacije ter o poslovanju delovnih organizacij v lanskem letu. Predsedstvo je sprejelo tudi poročilo o stanju v kmetijstvu v občini in ocenilo realizacijo sklepov o razvoju kmetijstva, ki ga je v lanskem letu sprejela občinska skupščina. Na seji je bilo govora tudi o pripravi družbenega plana občine za prihodnje srednjeročno obdobje.

LENDAVA — Skupščina komunalne interesne skupnosti je obravnavala zaključne račune za minulo leto ter sprejela samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela med komunalno skupnostjo in strokovno službo za letošnje leto. Obravnavali so tudi predlog samoupravnega sporazuma o mladinskih delovnih akcijah v letošnjem letu v Sloveniji ter ocenili delovanje komunalne skupnosti v lanskem letu.

GORNJA RADGONA — Na sejmšču je bila v nedeljo druga zvezna razstava psov vseh pasem. Na njej je sodelovalo 351 psov 72 pasem iz Avstrije, ZRN, Madžarske, Češkoslovaške, Francije in Jugoslavije. Najboljšim so podelili nagrade. Razstavo je odprl predsednik Kinološke zveze Slovenije Pavle Bojc.

APAČE — V krajevni skupnosti Apače so v nedeljo proslavili svoj drugi praznik. Praznovanje sicer ni bilo tako bogato kot lansko leto. V nedeljo dopoldne je bila slavnostna seja skupščine krajevske skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, na kateri so podelili priznanja trem posameznikom za aktivno delo in Gasilskemu društvu ter vojaški pošti 54-57 Maribor. Potem je bil bogat kulturni program, ki so ga pripravili učenci apaške šole. Popoldne pa se je praznovanje nadaljevalo v Žepovcih na vaških igrah.

LJUTOMER — Zaradi neaktivnosti je posebna komisija za delo z družbenimi organizacijami in društvi pri predsedstvu OK SZDL Ljutomer včeraj sklicala programsko-volilno skupščino Zveze organizacij za tehnično kulturo občine Ljutomer. Na ponedeljkovi seji so v celoti zamenjali vodstvo in izvolili nov izvršni odbor, ki boga vodil Mihael Balazić. Zadal so si tudi okvirni program dela, v katerem bo osrednja naloga oživitve neaktivnih sekcij zveze in ustanovitve nekaterih novih, na primer računalniške in inovativne dejavnosti. Pred novim odborom so take številne odgovorne in pomembne naloge tehniške izobrazbe prebivalstva občine Ljutomer.

LJUTOMER — V torek se je v Ljutomeru po dolgem času sestala komisija za pripravo in izvajanje načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v občini Ljutomer. Na seji so pregledali osnutek analize uresničevanja tega programa ter po temeljiti razpravi podali nekatere konkretne pripombe in predloge na analizo, ki naj bi pripomogle k reševanju zapletenih gospodarskih razmer v občini Ljutomer v prihodnje.

RADENCI — V hotelu Radin je bilo v organizaciji Centra za strokovna in tehnična vprašanja v arhivih, ki deluje v sklopu Pokrajinskega arhiva v Mariboru sedmo posvetovanje o strokovnih in tehničnih vprašanjih v arhivih. Na posvetu so razpravljali o predpisanih zakonskih obveznostih, ki so vse večje. Za uresničevanje pa ni dovolj sredstev. Dotaknili so se problema velikih količin gradiva, ki nastaja pri ustvarjalcih, in ga morajo arhivi prevzemati v svoja skladišča. Razpravljali so še o problemih arhivskega gradiva nastalega po letu 1945.

RADENCI — Cariniki so minuli teden razpravljali o vprašanjih carinskega sistema. Prvi dan posveta so razpravljali o aktualnih problemih v carinskem postopku, o pravni problematiki v zunanjetrgovinskem poslovanju in vlogi špedicije v zunanjetrgovinski menjavi. Drugi dan posveta je bil namenjen razpravi o problemu konsignacij, izvoznouvozniki politiki v letošnjem letu in carinski politiki poudarkom na blagovnih kreditih. Zadnji dan posveta pa je bila okrogla miza in predavanje o izkušnjah v mednarodnem transportu in zavarovanju.

Delovno in stabilizacijsko

Kot že vrsto let so se tudi letošnjega 15. aprila v spomin na veliko železničarsko stavko pred 65 leti zbrali na slovesnosti pred spomenikom na Zaloški cesti v Ljubljani železničarji Slovenije in Istre. Tako so se se enkrat spomnili težkega boja železničarjev in drugih delavcev za lepši jutrišnji dan. S splošno stavko leta 1920 je namreč izkoriščevalski razred s prelito krvjo nedolžnih žrtv pokazal svoj pravi obraz. Letos so železničarji praznovali svoj stanovski praznik predvsem delovno in stabilizacijsko, saj so v ospredju prizadevanja za uresničitev nalog in usmeritev iz akcijskega programa ukrepov za povečanje storilnosti poslovanja in za zmanjšanje stroškov v integralnem železniškem transportu. Zato so samo v večjih središčih pripravili športna srečanja, kulturne prireditve in podelitve priznanj za 10-, 20- in 30-letno delo na železnici.

„KRETNICE SO NAJBOLJ OBČUTLJIVE NAPRAVE“

Deset let zvestobe železnici mineva letos tudi Petru Brliču, šefu progovnega odseka na železniški postaji v Murski Soboti. Iskreno rečeno: preden sem ga spoznal, sem bil trdno prepričan, da gre za starejšega, izkušenega železničarja, ki je na svojem delovnem mestu skusil marsikaj. V resnici pa je človek pri tridesetih letih (in nekaj čez), ki se kaj hitro vključuje v razgovor. „Moje delo zajema vzdrževanje proge od Ljutomera do Puconec, kjer je treba v raznih vremenskih razmerah omogočiti varen in reden železniški promet. Pri tem ne gre le za redno vzdrževanje proge, ampak tudi za investicijsko vzdrževanje in vlaganja. Ker je na našem območju dokaj zastarel tirni sistem, je delo pri usposobitvi proge za normalno hitrost težje.“



Peter Brlič

stem, je delo pri usposobitvi proge za normalno hitrost težje.”

Pojasnilo k članku Budnica „razvojnim zaspancem“

Da so nam številni podatki »slaba stran«, se je izkazalo tudi v tem članku, objavljenem v zadnji številki našega časnika. Prelepo bi namreč bilo, ko bi delavci v Gorenje-Varstroju dobivali mesečno v povprečju 40 in več tisoč dinarjev. Tega je deležen samo delovodski sestav. Kljub temu znaša povprečna plača za »navadnega« delavca solidnih 30 tisoč dinarjev. In vendar je že več kot 30 odstotkov zaposlenih (ne samo 30 delavcev kot se je pomotoma zapisalo) v okrog 1100-članskem kolektivu vložilo zahteve za ponovno ovrednotenje posameznih del in nalog.

(B. Ž.)

PRODRETI V JEDRO PROBLEMA

Dobre izkušnje in uspehi, ki jih je imela z organiziranjem problemskih konferenc, so občinsko konferenco socialistične zveze v Murski Soboti spodbudili k pripravi novih konferenc. Obravnavajo aktualne problematike in naloge frontne organizacije pri izboljšanju razmer v živinoreji v soboški občini ter pripravi problemske konference o nadaljnjem razvoju kulture so pripomogle k temu, da v letošnjem letu načrtujejo še vrsto razprav o aktualnih temah iz vsakdanjega življenja, ki zanimajo delovne ljudi in občane. Tako nameravajo temeljitje obdelati varstvo okolja v Pomurju, še posebej v soboški občini, veliko pa si obetajo tudi od problemske konference o delovanju družbenih organizacij in društev, kjer čakajo aktualne naloge prav socialistično zvezo. Slednjo problemsko konferenco naj bi organizirali v zadnjem trimesečju letošnjega leta.

Sicer pa bodo vseskozi v ospredju prizadevanja za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, aktivnosti za nadaljnjo krepitev in razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja ter večja vloga in akcijska učinkovitost SZDL. Posebno skrb bodo v soboški občini namenili tudi razvoju kmetijstva in socialističnih družbenoekonomskih odnosov na vasi, pripravi na delegatske volitve, akcij za zbiranje dodatnih sredstev za opremo kirurgije, morebitni pripravi novega referendumskega programa in izvedbi referenduma za občinski samoprispevek v naslednje srednjeročno obdobje.

Siroka frontna akcija v drugem trimesečju letos pa bo najna tudi na ostalih področjih. Omenimo obravnavo položaja sisov materialne proizvodnje, problematiko gradnje in vzdrževanje cest v Pomurju s poudarkom na razmerah v soboški občini, uresničevanje SLO in DS, obravnavo stanja na področju pokojninskega zavarovanja kmetov, splošno družbeno skrb za starejše prebivalce, stanje in problematiko osebnih dohodkov delavcev v soboški občini. Seveda bodo skušali zajeti vso najaktual-

nejšo problematiko, ki se bo pojavljala v temeljnih samoupravnih okoljih ter v ožjih in širših družbenopolitičnih skupnostih, predvsem z namenom, da bi uresnili vse koristne pobude delovnih ljudi in občanov.

Milan Jerše

Milan Jerše

Veliko govora je bilo o letošnji „sibirski“ zimi, o izredno hladnem vremenu v januarju in pozneje. Delo na prostem je takrat zamrlo, toda ne povsod. Delavci progovnega odseka v Murski Soboti — skupno jih je 35, večinoma mladih ljudi — pa prav tiste dni niso poznali počitka, kot ga ne poznajo tudi vse ostale dni, pa najsi gre za praznike, nedelje ali nočno delo. Zato se le redkokdaj zgodi, da vzdrževalna dela na tirih in ob njih ne bi bila pravočasno in dobro opravljena. Precejšnje zasluge za to ima gotovo Peter Brlič, šef progovnega odseka, ki razporeja delo za posamezne progovne poslovoje. „Potrebno je opravljati razne kontrole in merjenja tirov in kretnic, ki so še posebno občutljive naprave. Poznamo občasne, tedenske kontrole in nadzor dela progovnih skupin ter obhodnikov prog. Pri nas izvajamo kontrole prve stopnje, organi iz tozda pa kontrole druge stopnje, to je mesečne preglede. Največje kritične presoje so vedno deležne kretnice, ker je od njihove pravilnosti odvisen celoten železniški promet.“

V zadnjem času so na soboški železniški postaji vidna prizadevanja za čimprejšnjo postavitev dveh novih tirov. V ta namen so vgradili pet novih kretnic in dva tira v dolžini 400 metrov. Ob tirih pa bodo uredili še nakladalni prostor velikosti 2900 kvadratnih metrov, ki bo asfaltiran in bo omogočal boljše nakladanje in razkladanje vagonov, kar je doslej predstavljalo velik problem. Prav tako, kot nam je povedal naš sogovornik, bo olajšano premikanje vagonov, s čimer bi razbremenili pogostnost zaprtih zapornic, ki so zdaj avtomatsko urejene, na Panonski ulici, in s tem zastoje v cestnem prometu.

„Delo šefa progovnega odseka opravljam četrto leto, na železnici pa sem zaposlen že deset let. Najprej sem delal kot delovni tehnik na postaji Maribor—Studenci, nato sem bil premeščen v Pragersko, po vrnitvi iz vojske pa sem se preselil z družino v Mursko Sobotu. Prav zdaj pa se znova vračam v Maribor, kjer bom prevzel dela in naloge referenta za naložbe. Izhajam iz železničarske družine — oče je bil kar 40 let železničar — zato je moja odločitev, da ostanem v železničarski službi trdna!“ je ob koncu razgovora poudaril Peter Brlič, ki zares z veseljem opravlja svoj poklic, za katerega se je izučil v gradbeni tehniški šoli, pozneje pa je opravil strokovne izpite. Srečno njemu in vsem železničarjem!

SPET BREZ POMUR-CEV

Pred tednom dni so v Ljubljani — hkrati s podelitvijo Kidričevih nagrad za ustvarjalne prispevke — odprli že tradicionalno vsakoletno razstavo Inovacije za stabilizacijo '85. Kot nam je pojasnila Danica Blagojevič iz Ljubljanske banke — združene banke v Ljubljani, je letošnja udeležba več kot skromna, saj sodeluje vsega 32 organizacij združenega dela iz vse Slovenije, od tega je samo 20 inovacijskih dosežkov nagrajenih iz sklada Borisa Kidriča in kreditiranih z bančnimi sredstvi. Neprijetno preseneča dejstvo, da med njimi ni nikogar iz severovzhodne Slovenije — ne iz Pomurja ne iz Podravja. Lani je bila podobna razstava v Murski Soboti, letos pa bodo omenjene plodove domače pameti predstavili še v Kranju, Kopru, Novem mestu in Celju. Pri vsem tem je prav osupljivo in žalostno hkrati, da o otvoritvi omenjene razstave niso vedeli nič ne na pomurski gospodarski zbornici v Murski Soboti in ne v podružnici Ljubljanske banke. Pa bi menda morali dobiti obvestilo z so pripadajočo dokumentacijo; vsaj tako nam je pojasnila odgovorna za to področje v Ljubljanski banki — združeni banki v Ljubljani, Danica Blagojevič. Sicer pa, kakorkoli je že prišlo do kratkega stika, nesporno je bilo tudi v Pomurju v zadnjih nekaj letih kreditiranih iz bančnih sredstev več ustvarjalnih dosežkov, ki jih je vredno predstaviti širši slovenski javnosti. Nazadnje tudi iz poslovnih razlogov.

(B. Ž.)

vsak četrtek
VESTNIK

KOMENTIRAMO

Ljutomerske predturistične zdrahe

Pravzaprav vsa ta stvar ne bi bila niti potrebna komentiranja, še manj pa objasnjevanja, saj je tako tipično naša, da bi bile vse besede skoraj odveč, pa kljub temu — podajmo se še enkrat v ta svet čudovitih nesmislov. Medtem, ko že vsi vrabci na strehah čivkajo, da v turizmu uspeš le z dogovarjanjem in združenimi močmi, pa je Ljutomer očitno brez streh, ali pa mogoče brez vrabcev. Če odmislimo turistično ponudbo Radenske (s svojo izpostavo hotelom Jeruzalem) nam preostane bore malo. A še to malo, kar je, noče, ali pa ne zmore biti pametno. Pred leti najaktivnejše društvo — Turistično olepševalno društvo — je bilo v fazi mrtvila, dokler ga lansko leto nekateri navdušenci, ki so s seboj pritegnili še ostale, niso ponovno obudili. Pri tem so imeli veliko volje do dela in še večje načrte, ki so jih postopoma pričeli uresničevati. Rezultati so vidni, predvsem pri delu olepševalnih sekcij, nekoliko manj pa v turizmu. In prihajamo počasi k srži problema: tudi turistično dejavnost so v letošnjem letu smelo zastavili — osrednja naloga naj bi bila organizacija pozabljene originalnega Prleškega sejma. A sam sejem ne bi bil tako zanimiv, zato bi ga bilo potrebno dopolniti. Letos se ponuja izjemna prilika: septem-

bra, ko naj bi bil sejem, praznovanje slovenski in jugoslovanski kinoamaterji 80-letnico prvega posnetega amaterskega filma v Jugoslaviji (1905 je dr. Karel Grosman posnel Odhod od maše in Sejem), poleg tega pa je organizacijski odbor računal tudi na povezavo tradicionalno Prleško bratstvo. Tako bi v treh dneh zaokrožili ponudbo in predstavitev vsega (ali skoraj vsega), kar občina Ljutomer premore. A glej ga šmenta — organizacijska odbora Republiškega festivala amaterskega filma (ki bo v Ljutomeru v počastitev obletnice) in Prleškega sejma sta našla skupni jezik, a Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov (ki si lasti pravico organizacije Prleške bratve — čeprav je prve Prleške bratve organiziralo turistično društvo) je odločno odklonilo sodelovanje. »Ali se sploh zavedate, kakšno delo je potrebno za organizacijo te prireditve?!« A jedro problema je neke druge — vprašanje je namreč, kje bo potem Društvo KIT dobilo denar za svoje t. i. strokovne ekskurzije? Ob tem, da jim njihovega vloženega dela tudi v prihodnje ne bi nihče podcenjeval. Pobudo so obravnavali tudi različni forumi (ob tem se ne bi ustavljali podrobneje pri tem, da so ponekod namerno dali izkivljaje-

no informacijo o podobi skupne prireditve — sejma in bratve) in povsod so podpirali zamisel o celoviti turistični ponudbi in podobni, ki naj bi bila jeseni. Se posebej zato, ker je odbor sejma pripravil tudi široko propagandno akcijo po Sloveniji, ko naj bi turistične organizacije tiste dni v Ljutomer pripeljale številne avtobuse — za dan ali dva. Hotelske sobe bi bile napolnjene, glas Ljutomera pa bi se ponesel tudi k sosedom in znancem. Upošteva to so predlagali, da naj se oba tabora — sejmski in trgatveni — sestanejo in pametno dogovorita. In tu prihajamo do očitnega pomanjkanja streh in vrabcev — ali pa mogoče zdravega razuma! Očitno je, da nekateri še sploh niso slišali (in zaradi tega tudi ne vedo, kaj je) za podružbljanje, da si nekdo ne more in ne sme lastiti nečesa, kar je širšega družbenega pomena, da o privatizaciji družbenih sredstev niti ne smemo govoriti.

Prav zato ni nič čudnega, da je v občini Ljutomer takšno stanje. Če se že pri tako majhni (a obetavni, predvsem pa tudi prednostni) stvari, kot je turizem, ne zmorejo dogovoriti. Turistični vlak z veliko hitrostjo drvi mimo — žal pa ne pušča vstopati zamudnikom.

Dušan Loparnik

Vsako leto izgubimo v naši republiki okrog tri tisoč potencialnih dobrih strokovnjakov in pridobimo namesto njih približno prav toliko povprečno bistrh. Morda jih je od konca vojne do danes v sivini povprečnosti »utonilo« kakih 90 tisoč, morda pa jih bo do konca tisočletja še nadaljnjih 75 tisoč. Pojav, imenovan »beg možganov« nas je baje v obdobju 70-ih in 80-ih let »stal« najmanj 300 tisoč let izgubljene izobrazbe...

**SREČANJE Z
DR. LUDVIKOM
HORVATOM**

TALENT KOT TABU TEMA?

S sogovornikom, izvedencem za razvojno psihologijo, dr. Ludvikom Horvatom, našim rojakom iz Brezovce pri Murski Soboti, smo skušali prodreti v ozadje teh in podobnih spoznanj, ki med razumniki zbudijo nemalo zanimanja, polemik in dialogov. Dodatno jih podpirajo izdane študije na primer Michela Torta Inteligenčni kvocieni ali dr. Jana Makaroviča Družbena neenakost, šolanje in talenti, kot tudi nekatere javne tribune, okrogle mize in druge vrste sočasnja.

Ob promociji skrajno provokativne knjige Inteligenčni kvocieni se je dr. Horvat strinjal, »da testi inteligentnosti kažejo zelo jasne razlike med družbenimi razredi«, da pa si hkrati »moramo postavljati predvsem vprašanje o uporabi in zlorabi testov inteligentnosti«. Ko pa smo ga izzvali s podatki iz Makarovičeve študije, se je vrnil v studentske dni k skupinski, sploh ne lokalno naravnani raziskavi (bil je nje nosilec) iz leta 1973 Proučevanje uspešnosti pomurskih študentov pri višjem in visokošolskem študiju, ki so jo radodarno finančno podprle vse štiri pomurske občinske raziskovalne skupnosti. »Končni rezultat tega nekajletnega projekta je bil, da so nas — kot takrat mlade strokovnjake — povabili na univerzo za sodelavce in ostali smo v Ljubljani.« Ali — kot bomo v raziskavi — »spremenili izobrazbeno strukturo pa se ne bo dalo s privabljanjem in »kraj« mladih strokovnjakov od drugod, ampak le z domačimi študenti...

Zaradi nerazvitosti nam velik del intelektualnega kapitala propade, ker ga ne znamo ustrezno razviti in oblikovati. (Slednje predvsem v razmislek s priporočilom, da raziskavo preberejo ali vsaj temeljito prelistajo naši vrli politiki in gospodarstveniki!)

USTVARJALNOST NA KOSU PAPIRJA IN Z VOŠČENKO

Sicer pa sva začela pri vrtcih, ki jih v prispodobi označuje kot »sterilne hotele visoke kategorije, kamor pride otrok kot gost, se ušede za mizo, kjer mu postrežejo s hrano in vsem drugim...

»Vsekakor je posredi izredno ostro postavljena diagnoza stanja. Iz obširne utemeljitve povzamemo razčlenitev dognanja, da otroku v vrtcu ni teba o ničemer razmišljati. »Torej ga nedelovno vzgajamo že od malih nog. V skandinavskih in vzhodnih modelih pa je v predšolski vzgoji izredno pomembno prav razvijanje samoaktivnosti. Ko pridejo naši otroci iz vrtcev v šolo, so spet ne-

aktivni in tako vse do vstopa v združeno delo. Tu pričakujemo, da bodo aktivni, ustvarjalni, iniciativni. Mi pa smo njegovo ustvarjalnost omejevali že od malih nog na kos papirja in voščenko. »A da ne bi bilo preplaša, je dr. Horvat dodal: »Poznam nekaj predšolskih podeželskih ustanov — tudi v Pomurju in na Štajerskem — kjer jim je to uspelo preseči in se vpeti v življenjski prostor. Kot primer najčeste navajam slovit opovani vrtec na Jančevem vrhu, ki se je zgledno vključil v okolje. Kot institucija omogoča in ima socializacijsko vlogo v svoji človeški dimenziji.«

Potemtakem bi bili potrebni reformni posegi v pedagoško in organizacijsko delo ne samo na osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah, marveč že v vrtcih. Toda kakšni in kako? Sicer bolj posreden, pa dovolj zgovoren odgovor se glasi: »Če je bil še pred 50 leti učitelj na vasi prva eminenca, danes to ni več. Iz leta v leto prihaja v pedagoške poklice vse bolj negativno selekcioniran kader, ker pač ne more drugam, se odloča za pedagoški poklic. Nekeč so se zanj odločali najposobnejši, najbolj nadarjeni. Se pravi: potrebna je bistveno drugačna moralna in materialna obravnava vzgojiteljev in učiteljev. Šele nato lahko zahtevamo drugačno kakovost dela,« je brez

selno indoktrinacijo. Najbolj sposobne navajamo k lenarjenju, hkrati pa manj sposobnim dovoljujemo priti do diplom, ki kot statusni simboli utirajo pot na vodilne in vodstvene položaje. Pa tako in toliko prisegamo na ustvarjalnost!

»Gre za problem več v šolskem sistemu, ki ga skušamo reševati z diferenciacijo, individualizacijo pouka. Profesor Trstenjak trdi, da talent ni privzgojen, ampak prirojen. Stvar okolja pa je, če se bo talent razvil ali ne. Naš šolski sistem je zelo uniformen sistem: od neenakih ljudi zahteva enako. V skrajnih primerih, ko gre za poskočbe živčnega aparata ali bistvene, genetsko odvisne odklone, smo razvili sistem pomoči s posebno pedagogiko, s tako imenovanimi posebnimi šolami. Včasih smo morda šli v preveliko odvajanje ali segregiranje. Iz strahu po socialni neenakosti pa si nismo nikoli upali, in to je še vedno tabu tema, razvijati — kar imajo povsod v svetu — sistem pomoči za nadnadarjene otroke.

Z akceleracijo rešujemo samo del vprašanja. Posameznik lahko preskakuje razrede, vendar ostaja v okviru repetitivnega (ponavljalnega) mišljenja. Če bomo hoteli v prihodnje razvijati ustvarjalnost in se vključevati v

kakršnih koli posiljenih akceleracij. Vedno zagovarjam mnenje, da morajo imeti otroci svoje otroštvo. Če pa so naravni potenciali otroka taki, da kaže voljo in duševno ter telesno sposobnost, je prav, da gre prej v šolo. Drugo je vprašanje preskakovanja razredov. Tu se problem veliko bolj zapleta. Otrok namreč preskače samo v svojem intelektualnem razvoju, v fizičnem pa gre po nekih drugih zakonitostih. Tako se lahko zgodi, da pride 13-letnik med 15-letnike, ki jih dajejo povsem drugi pubertetniški problemi. Zdi se kot zatolčen, zatrti tepček, majhen čudak, ki se ukvarja samo s knjigami. Nekaj drugega bi bilo, če bi take otroke izolirali — vse enako stare in mentalno nadpovprečne — saj je verjetno ta model mnogo boljši. Skratka, da imajo ob normalnem šolskem delu možnosti za fakultativne dejavnosti. Na podeželju je to težje, v Ljubljani pa imamo recimo skupino osnovnošolcev, ki se na filozofski fakulteti učijo kitajščino.

Ce sva že v Pomurju — ali pa je morda bolje reči manj razvito, obmejno, narodnostno mešano območje? — kakšna je vaša presoja dejstva, da se čedalje več pomurske mladine odloča kar za takojšnjo zaposlitev? Za tukajšnje gospodarstvo je namreč tako nastrojenost bodočih (ne)posrednih proizvajalcev takorekoč samomirna in utegne imeti čez nekaj let usodne posledice.

Pomursko dvojezično šolstvo, v katerem se simultano (sočasno) uporabljata madžarski in slovenski jezik in se manjšina uči jezika večine ter večina jezik manjšine, je edinstven primer in ključnega pomena za sožitje med narodi. Kljub vsem strahovom kaže na nekaterih segmentih — vsaj tistih, ki sem jih sam proučeval — izredno pozitivne rezultate. Jeseni bo v Ljubljani mednarodna konferenca o bilingvizmu in biculturalizmu, torej o življenju dveh jezikov in dveh kultur, kiju prireja inštitut za narodnostna vprašanja skupaj z evropsko gospodarsko skupnostjo OECD. Primer bomo predstavili tudi v živo, z enodnevno študijskim potovanjem po Pomurju. Imam prve rezultate lanskeletne raziskave o dvojezični pripravi otrok za vstop v šolo. Na tem nerazvitim tipično ruralnem območju, je zaradi specifičnosti metodike pouka dveh jezikov hkrati dvoletna priprava na šolo. Rezultati so izredno spodbudni. Primerjali smo dosežke otrok na različnih psihičnih funkcijah. Pred osnovno šolo so bili ti iz vaških okolij (Prosenjakovci, Lakoš, Pince, Koblice in drugih krajev) intelektualno približno tako razviti kot otroci iz večjih slovenskih mest, recimo Celja in Maribora. Po dveletni pripravi so po svojem intelektualnem funkcioniranju bolj podobni ljubljanskim otrokom kot pa recimo otrokom v Murski Soboti; jih celo prekašajo. Se pravi, da smo s sistematično dvoletno pripravo otrok na šolo ustvarili tako stimulativno okolje, da nima več modela vaškega, kmečkega, ruralnega, ampak urbane socializacije. Glede drugega dela vprašanja pa tole: čeprav smo predvidevali, da je bistvo usmerjenega izobraževanja dvigovanje splošne izobrazbene ravni prebivalstva, se kaže, da se le-ta z njegovim izvajanjem zmanjšuje. Ko smo prepusili, da združeno delo s svojimi trenutnimi potrebami narekuje izobraževalno politiko (razpisuje ogromno delovnih mest za nekvalificirane ali polkvalificirane delavce in podobno), se vse manjši odstotek odloča za štiriletno programe srednjega usmerjenega izobraževanja. Če se bo težnja izobraževanja — taka, kot smo jo imeli doslej — nadaljevala, bomo dosegli to, kar so imele ZDA leta 1965, šele leta 2000. Kot kaže, pa se zdaj z novimi smernicami oddaljujemo od tega, kar so imele ZDA leta 1986. To pa je zaskrbljujoče.

Zanimiva je vaša pomisel glede problematike Romov oziroma otrok reemigrantov, ki pogosto kažejo zelo nizke rezultate na testih inteligentnosti, čeprav gre najpogosteje za kulturno oziroma socialno prikrajšanost. Bi lahko ta spoznanja nekoliko razširili?

Ko sem bil mlajši psiholog, sem veliko testiral otroke Romov in

sodeloval s pomurskimi psihologi. Ti na vseh testih, ki jih uporabljamo za naš šolski sistem, dosegajo nižje rezultate. Na neki konferenci so mi pred desetletjem dejali: lepo bi bilo, če bi jih šlo čim več v posebno šolo. Zakaj? Zato, ker se pokažejo največji učinki po tem, ko jih damo v intenziven šolski sistem s specialno pedagogiko in metodiko. V bistvu do-

vu ravnateljev v Pomurju me je pred leti eden od ravnateljev opozoril: tudi mi opažamo, da so otroci naših zdomcev, ko se vrnejo, mnogo manj inteligentni kot naši domači otroci. ... Ko smo ob koncu prvega razreda ugotavljali njihov učni uspeh, nekatere osebnostne in intelektualne značilnosti, smo ugotovili, da imajo v primerjavi z otroci, ki niso bili

Neki star pedagog je ob koncu svojega življenjskega opusa — ne bom citiral njegovega imena, kar je svetovna avtoriteta in bi ga žalili — zapisal: »Dragi starši! Vzemite palice in tepite svoje otroke, a ne vidite, da so vam iz dneva v dan vse bolj podobni!« To je zelo globoka resnica, zato poudarjam: če bomo hoteli kaj spremeniti v razmerah za razvoj otrok, da bi izenačevali njihov razvoj, saj imajo glede na socialno poreklo vsi enake možnosti, bomo morali začeti pri starših.

kazujejo, da so v bistvu psevdodimentalno prizadeti in glede na norme, ki jih testi merijo, socialno prikrajšani. Njihov organski aparat ni v ničemer prizadet, prikrajšan ali omejen. Če bi sestavili teste malo drugače — tako, da bi spoštovali njihovo kulturo — bi ugotovili, da sodijo po naravi med zelo bistro. Vendar so s svojo subkulturo neprilagojeni naši kulturi. Do njih nismo tolerantni. Če pa bi otrokom Romov omogočili enak socialni standard — za kar se v družbeni in socialni politiki nenehno borimo — bi jih v bistvu približali. Vendar je to povezano s problemi tradicije, mentalitete, kar je spet pogojeno z družino in mnogi napori socialnih služb nimajo končnega učinka.

Dr. Ludvik Horvat je v nadaljevanju pogovora obširneje utemeljil uspehe, ki jih je dosegla pomurska politika v odnosih do Romov in komentiral kritike, češ da smo s procesom socializacije uničili njihovo avtentičnost. Bil je še bolj radikalen: »Na nek način smo jih asimilirali, negirali njihovo bistvo, čeprav je vse to z etnološkega, kulturološkega vidika dokaj sporno. Vendar mislim — če se spomnim svojega otroštva, ko sem sam odrasčal v pomurskem šolskem sistemu — da smo, primerjajoč takratne in današnje Rome, dosegli zelo velike reči.«

Glede reemigrantov pa je odgovor mnogo bolj kompleksen in je mogoče postaviti le nekaj ugotovitev: »Na predavanju akti-

nikoli v tujini, rahlo nižji učni uspeh. Učitelji so jih dosledno ocenjevali kot manj sposobne, manj socializirane, bolj neprilagojene, bolj nevrotične. Presenetljivo pa je to: ko smo jih testirali s testi inteligentnosti — se pravi objektivno merili — so bili otroci reemigrantov nekoliko boljše od domačih otrok. Pri iskanju razlogov smo ugotovili, da so ti otroci v bistvu izgubili svojo identiteto. Niso bili otroci tamkajšnjega (tujega) okolja — v Nemčiji, Švici, Avstriji in drugje — in ko so se vrnil domov, so bili tudi tukaj tujci. Skratka, ostali so nekje vmes,« je pripovedoval dr. Horvat.

Ob koncu je naš ugledni strokovnjak strnjeno problematiziral pojem vsestranske razvite osebnosti — na februarskem kolokviju na filozofski fakulteti je bila namreč razblinjena njena samoumevnost in postavljena domneva, da se za njegovo navidezno nevprašljivostjo skriva ideološka usedlina — češ da je posredi »diamatovska pogruntavščina«, nato pa na lastnem primeru pojasnil, kako je s pojavom, imenovanim »beg možganov«. Pravzaprav smo tako spet pri uvodoma omenjeni raziskavi iz leta 1973 — Proučevanje uspešnosti pomurskih študentov pri višji- in visokošolskem študiju, ki jo res toplo priporočamo v branje politikom in gospodarstvenikom; pa ne samo njim.

BRANKO ŽUNEC



Dr. Ludvik Horvat s svojo ekipo spremlja in proučuje vzorec 200 otrok v ljubljanskem okolju od rojstva do 10 leta starosti. Ugotovili bi radi, kdaj in na kakšen način se začne v razvoju otrok pojavljati socialno-kulturno pogojene razlike. (Fotografija: B. Ž.)

dlake na jeziku menil dr. Horvat in ob koncu pogovora to podkrepi z lastno izkušnjo.

Na javni tribuni Otrok — družina — družba, ki jo je v začetku marca pripravil Marksiistični center CK ZKS v Cankarjevem domu v Ljubljani, je ugledni strokovnjak obširneje predstavil socialno-kulturne dejavnike psihičnega razvoja otrok, še posebno glede vpliva družine kot prvega in najpomembnejšega dejavnika v procesu socializacije otrok, glede družbeno organizirane oblike in pomoči družinski vzgoji in podobnega. Ko sem govoril o družinskem okolju, sem mislil še na nekaj. Na to, da v tempu in načinu življenja, ki ga živimo — od zaposlitve, družbenih nalog, čistega vsakdanjika do hlantanja za potrošniškim standardom — zmanjka volje, moči in znanja za lastne otroke. Kot je pač človeška navada, posežemo v teh primerih po obrambnem mehanizmu: saj za to plačujemo vrtnice, za to imamo šolo. Zmotna je predstava, da lahko institucije, ki so samo dopolnilo, zamenjajo družinsko okolje. Žal pa se prav mladi ljudje v svojih stiskah in trenutnih zablodah na to oslanjajo, češ, kaj čem otroka vzgajati in skrbeti, da se bo učil? Zakaj pa je v celodnevni šoli, zakaj plačujemo vrtnice, zakaj...? »Se je živahno odzval dr. Horvat.

KAM Z (NAD)NADARJENIMI?
MI — TRD OREH

Medtem ko se drugje v svetu ukvarjajo (že) z nadnadarjenimi otroki, pri nas v šolah gojimo zlasti ekstenzivno faktografijo in mi-

svetovno delitev intelektualnega dela, bomo morali narediti bistvene premike. Ali bo to tip šole za nadnadarjene otroke kot jih imajo drugje ali bomo neke modele razvijali znotraj šole, tega ne vem. Mislim pa, da bo to zapadagoško znanost zelo trd oreh,« je menil dr. Horvat.

Kaj sicer sodite o šolski akceleraciji, torej o zgodnejših vstopih otrok v šolo, preskokih v nižjih razredih osnovne šole in preskokih razreda v višjih razredih osnovne šole, pa o dodatnem in fakultativnem pouku, interesnih dejavnostih ter posebnih programih? Pa o tako imenovani zasebni akceleraciji? V Pomurju je do vsega tega veliko dvomov, nezaupanja, pomislekov!

Pomisleki so vedno tam, kjer zelo težko sprejmemo, da je lahko nekdo drugačen. Sem nasprotnik

Odhajanje v smeri od nerazvitosti k razvitosti je neke vrste prekletstvo. Ljudje bežijo iz Nemčije proti Ameriki, iz Francije proti Angliji, iz Anglije proti Ameriki in dejansko vedno tisti, ki je materialno močnejši, pobere elito. Delim pa ta beg na dvoje: eno je lakanje boljših delovnih razmer in razvijanje ustvarjalnosti, drugo pa je iskanje večjega materialnega standarda. To pa dosledno razmejuje.

emona commerce n. sub. o. ljubljana
tozd agroplo n. sub. o. ljubljana
proizvodnja kmetijska kooperacija in maloobrojni promet

DO EMONA COMMERCE LJUBLJANA
TOZD AGROPLD, proizvodnja, kooperacija
in maloobrojni promet n. sub. o.
69240 Ljutomer, ul. Rada Pušenjaka 8

Razpisna komisija v skladu s določili Zakona o združenem delu in Statuta tozda

razpisuje

dela in naloge individualnega poslovnega organa — DIREKTORJA TOZDA

Za opravljanje del in nalog morajo kandidati poleg pogojev, določenih v 511. členu Zakona o združenem delu, izpolnjevati še naslednje:

- Visoka ali višja strokovna izobrazba tehniške ali druge ustrezne smeri;
- najmanj 5 let delovnih izkušenj pri odgovornih poslovnih delih;
- sposobnost za gospodarjenje ter organizacijske sposobnosti, razvidne iz dosedanje zaposlitve.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v zaprti ovojnici z oznako „za razpisno komisijo“ v 15 dneh od objave na gornji naslov.

Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

ABC POMURKA, MESNA INDUSTRIJA, TOZD PREDELAVA MESA, MURSKA SOBOTA, Lendavska 9, razpisuje po sklepu delavskega sveta TO

JAVNO DRAŽBO

za prodajo opuščene vrstarnice na parceli št. 216 k. o. Murska Sobota (za blokovski kompleks ob Lendavski c.).

Izključna cena znaša 250.000,00 din.

Dražba bo 6. maja 1985 v prostorih DELOVNE SKUPNOSTI PRAVNE POMOČI SOZD ABC POMURKA v Murski Soboti, Lendavska 5, soba št. 8, z začetkom ob 8. uri. Udeleženci morajo pred dražbo položiti 30.000.— din varščine na blagajni DS PP. Kupnino je potrebno plačati ob podpisu pogodbe. Prometni davek in ostale stroške plača kupec.

Interesenti lahko dobijo podrobnejše informacije v DELOVNI SKUPNOSTI PRAVNE POMOČI ABC POMURKA.

KULTURA. KULTURA! KULTURA?

Z uničenjem Kocljeve slovenske kneževine koncem 9. stoletja ter Metodove cerkvene organizacije je bil temelj narodne kulture Slovencev v Panoniji navidezničen. Predniki današnjih Prekmurcev so konec tega stoletja doživeli prihod Madžarov, ki so zasedli njihovo ozemlje in jih ločili od slovenskega narodnega jedra za več kot tisoč let. Ta sicer majhen del slovenskega narodnega ozemlja, obsegajoč komaj okrog 1000 km² in ob koncu madžarske nadvlade naseljen z okoli 90.000 prebivalci, je kljub svoji nenehno ogroženemu položaju trdoživno ohranil svoj slovenski značaj do leta 1919, ko je bil znova priključen k matičnemu narodu.

Čemu prav zdaj omenjati ta nelep dejstva?

Med drugim, da bi opomnili, kako je avtohtoni značaj tega ozemlja skozi tisočletja podjarmljenosti omogočilo pretežno ali predvsem izročilo ljudsk. kulture, slovstveno delo prekmurskih pisateljev, narodnostno trdovitost cerkvene inteligence — skratka kultura, ki je bila in bo hrbišče naroda, hrbišče človeštva in človeškosti nasploh.

Prekmurci danes živimo v vsaj deklarativno svobodni skupnosti, smo segmentni sestavni del matičnega naroda in kaj lahko bi bilo vse v najlepšem redu, kakor bi — ne ver., če soglašate — moralo biti. Kulturni dejavnosti ni potrebno več prenašati nalog in bremen iz dobrega stoletja popred, toda, ali to tu in zdaj med Prekmurci pomeni, da jo je treba izničiti, zatreti, okrniti, ali vsaj zreducirati na mero, ko se bo vključevala zgolj v marginalno. Priznam, vprašanje je pretresljivo, v mnogočem je verjetno posledica igre videza, v še večji meri afinitete, a kakorkoli sučemo zorišče, neštetja dejstva mi govorijo v prid.

Vsem, ki ne vedo, predvsem pa tistim, ki nočejo vedeti

Institucionalizirano ali sicer organizirano področje kulturniškega življenja v Murski Soboti je na nek usoden način soočen s težavami. Ker te povezuje v teh kratkih časih kaj radi ozevajemo pičlim obsegom gmotnih sredstev, ki se odmerjajo kulturi, naj uvodoma odvrnem od namigovanja v tej smeri. Trdim namreč, da skozi dinar za kulturo ni vzrok za bolezen omenjenega organizma, temveč je kvečjemu posledica — posledica apatičnosti in anemičnosti — reči bi moral: nesposobnosti — delavcev in s tem samoupravnih teles v kulturi. Več kot očitno je torej, da gre za prekleto začaran krog: medtem ko kurja farma crkava, se sprašuje-

mo, kaj je bilo prej — kokaš ali jajce. Kulturniško življenje razpada v sindrom »nepravi ljudje na pravih mestih«, kakor sem označil to, kar bom pojasnil v nadaljevanju, vse to pa seveda že samo po sebi hlepi po temeljitih in za te razmere hudo radikalnih kadrovskih in organizacijskih spremembah. Da pa bi bil vse to res trdovratni gordijski voz, obstaja v žarišču še sindrom »redukcije umetniške ponudbe na ljubiteljsko afiniteto«. Kakor se je namreč Prekmurje v povojnem razvoju brez razloga obsodilo na provinco v klasičnem pomenu besede, tako se je kulturno in umetnostno življenje brez razloga zreduciralo na raven ljubiteljstva. Brez razloga, pravim, ker proces z zdajšnjega zorišča kajpada ni zlahka razumljiv; če bi ga hoteli opredeljevati, bi kaj malo zaleglo, če bi nekdo moral prevzeti odgovornost za hibe razvojne politike. Sprejmemo torej sindrom »redukcije umetniške ponudbe na ljubiteljsko afiniteto« kot dejstvo in se raje vprašamo, kako je sploh mogoče, da se tako trdovratno ohranja.

Seveda je treba poudariti, da je ljubiteljska dejavnost sama po sebi hvaljevredna in dobrodošla, ter da je njen razmah v Prekmurju v danih razmerah naravnost neverjeten. Nerodna reč pa je, da ljubiteljska dejavnost s svojo kakovostno ravni na številnih področjih mora predstavljati praktično vso ponudbo. Ni ji torej dano, da bi bila baza, gojišče, itd. kakovostnejše, profesionalne, itd. dejavnosti, iz česar sledi, da je ljubiteljska dejavnost v Prekmurju razvejena korenika brez debla. Naj opozorim: ne želim govoriti o tem, da deblo nosi cvet, temveč le, da korenika brez debla prej ali slej

propade! Ob vsem tem je prav paradoksalno, da sindrom »nepravi ljudje na pravih mestih«, torej delavcev v kulturi, ki so se praviloma novačili prav iz ljubiteljskih vrst, kjer so se okužili s sindromom »redukcije umetniške ponudbe na ljubiteljsko afiniteto«, hote ali nehoti onemogoča razmah katerekoli profesionalne dejavnosti. To pomeni, da se poskuša profesionalna dejavnost, ali že sam profesionalni odnos, zreducirati na raven ljubiteljstva. Ljubiteljstvo ostaja kriterij in zgornja meja, do katere je možno v Prekmurju načrtovati in financirati kulturno življenje. Ljubiteljstvo je kvalifikator in označevalec: vse, kar ga presega, ali ga želi presegati, ie obsojeno na odtujitev od centrov finančne in organizacijske moči, skratka je osamelo v svoji jalovi svobodi, osamelo s svojimi perversnimi pravicami. Kadar hoče ali zmore ponuditi več, je v tem paradoksu seveda takoj onemogočeno. Tu leži vzrok, da v Prekmurju ni nobenega družbenega slikarskega ateljeja, vsaj polprofesionalnega gledališča, družboslovnega in literarnega tiska, itd., itd. Tu leži vzrok, da je Prekmurje s svojo »ponudbo« — z izjemo Pomurske založbe — črna lisa na kulturnem zemljevidu Slovenije.

Dejstva so tista, ki pričajo! Pravimo, a vendar le govorimo in govorimo, medtem, ko se gordijski voz leti vsem na oči zapleta in zapleta. Tisti, ki jih ta voz potiska, se sčasoma navadijo njegovih labirintov in konec koncev ugotovijo, da jim njegovo drobovje lahko ponudi celo zavetje, tisti, ki ostanejo ob strani, se pomilovalno zahvaljujejo usodi, namesto da bi presekali. Je mar

treba pojasnjevati, kako se boriti proti sindromu »nepravi ljudje na pravih mestih«? Proti redukciji umetniške ponudbe na ljubiteljsko afiniteto«.

Pa vendar: pri vsej omenjeni nemoci družbenega organizma je kakršenkoli radikalni korak gotovo iluzorno pričakovati.

Feri Lainšček

20-letnica Ljutomerskega okteta

Lani je Ljutomerska kultura slavila 90-letnico — temelje so ji leta postavili pevci. Bogata pevska tradicija se mogoče prav zadnja leta ponovno potrjuje, saj trenutno v Ljutomeru delujejo trije zbori: mešani, moški komorni in Ljutomerski oktet. Oktet je ena od sekcij kulturnega društva in slavi letos 20 let obstoja. Leta 1965 so združili svoje pevske sposobnosti Miro Steržaj, Božo Mlinarič, Ljubo Orožen, Otton Žunec, Franček Osterc, Ivan Vrbanič, Mirko Prelog in dr. Slavko Janč in pod umetniškim vodjem Ivana Vrbaniča pričeli delovati kot Ljutomerski oktet.

lelih trdega dela Ivan Vrbanič svoje mesto prepustil Mirku Prelogu, ravnatelju glashene Šole Slavko Osterc Ljutomer. Ne samo umetniški vodja, tudi nekateri člani okteta so se v teh letih zamenjali. Na novo so prišli bratje Ciril, Blaž in Marjan Zajnkovič in Joško Dunaj. V sedanjih postavi so na slavnostnem koncertu, ki je bil v petek zvečer v Ljutomerskem domu kulture, kar trije sedanji člani: Miro Steržaj, Božo Mlinarič in Mirko Prelog, slavili jubilej skupaj z oktetom, trije: Ljubo Orožen, dr. Slavko Janč in Franček Osterc pa so se pridružili jubilarom v delu pro-



Na jubilejnim koncertu je oktet zapel v naslednji postavi: Božo Mlinarič, Miro Steržaj, Ciril, Blaž in Marjan Zajnkovič, Mirko Prelog, Jože Dunaj in Tonček Marinič.

Težko je opisati 20 let bogatega dela in delovanja okteta, saj bi morali naštevati številne koncerte, nastope in gostovanja po domovini in tujini. Vsekakor pa je dejstvo, da so poneš glas in lepo slovensko pesem daleč izven občinskih meja. Lja v Zvezno republiko Nemčijo, Avstrijo, avstrijsko Koroško, Češkoslovaško, pohrateno občino Titovo Učice...

O trdem in zagnanem delu pričča tudi preko 300 naštudiranih pesni vseh vrst glasbene literature: narodne, borbene in umetne zborovske pesmi. Seveda sta umetniški vodji posegali tako v domačo kot tujo zakladnico zborovske glasbe. Umetniški vodji pravimo zato, ker je po osmih

grama, ki ga je oktet pripravil posebej za to priložnost, ko so družno z bivšimi člani zapeli dve pesmi. Na jubilejnim koncertu pa je Ljutomerski oktet imel tudi goste: Gasilski oktet iz Gornje Radgone, Saleški oktet iz Šostanje, Rudarski oktet iz Titovega Velenja in Učički oktet iz Titovega Učica, kateremu so se pridružili tudi člani VJS Učičani, tako da so predstavili celovito podoba srbske narodne in starogradske pesmi.

Za svoje dolgoletno delo so se Ljutomerski ljubiteljski kulturniki oddolžili članom okteta s plaketo heroja Ivana Kauciča, Mirku Prelogu pa so podelili priznanje za dolgoletno delo z oktetom.

Dušan Loparnik

SREČANJE GLEDALISCNIKOV

Od 23. do vključno 26. aprila bo v soboški občini območno srečanje gledaliških skupin severovzhodne Slovenije. Gostiteljica bo Zveza kulturnih organizacij Murska Soba, v čirih dneh pa se bodo izvršile naslednje predstave: v torek, ob 16. uri, v grajski dvorani v Murski Soboti ROKOJSKA VOJNA v izvedbi Pomurskega gledališkega studia, ob 20. uri v vaškem domu v Prosenjakovcih PLASTIČNE ROŽE ZA VALENTA, s katero se bodo predstavili soboški gledališčniki. V sredo, ob 13. uri, bo v soboški grajski dvorani predstava SLUŽKINJI Društva ljubiteljev gledališča MB Pesnica, ob 20. uri pa v vaškem domu v Bakovcih uprizoritev ŽALUJOČIH OSTALIH v izvedbi KUD Ivan Kaucič iz Ljutomera. V četrtek, ob 14. uri, bo v grajski dvorani v Murski Soboti predstava MANEVRI, v kateri bodo nastopili člani DPD Svoboda Sladki vrh, in ob 20. uri v kulturnem domu Bogojina MOJ ATA, SOCIALISTIČNI KULAK v izvedbi KUD Mlka Zorec iz Hotinje vasi. Sklepno srečanje bo v petek, ob 16. uri, v klubu mladih v Murski Soboti z gledališko predstavo STOLI članov KUD Študent-Študentki oder in ob 20. uri v grajski dvorani v Murski Soboti POD PREŠERNOVO GLAVO v izvedbi DPD Svoboda Prevalje-Mežica.

bb

PREJELI SMO

POMISLEKI IN ARGUMENTI dr. VLADIMIRA SKERLAKA

Tovarišu Miroslavu Kokolju moramo priznati, da je bil velikopotezen, ko se je lotil dela. Glavna vrednost njegove knjige PREKMURSKI SLOVENCJI 1919—1941 je ta, da je v njej podan pregled dogodkov in posameznih elementov, ki bo zgodovinarju nudil precej opore za ugotovitve, kaj vse spada v to snov.

Zal pa je v Kokoljevi knjigi ogromno vrzeli.

Ker želimo, da bi bil ta članek šim krajši, jih navajamo samo v nekaj naslednjih točkah.

- VRZELI
1. Pisec očitno ni videl gradiva o študentskem društvu „Triglav“ v ljubljanski Narodni in univerzitetni knjižnici.
 2. Ni videl snovi o pripravah za ustanovitev Kluba prekmurskih akademikov.
 3. Ni videl kronologije Kluba prekmurskih akademikov, čeprav je bila ta razstavljena jeseni 1984.
 4. Nič ne ve o časopisni polemiki z jugofašisti leta 1933.
 5. Nič ne ve o našem pisanju, objavljenem v več časopisih pod naslovom „Slovenščina je jezik, ne narečje“.
 6. Nič ne ve o obstoju taborniške organizacije v Soboti.
 7. Ne ve, da so bili gojenci evangeličanskega dijaškega doma člani Dijaškega odseka Sokola.
 8. Nič ne ve o obstoju partijske organizacije in njenega dela v letu 1933.

Ali pa ve za vse to, toda namenoma molči.

9. O Jožetu Kleku starejšem govori neštetokrat, ne objavlja pa njegovega popolnega življenjepisa, čeprav stori to za številne popolnoma postranske osebe.

NAPAČNI PODATKI

Najhujše v knjigi je to, da se na podatke ni mogoče zanesti. Kar vem iz lastnega doživljanja, je tako napačno in neresnično opisano, tako polno protislovij, tako nepregledno podano, tako razmetano po poglavjih, tako polno izpuščanja imen in podatkov, da dobi pripovedovanje smisel, ki je v popolnem nasprotju z resnico.

Na primer:

1. Str. 371: „Vilko Novak... je maturiral v Soboti.“ Ni res. V Ljubljani je maturiral, ker leta 1927 in 1928 v Soboti ni bilo mature. To bi moral tov. Kokolj kot pisec knjige o šolstvu vedeti!
2. Str. 238: „Klekl je dobil večino glasov. V obseh srezih izvoljen Klekl je soboški mandat oddal svojem namestniku Ivanu Jeriču.“ Potem piše o Jeriču: „Pri skupščinskih volitvah je bil izvoljen za narodnega poslanca za dolnjekendavski srez.“ Protislovje je očitno.
3. Str. 257: „Lendavski Sokoli (ta beseda bi morala biti po Slovenskem pravopisu pisana z malo začetnico — V. Šk.) so odprli dom... 1. decembra 1930. potem ko jim je kralj Peter II. poklonil državni „prapor“.“ Kakšen kralj Peter? Leta 1930 je bil kralj Aleksander!
4. Str. 24: „prvi jugoslovanski

sodni starešina v Soboti je bil dr. Hinko Irgolič.“ Str. 79: „čitalnici je predsedoval sodniški Irgolič.“ Str. 80: „V Lendavi je bil 21. marca 1921 ustanovljen Sokol... vidneje pa sta nastopala sodni predstojnik dr. Irgolič in notar Globočnik.“ To pomeni: isti človek je imel hkrati tri funkcije, ki so nezdružljive, pa še v različnih krajih! Da ne bo nejasnosti, povem: bil je sodnik v Soboti, dobro se ga spominjam.

5. Str. 79: „Liberalni prišleki so kmalu ustanovili Narodno čitalnico v Soboti...“ toda že 28. oktobra 1922 so društvo razpustili, ker ni zadovoljevalo svojih članov, imetje pa so predali soboškemu Sokolu.“ Ni res. Sokoli so hoteli prevzeti lokal in inventar Narodne čitalnice, zato so vpisali v čitalniško društvo (toliko svojih članov, da so tvorili večino. Ta večina je potem izglasovala, da se Čitalnica pripoji Sokolu, seveda, s premoženjem vred. Zadeve se dobro spominjam, ker jo je obravnaval moj oče.

6. Str. 80: „Dijaškega Sokola je ustanovil dr. Vladimir Škerlak.“ Ni res. V nekrologu mojemu očetu je točno zapisano: skupaj s profesorjem Orožnikom je organiziral dijaški odsek Sokola. Kdor izpusti ime tega zaslužnega profesorja, sedaj starca 93 let, ga žali, poleg tega pa lahko zbudi vtis, da sem jaz dal tak podatek. V resnici pa niti mojemu očetu niti meni ni bilo in ni potrebno, da si prilasčava tuje zasluge.

7. Str. 163: „Zavednost je imela manj posvetnih članov, večino članstva so tvorili mariborski bogoslovci; sprejemala je tudi srednješolce, ki pa niso imeli pravice glasovanja.“ Ni res. Paragraf 7 pravil je določal: Vsak član je upravičen glasovati, voliti ter voljen biti. Izjemo je določal samo 8. paragraf: Starejšine imajo vse pravice rednih članov, vendar ne morejo biti voljeni in odbor ali za revizorja. — Srednješolci pa niso bili starešine! Tov. Kokolj je očitno prezrl, v čem tiči zvijača duhovnikov! V tem, da je član lahko postal vsakdo, kdor je končal kako srednjo šolo. To pa so ustanovitelji razlagali takole: kdor je končal en razred srednje šole, je končal eno srednjo šolo. V tem je bila „skrivnost“ srednješolcev v Zavednosti, ne pa v glasovalni pravici.

8. Še str. 163: „Stikov z evangeličanskimi študenti, ki so bili brez svoje organizacije, niso imeli.“ Ni res. Poskusili so pridobiti luteranske dejake za vpis v Zavednost, toda mi smo jih prehiteli.

9. Pa še str. 163: „O trenjih v Zavednosti je pisal tudi njen član Pavel Berden...“ Levo usmerjeni so ustanovili Klub prekmurskih akademikov, ki je zajel večino evangeličanskega dijaštva.“

Kdor bere to besedilo, si ne more misliti drugega, kakor da so levo usmerjeni člani Zavednosti ustanovili KPA in potegnili za seboj uboge, neobgljene evangeličane. V resnici pa je M. Kokolj iz Berdenovega članka izpustil besede:

do: Berden namreč piše: „Levo usmerjeni študentje so si potem ustanovili KPA...“ To je že čisto nekaj drugega, točno pa tudi to ni. Tudi g. Berden ne prikazuje stvari pravilno. Svoja izvajanja še dopolni takole: „V eni sobi je stanoval moj brat Ludvik, ki je bil blagajnik KPA, v drugi pa sem bil jaz kot tajnik Zavednosti.“

Iz Berdenovega zelo preračunane pisanja bi se namreč dalo sklepati dvoje:

- da je med njim in bratom obstajala razlika v svetovnem nazoru, z drugimi besedami povedano: kdor se je vpisal v KPA, je bil levičar;
- da so predstavljali protestanti pasiven del članstva v Klubu ter da so jih drugi morali organizirati in voditi.

To dvoje pa je neresnično. Z željo, da naredim konec takim domnevam, povem naslednje:

a) Ustanovitelji Kluba prekmurskih akademikov nikdar nismo napenjali vprašanj, kakšnega svetovnega nazora je kdo in kakšne vere, temveč smo se odločali v konkretnih vprašanjih popolnoma neodvisno od kogarkoli — po ustanovitvi tudi neodvisno od partijskih direktiv. Zato povemo samo zaradi statistike, zaradi spodbijanja neutemeljenih govorov o pasivnosti evangeličanov: prvo skupnico je tvorilo (v novembru 1931) 4 do 5 evangeličanov; ob ustanovitvi jih je bilo enajst: dva Nemca, dva Pintariča, dva Škerlaka, Džuban, Horvat, Kardoš, Mikola, Vlačj.

Dalje

kulturni koledar

ČETRTEK, 18. APRILA
MURSKA SOBOTA — V grajski dvorani bo ob 20. uri repriza gledališke burke Plastične rože za Valenta.

PETEK, 19. APRILA
LJUTOMER — Ob 20. uri bo v domu kulture koncert Obmejnega simfoničnega orkestra, ki ga vodi Helmut Antelzer in Mirko Prelog, združuje pa glasbenike z obeh strani meje.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin bo večerni otvoritveni ogled razstave likovnih ustvarjalcev radgonske občine.

APAČE — V prireditveni dvorani bo goslovala gledališka skupina prosvetnega društva iz Vidma ob Ščavnici s predstavo Toneta Partiljica: Naj poje čuk.

SOBOTA, 20. APRILA
GORNJA RADGONA — Ob 20. uri bo kulturnem domu uprizoritev Partiljevega dela Naj poje čuk, s katero gostujejo ljubitelji gledališča iz Vidma ob Ščavnici.

LENDAVA — V dvorani INA-Natje bo ob 20. uri premiera teden dni prej napovedane predstave Rokojska vojna v izvedbi Pomurskega gledališkega studia.

RADENCI — V kongresni dvorani hotela Radin se bo v živo predstavila skupina Mopet showa.

NEDELJA, 21. APRILA
RADENCI — Ob 17.30 bo v avli hotela Radin koncert mešanega pevskega zbora koda Ivan Kaucič iz Ljutomera.

TOREK, 23. APRILA
MURSKA SOBOTA — Ob 16. uri bo v grajski dvorani predstava Gaborja Gogelija Rokojska vojna v izvedbi Pomurskega gledališkega studia.

PROSENJAKOVCI — Ob 20. uri bo v vaškem domu predstava Plastične rože za Valenta, s katero v okviru območnega srečanja gledaliških skupin gostujejo soboški gledališčniki.

SREDA, 24. APRILA
MURSKA SOBOTA — Ob 13. uri bo v grajski dvorani gledališka predstava Služkinji v izvedbi društva ljubiteljev gledališča iz Pesnice.

BAKOVCI — Ob 20. uri bo v vaškem domu ponovitev Nušičeve komedije Zaljubljeni ostali, s katero se bodo predstavili člani dramske skupine koda Ivan Kaucič.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled pregledna razstava del akademskega slikarja Franca Mesarica. V Pokrajinski in študijski knjižnici je odprta razstava Poetik, publicist, literarni zgodovinar in jezikoslovec dr. Anton Vratuša ob njegovi 70-letnici.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajni Dobra knjiga v Murski Soboti so: Ira Levin FANTJE IZ BRAZILJE (Pomurska založba), P. Lanzara, M. Pizzetti DREVESA (Mladinska knjiga) in Carlo Goldoni OSTRŽEK (Mladinska knjiga).

KULTURNI NAGRAJENEC

JANEZ KRANER

Janez Kraner, ki sicer ni glasbeno izobražen, kot sam pravi, je popoln amater. Vendar poje že nekaj čez 20 let in bo še pel, dokler mu bodo moči dopuščale, in upa, da mu še nekaj časa bodo.

„Začel sem kot dijak v srednji šoli pri moškem pevskem zboru Slava Klavara, na Kmetijski srednji šoli pa smo imeli oktet. Potem, ko sem prišel v službo v Videm, sem s petjem nadaljeval. Najprej sem pel 5 let pri oktetu, potem pa sem začel voditi pevski zbor, ki je po 5 letih razpadel zaradi pomanjkanja pevcev. Potem smo ustanovili kvintet, v zadnjem obdobju spet deluje oktet. Za oktet lahko rečem, da je dokaj resen, saj pojemo že četrto leto, in upam, da bomo še nekaj časa skupaj. Pristop do dela, kljub raznoliki sestavi članstva, je resen. Vadimo namreč dvakrat na teden, v polnem času sicer manj. Povedati pa moram, da tudi velike nastopamo. Smo redni gostje srečanja oktetov v Šentjerneju, nastopili pa smo tudi v pobrateni občini Mladenovac.“ Janez Kraner nima velikih načrtov, ampak si želi, da bi oktet ostal čim dalj časa skupaj in da bi zapeli tudi kaj iz zahtevnejšega programa zborovskega petja.

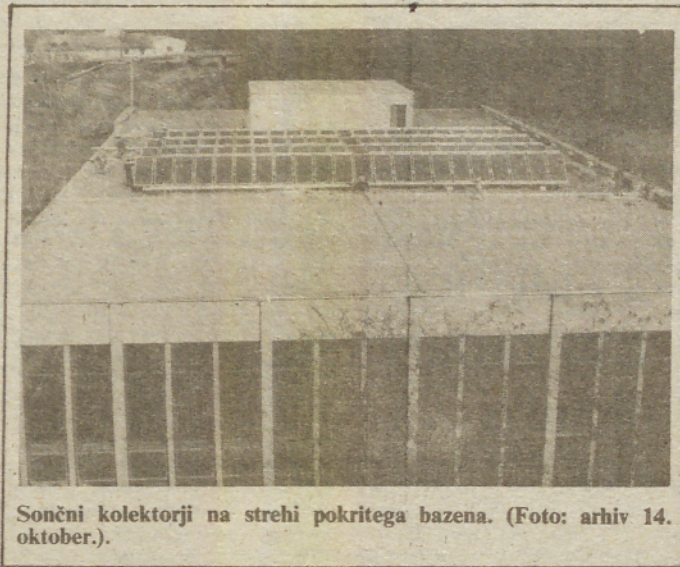
ju

VZPONI IN PADCI IZKORIŠČANJA SONCA

Velike pozornosti na sejmu v Radgoni je bilo deležno posvetovanje o delovanju in uporabi sončnih sistemov in izkoriščanja sončne energije. Solarna tehnika je namreč v zadnjih desetletjih doživela svoje vzpone in padce.

Danes namreč razvoj ni več toliko hiter. Vzroki za to so v dostopnosti klasičnih goriv in tudi cene so nizke. S spremembo proizvodnje in zmanjšanjem porabe klasičnih goriv so se znižali tudi stroški za energetsko oskrbo v posameznih deželah. Energetske krize ni več, težav z uvozom prav tako ne, zato so dragi sončni sistemi ostali v ozadju, pa tudi toplotne črpalke se manj uporabljajo, ker s cenami ne morejo konkurirati ceneni nafti in plinu. Drugače pa je pri nas v Jugoslaviji, kjer imamo draga uvožena goriva, in ta bodo še dražja, sončna energija pa ostaja neizkoriščena, zato moramo na tem področju naprej in izkoristiti vse, ki jih je dosegla znanost v svetu.

Bolj bi se morali zavedati, da so naložbe v alternativne in obnovljive vire energije na samem začetku visoke, med obratovanjem pa ne zahtevajo nobenih vlaganj več. Slabost je v tem, da je moč sonca med letom različna. Zato zahteva sonce še dodaten vir: ali je to biomasa ali fosilna goriva. Sistem mora biti dvojen, da premostimo na primer pomanjkanje sonca. Če primerjamo izkoriščanje te vrste energije v državah Zahodne Evrope, Nemčija opušča ta vir oziroma ga ne spodbuja več. Avstrija povečuje površino sončnih sprejemnikov, večino objektov opremljajo z grelniki za toplo vodo, vgrajenih je čez 130.000 kvadratnih metrov sprejemnikov sončne energije. Italija to podpira preko državnega elektro podjetja. Francija je z zakoni in s svojim konceptom zagotovila, da bodo vsi novi objekti in stanovanjske hiše imeli sisteme za uporabo sončne energije, saj uvrja t. i. pasivno arhitekturo in uporabo električne energije samo preko toplotnih črpalk ter spodbuja druge vrste uporabe. Pri nas teh spodbud še ni, čeprav imamo ugodne geografske možnosti (Dalmacija). Zato bo v naslednjih letih potrebno oskrbeti Primorje s sprejemniki sončne energije. Na Jadranu se namreč največja poraba tekočih goriv sklada z največjo ponudbo sonca, kar nikakor ni vzdržno. Delež sončne energije pri nas je odvisen od tega, kako se bomo resno lotili varčevanja z energijo. Uporaba sončne ener-



Sončni kolektorji na strehi pokritega bazena. (Foto: arhiv 14. oktober.)

gije zagotavlja največje varčevanje s fosilnimi gorivi. Tu moramo veliko vlagati, čeprav so ta vlaganja v primerjavi z vlaganji v električno energijo izredno majhna. Do leta 1990 bi lahko vzgradili od 50 do 100 tisoč kvadratnih metrov sprejemnikov sončne energije in s tem prihranili med 50 in 60 milijardnih ur toplotne energije 250–500 tisoč ton olja. Če bi vgradili toliko sprejemnikov, potem bi predstavljali delež sončne energije v energetskega bilanci 1 odstotek, sedaj pa znaša 0,03 odstotka.

Danes porabi 75 odstotkov energije 25 odstotkov prebivalcev. Pri nas pa se mora spremeniti tudi odnos do energije, kajti če se bo razvoj nadaljeval v tej smeri, bomo 2000 porabili največ energije na enoto bruto družbenega

proizvoda, zagotovili bomo najmanjšo kakovost življenja.

Delovanje sončnega sistema

Sprejemniki sončne energije se odlikujejo z enostavno konstrukcijo, visokim izkoristkom, dolgo življenjsko dobo, možnostjo enostavne montaže in ekonomično ceno. 14. oktober je vgradil sončni sistem v Radinu, kjer ga uporabljajo za ogrevanje bazenske vode pokritega bazena, ogrevajo toplo vodo za porabo in talno ogrevanje okrog bazena. Vsi uporabniki sončne energije so nizkotemperaturni porabniki, za kar so sončni sistemi tudi ekonomsko upravičeni. Nameščenih je 88 kolektorjev velikosti 2 krat 1 meter. Sistem je povezan s kotlovnico.

Janez Votek

POCENITI STANOVANJSKO GRADNJO

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije je na sejmu organizirala svoj dan, na katerem so v razgovoru o stanovanjski gradnji predstavili novosti proizvajalcev gradbenih materialov, opreme in izdelkov za stanovanjsko gradnjo. Veliko je bilo govora o učinkovitejši gradnji, predložena pa je bila vrsta novih spodbud in rešitev na tem področju.

iv

USMERJANJE V GRADBENE POKLICE JE TREBA SPODBUJATI

Na seminarju za poklicno usmerjanje v gradbeništvu, ki so ga pripravili Izobraževalna skupnost gradbeništvu, Splošno združenje gradbeništvu, Zveza skupnosti zaposlovanja in Zavod za šolstvo SRS na sejmu v Radgoni so bili delavci, ki so v svojem okolju zadovoljni, da mladino seznanijo s pogoji in možnostmi vključevanja v izobraževanje in delo. V ta namen so tudi organizirali dan gradbenega šolstva Slovenije.

Na seminarju so namreč ugotovili, da so v gradbeništvu, ki ima pomemben delež v narodnem gospodarstvu, v

preteklosti zaposlovali ekstenzivno. Zaposlovala se je namreč v večini nekvalificirana delovna sila, ki jo sedaj jemljemo kot priučeno. To je tudi eden izmed temeljnih vzrokov, zakaj v gradbeništvu presežki delovne sile. Za pridobivanje novih del ter uspešnejši dohodek je potrebno vložiti tudi več znanja. Gradbeništvu (in njegov razvoj) je bilo predstavljeno v tej smeri, saj bodo gradbeniki v prihodnje rabili visoko kvalificirane in strokovno usposobljene kadre. Zato se glede na možnosti in moč te panoge odpirajo tudi velike možnosti izobraževanja mladih

v tej panogi, in to od najnižje zahtevnostne stopnje do najzahtevnejših. V izobraževanju in povezovanju šolstva s samo dejavnostjo so dosegli že izredne rezultate. Univerzi v Ljubljani in Mariboru pa poleg rednih izobraževalnih aktivnosti nudita možnosti izobraževanja v dodiplomskem in podiplomskem izobraževanju. Pozitivno so bile ocenjene tudi dosedanje izkušnje usmerjenega izobraževanja, ki je neposredno povezano s stroko; prav tako je tudi z mrežo šol, ki se, kot kaže, v prihodnje ne bo spreminjala, saj pokriva celoten slovenski prostor.

J. Votek

PRI GRADBENI MECHANIZACIJI V KORAK Z RAZVITIMI

Poleg tenično-komercialne predstavitve gradbene mehanizacije, ki je potekala ves čas sejma, je bilo organizirano tudi posvetovanje o gradbeni mehanizaciji, kjer so bile nakazane možnosti nadaljnjega razvoja. Čeprav ponudba domačih izdelovalcev gradbene mehanizacije ni tolikšna, kot je to v razvitem svetu, lahko ugotovimo, da se stanje iz leta v leto popravlja, ponudba je vedno večja in boljša. Oprema in mehanizacija jugoslovanskega gradbeništvu je že pretežno domačega porekla. Izdelovalci se uspešno uveljavljajo tudi na tujih trgih. Ob zaostrenih možnostih uvoza pa mora jugoslovanska strojegradnja v sodelovanju z gradbeništvom osvojiti proizvodnjo zahtevnih strojev in opreme za potrebe gradbeništvu in prodajo na tujih trgih. S kakovostno opremo je tudi bolj učinkovito uveljavljanje našega gradbeništvu na tujih trgih, kjer nam v zadnjem času zmanjkuje sapa. V okviru tega posvetovanja je komisija za ocenjevanje inovacij in izboljšav na področju gradbenih materialov, mehanizacije in opreme ocenila tudi prijavljene primerke, razstavljene na gradbenem sejmu. Zlate plakete je podelila Izolirki iz Ljubljane, Salonitu iz Anhovega, Zavodu za

raziskovanje materialov in konstrukcij iz Ljubljane, Radoju Dakiću iz Titograda, sozdu GIPOSS, Strojni tovarni Trbovlje, SGP Gorica, Avtoradgoni in Fagamu MAG Smederevo. Srebrne plakete so od

naših delovnih organizacij prejele: Centrovod Lenart, Silvestra Perš iz Murske Sobote, in Gorenje Varstroj, toz Varis, bronasto plaketo pa Jože Pavlinjek iz Murske Sobote.

J. Votek

Naša turistična prizadevanja

KMEČKI TURIZEM ZAOSTAJA

V Pomurju je sicer „uradni“ nosilec razvoja turizma zdraviliški turizem, vendar bi bilo hudo napak, če bi gradili turistični razvoj zgolj na tej ponudbi. Gost, četudi pride k nam z namenom, da se zdravi, hitro ugotovi, da je za njegovo bivanje potrebno še kaj drugega. Kaj šele tisti turisti, ki jih pot pripelje v naše kraje zaradi lova in drugih motivov. Razvijati je torej treba nove in nove dejavnosti in ne vsega graditi na osnovni ponudbi in gostinstvu. Delež dejavnosti izven tega v celotni turistični ponudbi gostov namreč kaže raven razvitenosti turističnega gospodarstva ter njegovo sposobnost, da absorbira sredstva turistov in da na ta način poveča gospodarsko uspešnost turističnega prometa.

Kmečki turizem je oblika dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Na nekaterih območjih, na primer v Savinjski dolini in na Gorenjskem, je zelo razvit. Ni jih malo kmetij, ki so bile v zatonu, saj zlasti mladi na njih niso videli bodočnosti, ko pa so kmetijo, zlasti stanovanjske in sanitarne prostore, usposobili za sprejem gostov — uredili so gostišča — pa se je na marsikaterem hribu, pobočju pa tudi na ravninski osamljeni kmetiji spet prebudilo življenje. Ni treba posebej poudarjati, kaj to predstavlja tudi za obrambno moč teh predelov, zlasti na obmejnih območjih. Kmečki turizem je tudi sestavni del celotnega procesa obnove in modernizacije kmetijske proizvodnje. V obliki te dopolnilne dejavnosti naši kmetijski lahko dražje vnovčijo svoje prideleke in še bi lahko naštevali.

Kakšno pa je stanje v Pomurju? Imamo 9 turističnih kmetij, od tega 7 v soboški in 2 v radgonski občini, medtem ko se za zdaj s kmečkim turizmom ne ukvarja (vsaj uradno ne) nihče v lendarjski in ljutomerski občini. Torej velika vrzel za pomursko turistično ponudbo, pa potem ni čudno, da nekateri pravijo, da pokrajina ob Muri ni dovolj turistično zanimiva. Seveda do take ugotovitve posameznik ne pride zgolj po nerazvitem kmečkem turizmu, ampak tudi na podlagi drugih turističnih dejavnikov (prirodne danosti, družbene posebnosti, tehnične in materialne zmogljivosti), vendar bi k izboljšanju stanja oziroma večji turistični privlačnosti naših krajev lahko veliko več prispeval tudi kmečki turizem. Pravzaprav bi moral, saj imamo številna območja, kjer bi ga lahko razvijali. Naj jih naštejemo nekaj: okolica Srebrnega brega, kjer je borov gozd; območje Grada zaradi lova; pri Bukovnici, blizu katere je jezero; na Janževem vrhu zaradi dobre kapljice in vinčarij; v okolici Negove, Radenec, Stavešnice ... zaradi vrelcev mineralne vode; pri Zeleznihih dverih in na Jeruzalemu, kjer bi ob ponudbi turističnih zidanic bivanje gostom lahko popestrili še z ribolovom v ljutomerskih ribnikih; povsem neizrabljene za turizem

so tudi Lendarjske gorice, kjer ponudba resnično zaostaja, čeprav se v prihodnje le obeta nekaj turističnih zidanic.

Seveda pa kmečki turizem ni le gospodarska dejavnost, ki bi omogočala našim kmetijam dodaten zaslužek; osebni stiki z ljudmi iz različnih krajev domovine in tujine prinašajo poleg zaslužka tudi nove misli, spodbude, duhovne pridobitve — pot, po kateri prodira tudi v odmaknjene kraje duh prosvetljenstva in utrip sodobnega sveta.

Če delujoči pomurski kmečki turizmi niso v popolnosti taki, kakršnih si želimo, da bi bili resnično „kmečki“. Da bi to postali, bo treba njihovo ponudbo, ureditev in drugo čim prej uskladiti z določili občinskih odlokov o turističnih kmetijah. Prizadevati pa si je treba za nove turistične točke. Za začetek je nujna ostra selekcija pri določanju lokacij, kjer naj bi se ta oblika turizma odvijala. Po mnenju turističnih strokovnjakov je treba dati prednost kmetijskim območjem, ki so blizu večjih turističnih krajev in so z njimi organsko povezani (infrastruktura, propaganda, prodaja ...). Seveda pa s tem ni rečeno, da tudi kak večji odročni zaselek ne pride v poštev, vendar je tveganje investitorja nekoliko večje.

Vsaka naložba, ki naj da ekonomski učinek, je velika, vendar pa so naložbeni stroški nižji kot v gostinstvu. Škoda, da se naši kmetje, ki imajo možnosti za kmečki turizem (vse seveda tudi ne sme manjkati), niso zanj v večji meri odločali že prej, saj so hranilno-kreditne službe kmetijskih združenj nudile investitorjem kredite pod zelo ugodnimi pogoji. Zdaj morda kredit še dobiš, vendar so obresti velike. Kljub vsemu pa je v interesu družbe, da se kmečki turizem hitreje razvija. Kar zadeva Pomurje, naj ob koncu povečamo, da na Živnorojsko-veterinarskem zavodu v Murski Soboti vsem zainteresiranim radi svetujejo tako glede lokacije, kakor tudi same ureditve, med drugim pa tudi omogočijo pridobitev ustreznih izobrazb, ki je predpisana za upravitelje turističnih kmetij.

STEFAN SOBOČAN

Pred 40 leti je vzhajala krvava zarja

Ivo Orešnik — Jože Janež

Veržejsko mostišče — Mura je krvava tekla...

Rdeča armada se je približala položajem ob Muri že 4. aprila 1945, še isti dan so začeli obstreljevati nemške bunkerje ob Muri pri Veržeju, kjer je bilo skrite precej nemške vojske. V Veržeju so bili takrat deli III. wehrmanschaft bataljona, prehod čez Muro pa so branili 2. nemška tankovska armada in ostanki 3. madžarske armade. Gozdovi ob Muri so postali štartne baze za poskusne prodore Rusov čez reko. Ruske enote so svoje minometalce najbolj na gosto razporedile ob Muri med Bakovci in Dokležovjem. Pripravljali so desant čez reko prav na tem mestu. Če bi ta poskus uspel, potem bi na podobne način prešli Muro tudi pri Petanjih. Istočasno so se enote Rdeče armade in 12. bolgarske pehotne divizije približevale utrjeni liniji Razkrižje—Dravsko Središče, katerega so zavzeli 7. aprila, Nemci pa so se umaknili na obrambno črto Lopošice—Salovci—Kog, odkoder jih več tednov niso pregnale niti slavne katjuše, ruski topovi, ki so kar bruhali topovske granate. Rusi so to linijo potem skoraj v celoti prepuščili Bolgarom. Potem, ko je RA 4. aprila zasedla položaje ob Muri, je izvedla več poskusnih prehodov čez reko, v obveščevalni dejavnosti in v raziskovanju terena za preboj čez Muro so z vojniki Rdeče armade sodelovale že tudi skupine vaških enot iz obmurskih vasi. Najmočnejši udar čez reko pa se je začel že naslednji dan 5. aprila 1945 v „Komarombi“ pri Veržeju. Tam so Rusi po dvehurnem topovskem obstreljevanju nemških položajev z obudovanjem vredno naglico in spretnostjo kljub nenehnemu obstreljevanju postavili čez

Muro, ki je tiste dni precej narasla, pontonski most, preko katerega se je začela valiti pehota z lahkom in težkim orožjem. Matija Gregor-Rudi iz Dokležovja je takrat povedal: „Videl sem številne čolne za izkrcavanje, v katerih je bilo prostora za deset vojakov, toda v nje se je nagneto po dvajset in še več mož. Marsikateri čoln so sredi Mure zajeli vrtinci in se je prevrnil, vsi vojaki pa so utonili.“ Mlinar Jožef Babič iz Veržeja pa je takrat pripovedoval, kako so Rusi za njegovim mlinom poskušali prekorati črto Muro hkrati s prehodom čez pontonski most kar s pomočjo debele vrvi, ki so jo napeli od levega do desnega brega reke.

Ko se je vrvi držala množica Rusov, ki so na njej viseli kot grozdi, pa so Nemci v bunkerju odprli silovit strojnični in minometalski ogenj na te ruske vojske. Mura je bila rdeča od krvi, slišati je bilo obupne krike ranjenih in utaplajočih se rdečearmejcev. Mlinar pravi, da je Mura takrat odnesla prav gotovo več kot sto ruskih vojakov. Pontonskega mosta pa Nemci takrat niso uspeli uničiti. Rusi so v bližini Veržeja izkrcali že več kot bataljon vojske in prodrli v Veržej, kjer so se začeli polnični boji, preden so preko mosta uspeli spraviti tudi tanke in druga oklopna vozila. Nemcem, ki so branili te položaje in so bili prej skriti v veržejskih gozdovih, so prihitele na pomoč še močne sile SS oddelkov in tanki generala De Angelisa. Rusi so bili obkoljeni in grozila jim je uničenje, saj je pontonski most medtem bil razbit in pomoč Rusom onemogočena.

Boje so trajale dva dneva,

Nemci so namreč izvedli silovit protinapad, katerega je vodil general De Angelis in ga je z vso silo podprlo tudi nemško topništvo na položajih pri Križevcih, Mali Nedelji in na Kapeli. Ruski bataljon je bil domala uničen ali pa zajet. Veržejsko mostišče je bilo tako po dveh krvavih dneh razbito. Večino zajetih ruskih vojakov so Nemci postrelili in pobili. Postrelili so jih za veržejskim pokopališčem, v Gaberčevem sadovnjaku, v Bunčanih, na nekem manjšem otoku na Muri in, verjetno še kje.

Maloštevilnim Rusom, ki so se rešili iz veržejskega pekla in prišli do Mure, ni preostalo drugega, kot da so se slekli do golega in preplavali reko. Če niso omagali v vodi, so se onemoglo vrnili v 1 kilometer oddaljeno Dokležovje v štab enote, kjer so dobili obleko in prvo pomoč. Valovi Mure pa so zagnili tudi nekaj desetih vozov s konji yred. Izgube Rusov so bile tu zelo velike, menijo, da je bilo okrog 600 padlih, ki so jih zakrili številni grobovi ob Muri in v obmurskih vaseh, zelo veliko pa jih je odnesla Mura, točno število pa bo najbrž ostala neznanka. Mariborski list je takrat poročal, da so Rusi imeli pri postavitvi mostišča in njegovi obrambi 418 mrtvih in 148 ujetih vojakov. Zaplenili pa bi jim naj 7 lahkih topov, 15 protitankovskih topov, 10 minometalcev, 31 strojnic, 196 puškomitraljezov, 219 pušk in 31 večjih in manjših desantnih čolnov. Po zlomu veržejskega mostišča se je fronta na Muri ustalila. Rusi prav gotovo niso načrtovali, da bodo kar šest tednov ostali v Prekmurju. Tudi na odseku Razkrižje—Kog—Bol-

fenk—Ormož so po hujših bojih v Šafarskem, na Kogu in Gomili Nemci uspeli začasno zadržati Rdečo armado in Bolgare. Vse do nemške kapitulacije se je potem nadaljevalo obojestransko topniško obstreljevanje, ne da bi Rusi ponovili poskus preboja čez Muro. Pač pa so Rusi močno obstreljevali Radgono, hudi boji so potekali vzdolž avstrijske meje, zlasti so Nemci krčevito branili Kindsberg blizu Kramarovec. Hitrejši in uspešnejši pa je bil ruski prodor pri Nežiderskem jezeru proti Dunaju. Po neuspelem prodoru in umiku na veržejskem mostišču so se Rusi bali, da bi Nemci prodrli nazaj. Po odredbi maršala Tolbuhina so 11. aprila evakuirali večino prebivalcev iz obmurskih vasi ter jih preselili v zaledne vasi, kar je trajalo vse do 10. maja. V izpraznjenih vaseh so ostale le vaške enote in nujno potrebni vaščani, ki so skrbeli za živino, vasi pa so Rusi napolnili z vojaštvom in z lahko ter težko oborožitvijo.

Nehote se vprašamo, ali je bilo smiselno za ceno tolikih žrtev poskušati preiti Muro, ali res niso dovolj poznali ali pa so podcenjevali nemško obrambo na utrjeni liniji za Muro. Na to bodo lahko odgovorili zgodovinarji in vojni stratezi potem, ko bomo kaj več vedeli o ciljih RA na tem območju. Zaenkrat vemo le to, da je od kakih 1000 padlih vojakov in oficirjev RA v Prekmurju največ žrtev terjala prav obramba veržejskega mosta. Ob 40. obletnici naše svobode, za katero so padli tudi ti junaki, jim vsaj v mislih vrzimo venec slave v temne murske valove.

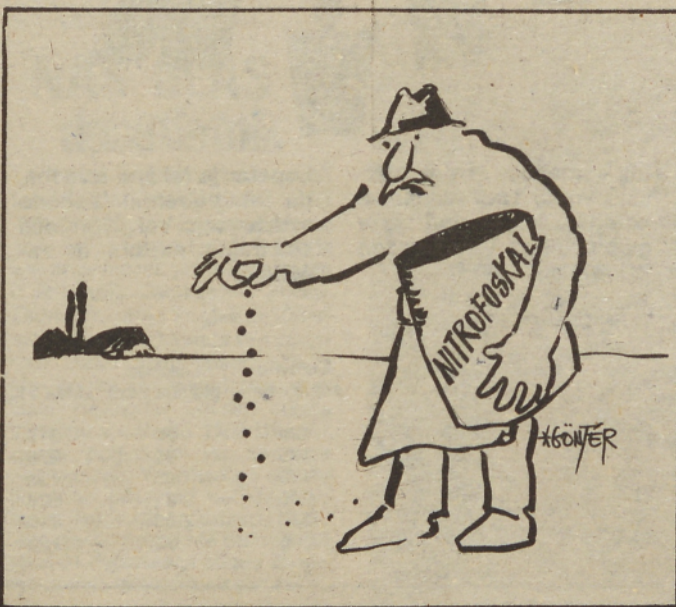
Več krme s travnikov

Ob vse dražji krmi si tudi pomurski živinorejci prizadevajo, da bi pridelali čim več domače krme. Največ neizkoriščenih možnosti je še vedno na področju travništva, saj to še zdaleč ne daje takšnih pridelkov, kot bi jih lahko, beljakovine s travnatega sveta pa bi v veliki meri lahko nadomestile krmo, ki jo zdaj kupujemo na drugih območjih.

V zadnjih letih so se v soboški občini začeli načrtovati intenzifikacije na področju travništva in pašništva, rezultati pa seveda niso izostali, saj so ob takšnem izkoriščanju travnatega sveta nekateri dosegli tudi sedemkratni

odnos ali pašo. Tudi med kmeti je za sodoben način izkoriščanja travnatega sveta izredno zanimanje, saj so v letu 1983 v pašno-košni sistem vključili 18 kmetij in več kot 26 hektarjev travnikov, v letu 1984 so podobne programe zastavili na 14 kmetijah, letos pa bodo na novo vključili še 15 kmetij. V treh letih bodo tako za pašno-košni sistem usposobili več kot 60 hektarjev travnikov, seveda pa bodo s prizadevanji v tej smeri nadaljevali tudi v prihodnjih letih. Pomembno vlogo pri tem ima tudi občinski sklad za pospeševanje kmetijstva, ki za to namenja precejšnja sredstva.

L. K.



GEZA DŽUBAN, KMET-INŽ.

MOŽNOSTI PRIDELOVANJA ZDRAVILNIH RASTLIN

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Navadna melisa — deluje kot pomirjevalo, blaži glavobol in premočan srčni utrip, pomaga pri prebavnih težavah, ter pospešuje iztok žolča.

Poprova meta — vsebuje eterično olje z metanolom, ki blaži bolečino ali srbeč, čaj blaži želodčne bolezni, preprečuje dražljaj proti bruhanju, mentol se uporablja tudi kot razkuževalo. Eterično metiko olje močno pospešuje nastajanje — izločanje žolča.

Sivka lavanda — pospešuje prebavo, uravnoveša delo črevesja, pospešuje izločanje seča, naravnava težave v meni. Sivkino eterično olje je često sestavina raznih mazil zoper revmo pa tudi kožne bolezni z močnim srbenjem.

Origano (navadna dobra misel) — mnogo učinkov, blaži, pomaga pri izkašljanju, blaži vnetja sluznic, ustavlja driske, razkužuje rane, pomirja, pospešuje znojenje.

Rman — zdravi krvavenje iz žlate žile, maternice, celi rane, bolečine v križu itd.,



Tavžentroža, ozkolistni trpotec, rman.

Preveč piščančev?

Težave, v katerih se je znašlo kmetijstvo, niso obšle tudi brojlerske proizvodnje. Te so se odrazile tudi na poslovnem rezultatu v soboškem Agromerurju, kjer je kljub 12,7-odstotnemu povečanju obsega proizvodnje finančni rezultat za leto 1984 neugoden, pa čeprav se je povečala tudi produktivnost. Svoje so pri tem odigrale predvsem cene, nekaj časa pa so imeli težave tudi z zalogami. Te so začele naraščati predvsem ob koncu leta in v prvih dveh letošnjih mesecih, ko so znašale tudi po 500 ton. Prodaja se je zdaj normalizirala in zaloge niso problematične, v Agromerurju pa si prizadevajo, da bi čim več mesa izvozili. Nova klavnica, ki je registrirana za izvoz, jim te možnosti daje, načrtujejo pa, da bodo že letos izvozili 1.150 ton perutninskega mesa. V izvozne piane so sicer zapisali plan 1.500 ton, kar pa bodo dosegli prihodnje leto. Z marcem letos so začeli izvažati tudi v Sovjetsko zvezo, kamor mesečno izvozijo 100 ton mesa, nekaj pa ga prodajo tudi v Avstrijo.

V Agromerurju za letos sicer ne načrtujejo kakšnih večjih investicijskih vlaganj, razen nekaj vlaganj v kooperacijsko proizvodnjo, razmišljajo pa tudi o predelavi piščančjega mesa. Zaenkrat se bodo tega lotili le poskusno, nekaj sami, nekaj pa v sodelovanju z Mesno industrijo.

L. K.

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

PRIDELOVANJE KROMPIRJA

Krompir kot poljščina se na naših njivah pojavlja že dalj časa. Pred in med vojno in po njej je bil marsikje glavna jed, zdaj pa v glavnem le kot dodatek mesu in solati. Vse več ga predelamo v pire, čips in tudi v krompirjeve rezance ali pomfri.

Želja vsakega pridelovalca krompirja je pridelati čimveč gomoljev trzne velikosti, kajti le ti mu prinesejo tudi največji zaslužek. V knjigi Pridelovanje krompirja navaja inž. Kus za naše razmere možne pridelke tudi do 800 dt po hektarju, dosegljive pa nekje do 400 dt. No, teh 400 dt ni težko doseči, s saditvijo nekaterih sort smo v ekološkem sortnem poskusu na njivah Srednje kmetijske šole pridelali 500 in več dt. V letošnji številki Sodobnega kmetijstva pa inž. Sluga navaja, da pridelamo pri nas v poprečju od 140 do 160 dt/ha. V isti številki isti avtor piše, da zaradi bolezni in

škodljivci. Koloradski krošč se pojavi bolj zgodaj. Najbolje je, če ga sadimo za deteljami, travami, za katerimi so tla rahla. Vendar je v teh tleh večja nevarnost talnih škodljivcev (strune). Tudi za strniščno repo in ostalimi strniščnimi dosevki ni slab pridelek. Pri sajenju za kurozo pa moramo paziti, kajti če je bilo preveč škropljeno z atrazini (atrapin, radazin), ti lahko prizadenejo krompirjeve rastline. Za krompirjem pa lahko sejemo katero koli poljščino pri nas, saj se herbicidi, ki jih uporabljamo, hitro razgradijo, njiva pa ostane ob pravilni obdelavi brez plevelov.

Za krompir pripravljamo zemljo že jeseni, orjemo približno 30 cm globoko. Pri tem podorjemo hlevski gnoj in polovico fosforja in kalija, da pride v območje, kjer ima krompir največ korenin. Ta dva elementa se namreč ne izpirata. Žal pa pri



Nasad krompirja brez plevela, pravilno uporabljen herbicid.

škodljivcev ter gnitja zaradi neprimerne skladiščenja propade približno 45 odstotkov pridelka. Če pa še upoštevamo, da nam, po mnenju dr. Spanringa iz Sodobnega kmetijstva letošnje prve številke, zaradi nekakovostnega semena in nepravilnega izbora sort ter agrotehniške izostane še nadaljnjih 35 odstotkov pridelka, je to, kar pridelamo, komaj 20 odstotkov tistega, kar bi praviloma morali pridelati. Mislim, da je ta podatek dovolj zgovoren in nas sili k razmišljanju.

Z željo, da omilimo takšno stanje, smo v okviru Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov povabili v Prekmurje inž. Slugo, ki se na Kmetijskem inštitutu v Ljubljani ukvarja prav s krompirjem, da da nekaj navodil za povečanje pridelka krompirja.

Žal so se predavanja udeležili samo štirje pridelovalci krompirja in nekaj pospeševalcev, vendar malo z območja, kjer krompir masovno pridelujejo. Zanimivo bi bilo videti, kje so ostala vabila. Iz tega predavanja bi rad izluščil nekaj misli za tiste, ki se ga niso udeležili.

Krompir, ki ga pridelujemo zaradi gomoljev, rabi rahla tla, primerno globoka, da lahko naredi gomolje, ki so pravilne oblike. Težka glinena tla niso primerna, ker so vlažna, hladna, slabo zračna in se v njih zelo rada pojavijo gnitja gomoljev in tudi prizemnih delov stebel, zato je pridelek slab, pa še v skladišču nam taki gomolji propadajo. Prav tako ne prija krompirju, lahka peščena tla kajti ob močnejšem dežju ostanejo gomolji na površini, kjer pozelenijo, zato niso primerni za trg. V takih tleh nasad krompirja tudi prej občuti poletno sušo.

Krompir lahko več let zaporedoma sadimo na isti njivi, vendar to ni priporočljivo, ker rastline enostransko črpajo hrano, bolj se širijo bolezni in

nas težko dobimo gnojila, ki vsebujejo samo fosfor in kalij. Spomladi, ko so tla primerno osušena, jih poravnamo. S tem spodbudimo rasti plevelov, da jih z naslednjo obdelavo uničimo. Pred saditvijo zabranamo še ostala mineralna gnojila. Dobro bi bilo pregledati njivo, če ni strun, kajti te nam lahko navrtajo gomolje in s tem močno zmanjšajo pridelek, saj taki gomolji niso za prodajo. Proti strunam so na voljo volaton, furadan, difonat, dotan in še vrsta drugih pripravkov. Vse pa moramo obvezno zadeti v zemljo pred saditvijo.

Poleg hlevskega noja pripočajo še od 100 do 160 kg dušika, od 150 do 200 kg fosforja in od 200 do 300 kg kalija na hektar. To je približno od 800 do 1000 kg NPK 7:20:30 in dodamo še 300 kg KAN. Na njivah, ki smo jih gnojili z gnojilom, trošimo manj mineralnih gnojil, saj moramo upoštevati učinek gnojilke. Gnojimo pred saditvijo, tako da poznejše dognovanje odpade. Sadimo zmeraj zdrav, kakovosten, potrjen semenski krompir. Tu pa je pri nas največja rakava rana. Ponavadi sadimo domače seme, bodisi ker ni semenskega krompirja ali pa se nam zdi predrag. Doma pa odpiramo za seme prav tiste drobnejše gomolje, ki so običajno okuženi z virusi, kar lahko kasneje opazimo v neizenačenosti rastlin na njivi. Če sadimo debele gomolje, ki jih režemo, jih narežemo vsaj par dni pred sajenjem, da se rana zaraste, ker s tem preprečimo okužbo v zemlji.

Vrste naj so oddaljene od 60 do 70 cm gomolji v vrsti pa od 30 do 35 cm. Gomolji naj bodo pokriti vsaj z 10 cm debelo plastjo zemlje.

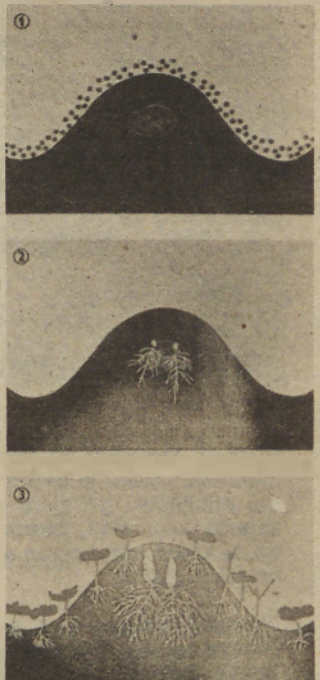
Oskrba nasada je osredotočena v glavnem na rahljanje tal, zaščito pred pleveli, boleznimi in škodljivci. Pri nas šepa pred-

vsem zaščita pred pleveli in boleznimi. Proti plevelom so na voljo dobri herbicidi, a jih moramo pravilno in pravi čas uporabljati. Menim, da pridelovalci krompirja vse preslabo preberejo navodila, ki so priložena vsakemu pripravku. Zato priporočam, da pred uporabo katerikoli sredstva najprej skrbno prečitamo navodila in priporočila proizvajalcev, da ne bomo škropili samo zaradi škropljenja, ampak bo naše delo tudi uspešno. Med znanimi herbicidi je sencor, ki ga lahko uporabimo pred vznikom krompirja, vendar po vzniku plevelov. Pogoji pa je, da je zemlja uležana, to pomeni, da škropimo vsaj 10 dni po zadnji obdelavi. Pri nas pa vse preveč radi škropimo na rahlo zemljo, zato pa so njive čez čas porasle tudi s plevelom. Sencor je primeren tudi, ko je krompir že vznikel, tu pa zmanjšamo dozo na 0,5 do 0,6 kg na hektar, vendar ne na zelo pešeni zemlji. Po škropljenju njive več ne smemo obdelovati! Velik del pridelka uniči tudi krompirjeva plesen ali fitoftora. Pri nas je v prodaji dosti pripravkov, ki jo zatirajo. Ridomil, ki je novejši, je sistemik, in če vsaj šest ur po škropljenju ne dežuje, je krompir varovan pred plesnijo približno dva tedna. Med drugimi bi omenil antracol, dithan in bakreno apno vendar bi škropljenje morali ponoviti po vsakem dežju. Ker imamo pri nas organizirano protifitoftorno službo, ki nadzoruje nasade in sproti opozarja na možnost pojave plesni, je najbolje, če upoštevamo nasvete, ki so objavljeni v sredstvih javnega obveščanja. Proti koloradskemu hrošču pri nas uporabljamo ekalux, elokron, zolone, posse, ki obenem uničijo tudi uši.

Zelo grešimo tudi pri spravilu krompirja. Preden ga uskladiščimo, naj se hladi vsaj en teden.

Potem gomolje čim manj premetavajmo, da se ne obtočijo in ranijo, kajti le taki v skladišču ali zasipnici ne bodo gnili. Jedilni krompir posipamo s tuberoferonom, da ne kali, vendar v tem prostoru ne smemo skladiščiti semenskega krompirja.

Pivar



Uporaba senkorja:

1. Greben še ni seseden, zato še ni primerno škropiti.
2. Greben je seseden, vendar še ni primerno za škropljenje.
3. Krompir pred vznikom, plevel je že vznikal, prvi čas za škropljenje.

GRENAK KRUH

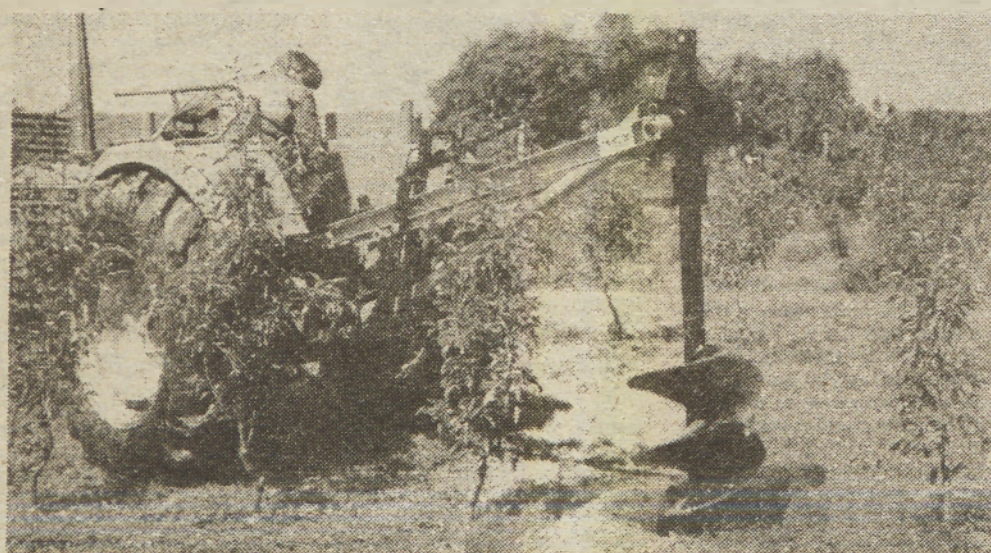
V Intesovi temeljni organizaciji Mlinopek v Murski Soboti so poslovno leto 1984 zaključili ugodno, saj so za poslovni sklad pridobili nekaj več kot 19 milijonov dinarjev. Pozitivno je poslovanje zaključil mlin, medtem ko pekarne delujejo z izgubo. Razen dveh vrst kruha in peciva, ne ostale vrste kruha pečejo z izgubo. Močno pa jih bre-menijo tudi obresti, saj so v tej temeljni organizaciji lani obresti predstavljale kar 29 odstotkov dohodka.

-lk-

Turnišče: cene pujskov

Ponudba pujskov na sejmu v Turnišču je še naprej dokaj ptiča. Tako so rejci tudi minuli četrtek, 12. aprila, pripeljali le 54 pujskov, starih od 7 do 10 tednov. Kupcev je bilo seveda veliko več in mnogi so ostali praznih rok. Cena se je gibala med 9.500 in 10.500 dinarji za par.

Traktorski vrtalnik VT-500

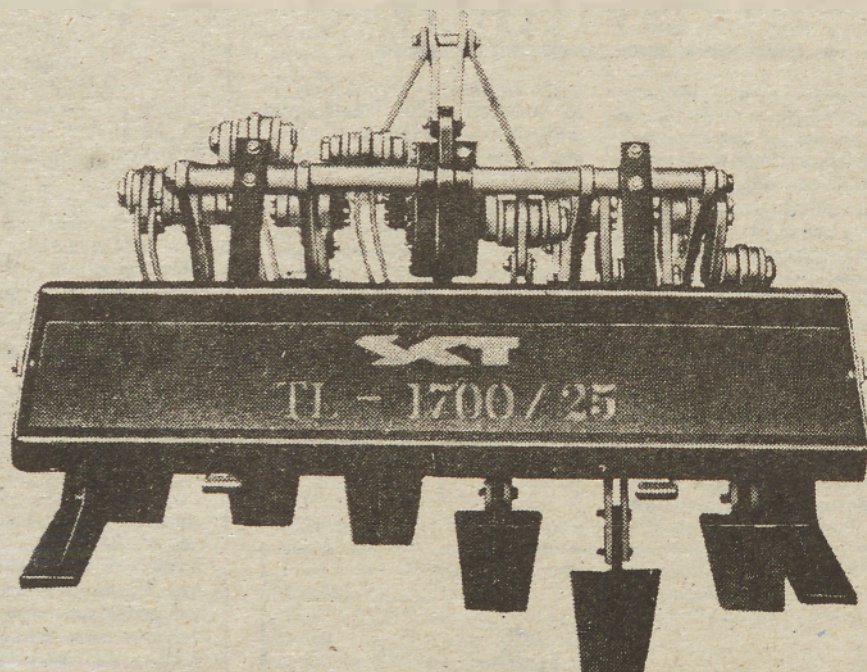


Z vrtalnikom pripravljamo luknje za sajenje cepljenk v vinogradu, pogozdovanje, sajenje sadnih sadik itd. Enako lahko uporabljamo vrtalnik v gradbeništvu (za postavljanje ograj na gradbiščih), v komunali za sajenje okrasnih rastlin itd. Vrtalnik lahko uporabljamo tudi na strmih legah.

TEHNIČNI PODATKI:

traktorski pogon nad 15 kW
dimenzije vrtalnih osti 200—600
globina vrtanja do 1 m
lastna teža 240 kg
širina 750 mm
dolžina 2150 mm
višina 830 mm
pogon prek kardanske gredi z varnostno sklopko, nastavljeno na 700—750 Nm
Največja dolžina kardanske gredi je 1400 mm

lopatar TL-1700/25



Lopatar je traktorski priključek, s katerim obdelujemo zemljo v vinogradih, sadovnjakih, hmeljiščih (na hribovitih območjih, kjer zaradi nagiba ni možno oranje), v rastlinjakih, na poljih itd. Z lopatarjem opravimo osnovno in dopolnilno (jesensko ali spomladansko) obdelavo zemlje. Lopatar ima prednost pred klasično obdelavo zemlje, ker ne ustvarja plazine, kar omogoča nemoten pre-

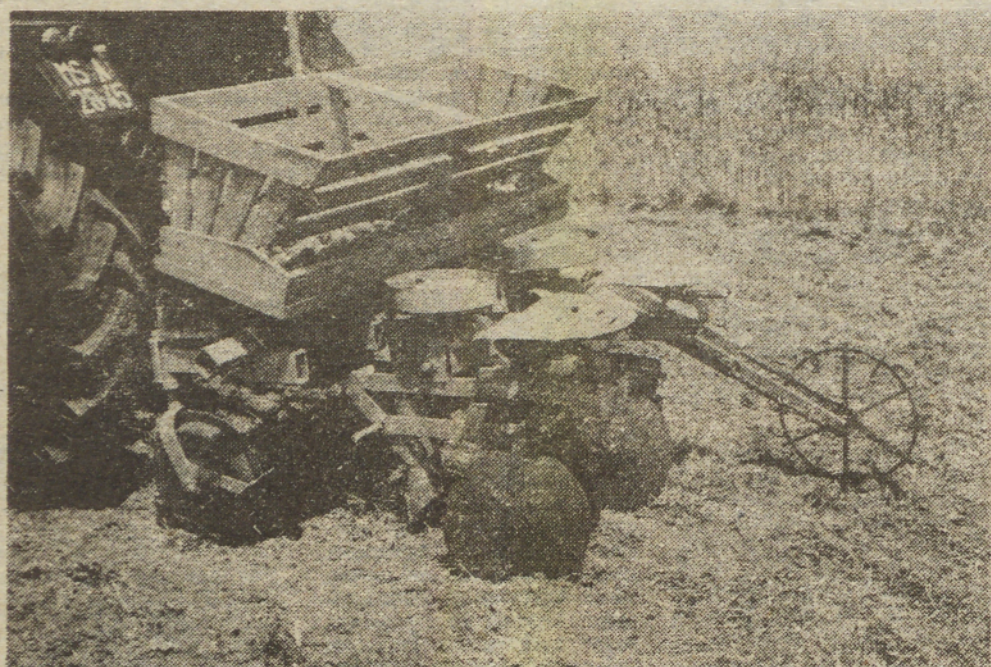
tok podtalnice in atmosferskih voda. Tudi rastlinske korenine lažje prodirajo v globino, kjer iščejo vlago in hranila.

Lopatar je takšne izvedbe, da ni potrebno nobeno vzdrževanje. Vsi gibljivi deli so trajno mazani in zaščiteni.

TEHNIČNI PODATKI:

Tip	Potrebna pog. moč	Delovna širina v cm	Delovna globina v cm	Masa v kg
1200/20	do 25	120	20	318
1350/25B	do 35	135	25	378
1700/25	do 45	170	25	453
2100/25	do 70	210	25	528
2500/35	do 100	250	35	910
3000/35	do 130	300	35	1120

sadilnik TS-2-SCT



Sadilnik TS-2-SCT in okopalnik-kultivator je traktorski priključek, prirejen za sajenje krompirja, okopavanje krompirja, koruze ali drugih poljščin.

Sadilnik je prirejen za dvovrstno sajenje, kot kultivator in osipalnik pa za trivrstno okopavanje in osipavanje. Stroj priključimo na traktor

s standardnim priklopom kategorije I. in II. Potrebna

pogonska moč je 15 KM ali 11 kW.

TEHNIČNI PODATKI:

zmogljivost
delovna širina
razdalja pri sajenju
teža stroja
— sadilnik
— okopalnik
— osipalnik

okoli 0,1 ha na uro
nastavljiva poljubno
33 cm

230 kg
225 kg
240 kg

trosilnik »FERTI«



Trosilnik je namenjen trosenju gnojil v granulatu ali v prahu. S prestavljanjem trosilnih lopatic dosežemo trosenje samo v levo ali samo v desno stran. Trosilnik je zelo enostavne izvedbe in ni potrebno posebno vzdrževanje. Potrebno je samo občasno preveriti nivo olja v ohišju reduktorja.

TEHNIČNI PODATKI:

prostornina nasipnega lijaka
širina trosenja
delovna hitrost
delovni inek
masa

TIP 250 L

250 l
do 14 m
7 km/h
do 6 ha/h
74 kg

TIP 400 L

400 l
do 14 m
7 km/h
do 6 ha/h
82 kg

Za vsa pojasnila v zvezi z morebitnim nakupom (ali tehnične podatke) se obrnite na SCT, TOZD PKM, Milavčeva 4, Brežice, tel. 068 61-185 ali 61-292.

Vse podatke lahko dobite tudi pri Agrotehniko-Gruda, Ljubljana, Tržaška 132, tel. 061 268-341.



n.s.o. l. ljubljana. titova 38

tozd proizvodnja kmetijske mehanizacije brežice

68250 brežice, milavčeva 4, jugoslavija
telefon: (068) 61-292, 61-185
telex: yu sct sti 31753

„STOP ZA SUŠMARJE“!

Od jeseni stopili na prste 26 „ilegalcev“ — Namen ni kaznovanje, ampak zahteva po več re-
da v postranskih poklicih — Še
kakih 200 se jih izmika ob-
veznostim davčne zakonodaje

Ko je lani jeseni začel davčni
kontrolor iz radgonske uprave za
družbene prihodke redno obisko-
vati neprijavljene delavnice raznih
mojstrov, so mnogi mislili, da gre
za „lov na čarovnice“ in
muho enodnevnico. Vendar je že
prvi pogovor s šestindvajsetimi, ki
so se dotlej spretno izmikali
davčnim škarjam, opozoril, da so
se radgonski davkarji odločili, da
bodo šli tokrat do konca. 8 jih je
zato že pridobilo obrtno dovolje-
nje, drugi pa so v postopku za nje-
govo pridobitev, medtem ko bodo
ostale, ki ne izpolnjujejo izobraz-
benih ali prostorskih pogojev
obdavčeni po dejanskem dohodku.

Milan Kurbus, direktor uprave
za družbene prihodke pri SO G.
Radgona: „Nič nimamo proti
razmahu postranskih poklicev in
delu popoldne, saj se zavedamo,
da to ob sedanjih osebnih dohod-
kih postaja nujna. Vendar brez re-

da ne gre, in če tu ne izpolnjujemo
obveznosti do družbe, si sami reže-
mo vejo. Naš namen ni kaznova-
nje, ampak pošten odnos enih do
drugih. Zato zaenkrat tudi ne
posegamo po vseh možnih sredst-
vih in ukrepih, ampak poskušamo
najti pošten dogovor. Žal ugotov-
ljamo, da je zavest občanov
izjemno nizka, in namesto pomoči



Milan Kurbus: „Ne bomo od-
nehali.“

največkrat naletimo na „zašči-
tniško“ obnašanje do šušmarjev.
Vendar ne bomo odnehali, ampak
bodo naši delavci še doslednejši.“

Dela bo pri tem za delavce upra-
ve gotovo precej, saj ocenjujejo,
da jih ob 100 prijavljenih v občini
še ostaja kakih 200, ki si s popol-
danskim delom kujejo precej
denarja in se izmikajo obvezno-
stim do družbe. Zato bodo davčni
kontrolorji poslej na preži tudi ob
sobotah in nedeljah.

„Z vsemi se bomo poskusili
dogovoriti, če ne bo šlo, pa bomo
ustrežno ukrepali. Vendar pa
menim, da bodo vsi, ki popoldne
opravljajo različna dela in storitve,
temeljito premislili. Kajti novi
občinski odlok o davkih občanov
predvideva za vse, ki se odločijo za
prijava postranskega poklica,
mnogo ugodnejše davčne obvezno-
sti od ostalih, ki jim moramo sami
določiti dejanski dohodek in zatem
davek. Pa tudi kazni so za vse
„skrivače“ velike. Poleg deset
tisočakov denarne kazni je tu še
možnost odvzema premoženjske
koristi,“ opozarja Milan Kurbus.
V. Paveo

LENDAVA

PRIZNANJA BRATSTVA IN PRIJATELJSTVA

Koordinacijski odbor za sodelovanje bratskih občin Hrvaške
in Slovenije vsako leto podeljuje priznanja najbolj zaslužnim
posameznikom in organizacijam, ki s svojim delom krepijo sode-
lovanje ter bratstvo in prijateljstvo. Letos sta dobila priznanja tudi
dva občana lendavske občine. Črtno Devetak je prejel plaketo
bratstva in prijateljstva za delovanje v civilni zaščiti ter za uspešno
pripravo medrepubliške reševalne vaje enot in štabov civilne
zaščite.

Mira Unger pa je prejela listino bratstva in prijateljstva za
poseben prispevek pri negovanju enakopravnosti in bratstva med
narodni in narodnostmi. Priznanje je dobila tudi za izvajanje
programov medrepubliškega sodelovanja v okviru delavskih sre-
čanj bratstva in prijateljstva.

Jani D.

NOVO — NOVO — NOVO — NOVO

S KOMPOSTERJEM HITREJE DO HUMUSA

Novost v proizvodnem programu Tržiš-
kega podjetja industrijske kovinske
opreme (TIKO) — KOMPOSTER ali
VRTNI REZALNIK.

Pogosto se pri vsakdanjih opravilih
znajdemo pred vprašanjem, kam z
odpadki organskega izvora, kam z vejami
iz sadovnjaka, kam s kartonom in časo-
pisnim papirjem. Običajno ravnamo na-
pak in te odpadke sežgemo ali kako dru-
gače uničimo, namesto, da bi jih vrnili
zemlji in naravi.

Vrnite naravne snovi zemlji! To geslo
so imeli v mislih strokovnjaki tržiškega



TIKO
Tržiško podjetje
industrijsko
kovinske opreme

TIKO, ko so razvijali novo in edinstveno
napravo na jugoslovanskem trgu —
KOMPOSTER ali VRTNI REZALNIK,
ki omogoča hitrejšo pripravo komposta
(humusa). S komposterjem zmeljemo,
zdrobimo in razrežemo vse odpadke
organskega izvora (veje sadnega drevja in
okrasnega grmičevja, cvetlična stebila,
korenike, povrtinske kocene, listje ter
raznovrstne hišne odpadke — karton in
časopisni papir) v drobir, ki se s pre-
ostalimi snovmi hitreje presnavlja v
dobro vrtno zemljo.

Nov način pripravljanja odpadkov za
kompost ima številne prednosti: omogoča
kompostiranje več različnih organskih
odpadkov, boljše mešanico raznovrstnih
odpadkov. Tako pripravljen drobir za-
vzema manj prostora in dlje časa zadržuje
vlago in toploto, ki je potrebna za razkroj.

Kako uporabljamo vrtni rezalnik? V
zgornjo odprtino vstavljamo odpadke —
veje debeline do enega centimetra, v
stransko odprtino pa debelejšje veje do 3,5
cm. V spodnjem delu komposterja je več
nožev, ki pri 2800 vrtljajih na minuto
razrežejo in zdrobijo odpadke v primeren
drobir. Vsako poseganje z roko v notra-
njost rezalnika je nevarno kot tudi
vstavljanje predebelih vej in za to na-
pravo neprimernih odpadkov.

Rezalniki so namenjeni gospodin-
jstvom, ki imajo sadovnjake in vrtove,
kmetijam, drevnicarjem, vrtnarjem in
vsem drugim, ki imajo pri svojem delu
opravka z organskimi odpadki.

Komposterji bodo v prodaji jeseni.
Kakšna bo cena, je odvisno od števila
naročnikov. Čim več jih bo, tem cenejši
bodo!

Priporoča se TIKO Tržič.

NOVO — NOVO — NOVO — NOVO

Duhovnik in pisatelj Franc Kolenc (1903—1985)

V začetku februarja je v mari-
borski bolnišnici umrl Franc Ko-
lenc, upokojeni župnik, profesor,
publicist, pisatelj in prevajalec
madžarskega in nemškega lepo-
slovja. Gomilo so mu skupali v
rujstni Gomilici.

Po osnovni šoli v Gomilici je
končal nižje gimnazijske razrede v
Košzeju, višje pa v Mariboru. Po
maturi se je vpisal na Visoko bo-
goslovno šolo v Mariboru. Med
bogoslavnim študijem je poslušal
tudi predavanja na ljubljanski
univerzi, kjer je 27. 10. 1939 opravil
profesorski izpit. Ko so Nemci med
drugo svetovno vojno zasedli Ma-
ribor, so izgnali tudi njega. Posre-
čilo se mu je, da je peš prek Slo-
venskih goric prišel k svojemu
bratu Ivanu, takrat župniku pri
Gradu. Kmalu je dobil službo pro-
fesorja verouka na soboški gim-
naziji. Tam so ga kmalu začeli
preganjati, ker »poučuje v sloven-
škem jeziku, ker daje prednost
slovenščini, ker se v javnem poli-
tičnem življenju ne udeležuje, ker
ga je često videti v družbi Slove-
ncev«.

Profesor Franc Kolenc je bil na
nek način povezan s partizani v
Bumnovi hiši, ki so si pod vod-
stvom Slobodana Šumenjaka-
Mirana, poznjega narodnega
heroja, prizadevali, da bi v imenu
Osvobodilne fronte prevzeli oblast
v Soboti in vsem Prekmurju. Trgo-
vec Joško Brumen
(1897—1984) je pred 40. leti po
prihodu iz internacije med drugimi
izpovedal: Ker je meni madžarska
oblast že pred dvema letoma
odvzela radio, so partizani želeli,
naj jim priskrbim radijski spre-
jemnik, ker je bilo to takrat zaradi
kapitulacije Horthyjeve Madžar-
ske izredno pomembno. In kje do-
biti radijski sprejemnik? Po dogo-
voru je partizanom posodil radio
Franc Kolenc, profesor verouka na
soboški gimnaziji. Franc Kolenc je
bil med vojno na čelu nekeke du-
hovniške organizacije, ki je gmo-
tno in moralno pomagala trpečim.
To pa so bili brezposelni, prega-
njani, zaporniki, konfiniranci, in-
terniranci, begunci in drugi. Zbiral
je denar od sobratov duhovnikov in
ga pošiljal trpinom. K njegovemu
bratu Ivanu Kolencu, župniku v
Gornji Lendavi (Gradu), se je po
priporočilu dr. Šerbeca v Soboti s
hčerko zatekla učiteljica Fran-
cka Kranjec, roj. Škrbinc, žena
Nacija Kranjca-Pajlina. Miš-
kovega brata, prekmurskega prvo-
borca, ki je pred 40 leti končal v
taborišču smrti — Dachau.

V kroniki župnije Dokležovje
beremo: Dne 1. aprila 1944 je bil
nepričakovano uradno poklican na
bratonski notarjat župnik Ivan
Koren. V navzočnosti notarja,
uradnika in dveh žandarjev ga je
zastihel tajni detektiv, in sicer v
zadevi podpiranja slovenskih
družin v Soboti, ki so bile brez
službe. Podpisal je izjavo, da je
podpiral partizane in komuniste, za
kar je bila določena težka kazen.
Podporno akcijo je namreč vodil
Franc Kolenc, takratni profesor v
Soboti, in o tem vodil natančen
pregled. Prišli so mu na sled in tako
zastihali skoraj vso prekmursko
duhovščino. Da ni sledila za to
odmerjena kazen za vse prekmur-
ske duhovnike, gre vse priznanje in
zahvala Aleksandru Kovaču, škofu
v Sombotelu, ki se je po vseh svojih
močeh in vplivnosti zavzel za
prekmurske duhovnike.

Pečarovski »plebanoš«
Bejek: Duhovniki smo prispevali
za brezposelnost slovenske inteli-
gente. Oblasti je sprva dovolila,
pozneje pa vseeno zagnala halo, in
vsi smo bili zastihani. Vse je prišlo
pred vojaško sodišče, posredoval je
škof, in nato so vse ustavili. Dolžili
so nas, da smo podpirali komuniste.

Profesor in pisatelj Franc Ko-
lenc se je že enkrat moral zago-
varjati pri samoboteškem škofu.
Takrat bi ga prav gotovo pregnali v
notranjost Madžarske, če ga ne bi
zaščitil samoboteški vladika
Jožef.

Izdal je 17 knjig, romanov in
povesti. Večinoma so to prevodi in
proste priredbe iz madžarsčine,
nemščine, francoščine in hrvaščine.
Njegovi samostojni povesti sta: A
njenja ni... in Dragarjevina.
(Viri: arhiv soboške Zveze bor-
cev in Jože Smej: Franc Kolenc...
ob sedemdesetletnici. Stopinje
1973, str. 75-77)

Jože Janež

LAJČI ŽALIG

V SPOMIN NEUTRUDNIM ELEKTRIFIKATORJEM PREKMURJA

Elektrifikacijska zaostlost
Murske Sobotne in Prekmurja je
bila povezana z zgodovino.
Prekmurje je bilo del takratne
velike madžarske države in ni
premoglo rud, premoga in
ostalih virov, ki bi lahko dajali
elektriko. Tudi ne bistrih voda,
ki bi bile ugodne za gradnjo
hidrocentral, razen reke Mure.
Pogovori o tem med Avstrijo in
Madžarsko pa so bili iz neznanih
vzrokov prekinjeni z madžarske
strani, verjetno kot nezanimivi.
Madžarskim veleposelnikom,
trgovcem in obrtnikom ni bilo v
interesu, da bi v tej smeri dvigali
zaostlost Prekmurja.

Vse do leta 1926 je bila po-
gonska energija po celotnem
Prekmurju pretežno v parnih
lokomobilah, v večini za pogon
mlatnic, ki jih je bilo do pri-
četka elektrike okoli sto. Precej
mlačve je bilo še vedno oprav-
ljene na roko, s »cepma«, nekaj
pa s tehnično hvaljeno napravo
— »geplinom«. Nekaj mlinčkov
na potokih je poganjala voda,
štiraktne stabilne motorje za
šitni derivati (bencin in nafta), tu
in tam pa so bile tudi naprave na
lesni plin. Razsvetljava je bila
takrat večinoma na petrolej in
na karbidovke. Tudi redke so-
boške ulice so bile razsvetljene s
svetilniki, ki jih je vsak večer
prižgal in zjutraj ugašal »pri-
stojni«
možakar. Pomembnejši
svetilniki so bili na križišču pred
gostiščem Dobrai (današnja
Zvezda), na koncu sedanje Ti-
tove ceste, tam, kjer prehaja v
Lendavsko cesto (pred Pomur-
skim tiskom), na prehodu s Ti-
tove ceste na Kolodvor (sedanja
stavba zavoda za social. zava-
rovanje), kjer je bil prej otroški
vrtec, in dalje na križišču Titove
ceste (ob bivši Turkovi gostilni,
več o tem pa opisujem v kroniki
v naslednjih poglavjih).

Edinstvena pridobitev za
Prekmurje v času madžarske
velike države je bila železnica, ki
je bila že leta 1907 speljana
preko zoriških krajev, preko
Hodoša do Szombathelya ter je
tudi z železno cesto povezala
Mursko Sobotu. Žal so to zgo-
dovinsko pridobitev še ne tako
dolgo precej nepremišljeno ta-
kratni vodilni ljudje uničili, ta-
korekoč iztrgali trud in delo na-
ših prednikov in železnico na-
domestili za asfaltno cesto vse bolj
sramotne podobe. Če se še ni, se
bo to dejanje regiji še gotovo
maščevalo (op. p.).

Po priključitvi Prekmurja
kraljevini SHS oziroma stari
Jugoslaviji se je po tolikih letih
začela krajina vsestransko raz-
vijati. Najprej je oživela ideja po
potrebi dovoda elektrike v
Mursko Sobotu. V tem času,
pred prihodom falskega toka, je
bila elektrika že v Ljutomeru in
nekaterih okoliških vaseh, delno
pa je bila elektrificirana Lenda-
va. Tok so sprejemali od rudnika
Peklenica. Lendava je imela celo
po zaslugi Čosiča že lastno malo
elektrarno. 1913. leta je dobila iz
sosednje avstrijske Radgone
elektriko Gornja Radgona, po-

leg tega pa je bilo na ta električni
dovod iz Avstrije priključenih
nekaj obmejnih zaselkov za-
hodno od Radgone, nekoliko
kasneje na tudi zdravilišče Sla-
tina Radenci. Nadaljnja elektri-
fikacija je bila odvisna od fal-
skega toka iz hidrocentrale Fala
na Dravi, kjer so že pred prvo
svetovno vojno pričeli graditi
večjo hidroelektrarno, ki so jo
gradili večinoma na osnovi švi-
carskega kapitala, končali pa
leta 1918. Po tem je nastalo za-
nemanje za elektrifikacijo tudi v
severovzhodnih predelih Slove-
nije, v Prekmurju, Ljutomeru,
Gornji Radgoni, Varaždinu in
drugod.

V Murski Soboti je potreba po
novi energiji tako vzplamtela, da
so v ta namen organizirali po-
seben pripravljalni, neke vrste
iniciativni odbor, ki naj bi utiral
pot prihodu električne energije v
središče Prekmurja. V sodelo-
vanju z občinskimi odborniki je
bil odbor sestavljen iz raznih
Sobočancev, največjih en-
tuziastov. Sestavljali so ga: An-
ton Flisar — sodavčar, Janez
Krančič — usluž. občine, Lud-
vik Žalik — stroj. ključavničar,
Josip Benko — mesar na veliko,
kavarnar Sočič, mizar Šafran,
stan. Ditrih s sinovi Edijem,
Gustavom in Francem, bratje
Hiršl — manufakturni trgovci,
zidarski obrtnik Majer, lastnik
mlina in žage Hartner, mlinar in
ohar Ludvik Šifnar, avtomeha-
nik in stroj. ključavničar Ivan
Kučan, kmet Franci Lajnsčak,
trgovec Franc Čeh, trgovec
Franc Kuhar itd.

Prizadevni člani odbora pa so
kmalu naleteli na velike težave
— imenovane denar. Njihove
želje in optimizem so bili eno,
denar pa drugo. Začela se je
ponavljati zgodovina, kot zana-
laš prisojana tej naši regiji in
njenim pridnim in zagnanim
ljudem. Ker je bilo Prekmurje
glede rentabilnosti takratnim
novim oblastem dvomljivo, po-
seben pa še vsaka pobuda, ki ni
izhajala direktno iz ljubljanskih
oblastniških krogov, se je morala
vsaka akcija opirati na zasebno
in zadružniško pobudo. Prek-
murje je praktično padlo v
milost novemu gospodarju v
stilu ljudskega izreka — »iz
dežja pod kap«. Kljub temu, da
so se oblasti upirale elektrifi-
kaciji Prekmurja, pa je uspelo
vztrajnim članom odbora doseči
sporazum 2. 11. 1925. leta do leta
1927. izvajati pa so ga zaradi fi-
nančnih in drugih težav lahko
pričeli šele septembra 1926, ko je
bila med občinama Murska Sobotu
in Falo sklenjena pogodba o
priključitvi M. Sobotne v elektri-
fikacijsko omrežje. V letih 1926
— 1927 so bili končani odcepi
Ormož — Središče in odcep za
TP II v M. Soboti. Končno je bila
napeljana visokonapetostna
elektrika jakosti 35 K.V. Med
tem časom so v M. Soboti do-
gradili nekaj omrežja in inštalacij
v objektivih nuzke napetosti za 220
oziroma 380 V. (dalje prihod-
njč)

študentski servis p. o.,
maribor

novi lokacija študentskega servisa
v murski soboti stop ulice arhite-
kta novaka 19 stop telefon 25005
stop ugodne cene stop ugodne ponu-
dba del stop ob vsakem letnem času
ob vsakem dnevu dela za vas štude-
ntski servis stop vse probleme re-
ši študentski servis stop stop stop



lesnina pohištvo
MURSKA SOBOTA, Bakovska 1

Fantastični načrti nekega inženirja

V obliki vlage izhlapi iz Sredozemskega morja sto tisoč ton vode v obliki vlage.

To je velika izguba vode, ki jo nadomesti dotok iz Atlantika, skozi gibraltarsko ožino. Tok, ki prinaša vodo v Sredozemlje, teče s hitrostjo 5,6 km na uro. V drugi svetovni vojni so te tokove izkoristili Nemci in Italijani tako, da so iz Atlantika v Sredozemsko morje vozili svoje podmornice z ugaslimi motorji. Skozi Gibraltar tečeta pravzaprav dva toka: zgornji iz smeri Atlantik — Sredozemsko morje, spodnji pa v obratni smeri. Obratni tok nosi s seboj vodne mase, ki imajo večje količine soli.

Pred več kot petdesetimi leti je glede na ugotovitve o morskih tokovih zasnoval nemški inženir Herman Sörgel fantastičen načrt. Predlagal je, naj bi pri Gibraltarju zgradili zapornico za dotok vode iz Atlantika v Sredozemlje. Dve nadaljnji zaporni naj bi postavili pri Galiopoliju in Dardanelah. Če bi ta načrt izvedli, bi voda v Sredozemskem morju upadla za sto metrov. Kopenske površine bi se na moč povečale, nabrežja od Italije in Sicilije do Tunizije bi ozelenela.

Sredozemski bazen pa bi se močno skrcil. Cela vrsta mest, ki so sedaj pristanišča, bi se znašla v zadregi. Trst, Benetke, Marseille, Barcelona, Neapelj, Pirej in Beirut bi postala mesta na suhem. V italijanskem Riminju, kjer preživlja vsako poletje na milijone turistov, bi italijanski kmetje pasli svojo živino. Za Sörgelove načrte ni bilo nikoli dovolj privržencev, predvsem iz bojazni, kaj neki bi te spremembe prinesle v utečeno življenje ob obalah Sredozemskega in Jadranskega morja.

MALO ČRNA
— Petdeset milijonov, pravite, bo stala ta operacija?
— Približno toliko.
— Potem pa lepo prosim, če me pustite domov. Z grobadom imam boljše dogovor...

PREKLETI REGRAT
— Tudi to pomlad me je zanimal regrat. Za tri večerje sem ga nabral.
— To je pa lepo.
— Niti ne. Doma že tri dni ne govorim. Neka nesramna oseba je povedala, da sva regrat nabirala dva.
— Kaj je potem naroba?
— Ne verjamejo, da mi je tista tovarnica ob nabiranju samo držala, vrečko narobe...

B. Heuvelmans
pripoveduje:

ANAKONDA IN STRAŠNE „MORSKE KAČE“

Druga fotografija je bila izdelana 1948. leta. Kača, ki je bila — kot pravijo — dolga 35 metrov, je prilezla na obalo in se izgubila v starih utrdbah Fort Abune, na ozemlju Gaupore. Zgrudila se je brez moči šele po 500 nabojih, izstreljenih iz strojnice. Hitro razpadanje mesa na območju ekvatorja in nizka prodajna cena kože sta kriva, da so truplo brž nato vrgli v vodo.

Lorenz Hagenbeck se sklicuje na zbirko teh pričevanj in dokazov, da bi potrdil, da „suciurija gigante“ ni bajka. Po njegovem mnenju lahko doseže ta kača tudi dolžino 40 metrov in premer 80 centimetrov; njena teža pa naj bi bila 5 ton! Navadno je temnorjave barve, njen trebuh pa je preprežen z umazano belimi lisami. Oči ima nenavadno velike, njen pogled pa je še strahotnejši zaradi fosforescence.

Ko je neki novinar vprašal Lorenza Hagenbecka, ali ne bi bilo zanimivo in vrhunec njegove že tako bogate življenjske poti, če bi ujel tako žival, je ta izbruhnil v smeh:

„Ali si sploh lahko zamišljate tehnično opremo za lov, še pose-

bno pa za vzdrževanje te živali? Na vsem svetu ni akvarija, ki bi jo lahko sprejel, in si ga tudi ni mogoče zamisliti. Toda v zvezi s tem imam neki drug načrt: rad bi opremil lovsko odpravo s filmskimi kamerami in filmal vse zaplete tega epskega dejanja. Uspeh tega načrta je odvisen od denarja...“

Čenudi dopustimo verjetnost, da so priče pretiravale v dimenzijah, ki jih prisojajo tem groznim boam, kar je razumljivo zaradi strahu in razburjenja ob srečanju s tako strahotnimi živalmi, moramo vendarle priznati, da so pripombe, naperjene proti njihovu obstoju, neutemeljene. Ne ozirajmo se na nezaupneže, ki preprosto odklanjajo vse pripovedi o njih in imajo vse priče za lažnjive, fotografije pa za spretno montažo. Toda nekateri avtorji skušajo „znanstveno“ dokazati, da ni mogoč obstoj teh tvorov, in to izziva obravnavo.

Neki argentinski časopis El mundo argentino je objavil članek Carlosa de Vasela z naslovom Počasti niso vedno sad mrzlučne domišljije. Potem ko je izločil mnoge žalitve in

opomnil bralce na razumnost in resnost, končuje pisec s tem, da navaja nedavni dogodek z nekega območja Amazonke. Organizirana je bila oborožena odprava s ciljem, da ubije — to se ji je tudi posrečilo — dva orjaška ušadava, ki sta sejala v tem okolišču grozo in strah.

„Bila sta dolga,“ pravi pisec, „nad 40 metrov, eden od njiju pa je tehtal 5 ton.“ Ena fotografija spremlja tekst in prikazuje zares ogromno kačo. Za njo stojita dva moža, ki se jima vidi iznad nje samo polovica telesa! Če ne gre za učinek iz perspektive, je videti, da je samo kačja glava dolga toliko kot človekova postava.

Učeni naravoslovec Louis Marcellin je začel boj proti neumnim legendam o nesorazmernih kačah, kot jih imenuje sam, sklicevaje se na to poročilo v časopisu Le Chasseur français. Ko navaja rekordne dolžine, uradno priznane od znanosti, je zelo dobrodušen, pa tudi — kot bomo videli — zelo slab matematik.

„Bodimo velikodušni in dopustimo,“ pravi, „določeno mejo tem razmerjem: 12 metrov, 14 metrov, kot so domnevali resni pisci, ne da bi nudili za to najmanjše dokaze. Se vedno smo daleč od spornih 40 metrov, predvsem pa od resnične teže kače, ki je dolga približno deset metrov in tehta 115 kilogramov. Dopustimo srednjo težo 12 kilogramov na meter. Počast, ki meri 40 metrov, bi morala tehtati največ pol tone! Urednik brazilskega časopisa je imel velike oči!“

(Dalje prihodnjic)

SKOKI ČEZ PLOT



Tudi letos so v Londonu organizirali tekmovanje, na katerem so se pomerile ženske z najdaljšimi lasmi; zmagovalki so jih namerili kar 161,56 centimetra (na sliki levo)

Na skoke čez plot iz zakonskega jarma gledajo v različnih kulturah po svetu zelo različno; ponekod takšni izleti na sosedovo njiivo niso nič posebnega, drugod zakonsko nezvestobo ostro kaznujejo. Odkar je Kitajska bolj odprta svetu, vemo, da tudi njih boli glava zaradi zakonolomstva. Agencija Xinhau je pred kratkim sporočila, da je Vsekitajska ženska zveza poslala predlog, da bi v kitajski kazenski zakonik vpisali vmešavanje tretje osebe v zakonsko skupnost kot kaznivo dejanje.

Ljubezenski trikotnik, se pravi „vmešavanje tretje osebe v zakon“, po mnenju zavednih Kitajk zbuja resno zaskrbljenost. Podatki govore, da je nezvestobe čedalje več in da razdira preveč zakonov. V lanskem letu je bilo za četrtino vseh razvezanih zakonov poglavitni razlog prav omenjeno „vmešavanje“. Tudi letos ne kaže najboljšje. Od sto zakonov, ki so jih razvezali v Pekingu februarja letos, jih je bilo 20 razvezanih zaradi vmešavanja tretjega človeka v sožitje dveh.

Kdo je tisti, ki se vmešava, ali je med njimi več moških ali žensk, pa lahko sodimo po tem, da je za uvedbo kazni zoper zakonsko zvestobo ženska zveza.

Z vinom proti žolčnim kamnom

Dolgo časa so študente medicine učili, da ima debela ženska pri petdesetih največje možnosti, da dobi žolčne kamne. Takšnim bolnikom so zdravniki predpisovali dieto z malo maščobami in hujšanje. Poleg maščob pa so imeli za nevarna tudi holesterol in sladkor, čeravno je bilo malo

dokazov za to. Te je zdaj prikrbel s svojo epidemiološko študijo R. Scragg s sodelavci z univerze v Aucklandu.

Analizirali so 267 bolnikov in vzeli za primerjavo 600 zdravih ljudi. Ugotovili so, da žolčni bolniki pospravijo več sladkorja (zlasti rafiniranega) v obliki pijač

in slaščic kot zdravi ljudje, poleg tega pa še nekaj drugega: da namreč alkohol manjša možnost, da se v žolčniku napravijo kamni. Spoznali so, da je za tvorbo žolčnih kamnov nevaren sladkor, ne debelost kot takšna.

K. Keaton (British Medical Journal, 1984) si ta pojav razlaga takole: sladkor spodbuja izločanje insulina, za katerega je znano, da pospešuje sintezo holesterola v telesu.

Scragg je torej ugotovil, da to, da je človek debel, še ne pomeni, da bo dobil žolčne kamne. Debelost je povezana z žolčnimi kamni le pri ženskah, ki so mlajše od 50 let, moški z žolčnimi kamni v povprečju niso debelejši od zdravih.

Drugo vprašanje je, zakaj alkohol preprečuje nastajanje žolčnih kamnov. Zmerno pitje manjša nasičenost holesterola v žolču. Ko so 12 Bristolčanom, ki prej sploh niso uživali alkohola, dali popiti pol steklenice vina na dan in šest tednov zapovrstjo, se je njihov žolč, sprva precej preveč nasičen s holesterolom, popravil. Scraggova skupina je še dokazala, da v ta namen ni treba spiti pol litra vina na dan, ampak zadostuje že manj.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE LENDAVALA

skladno z Zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81), SaS o temeljih plana SSS za obdobje 1981—1985 in na podlagi 3. člena Pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Lendava (Ur. objave, št. 12/83) ter sklepa Odbora za graditev z dne 9. 4. 1985

razpisuje

III. NATEČAJ

za posojila delavcem za gradnjo ali nakup individualnih stanovanjskih hiš

1. Razpisana natečajna vsota za posojila znaša 7.000.000,00 dinarjev.
2. Pravico do posojila za gradnjo individualne stanovanjske hiše imajo:
 - delavci, ki združujejo delo v OZD, ki so pristopile k SaS o temeljih plana in združujejo sredstva vzajemnosti pri stanovanjski skupnosti, oz. OZD, ki začasno ne morejo oblikovati za stanovanjsko gradnjo dovolj sredstev iz čistega dohodka,
 - delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, in delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov,
3. Prosilci lahko pridobijo posojilo pod naslednjimi pogoji:
 - če nimajo lastnega stanovanja ali pa imajo neustrezno oziroma neprimerno stanovanje ali imajo ustrezno rešeno stanovanjsko vprašanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega lastniškega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljivega vikenda, ki presega 50 kv. m stanovanjske površine,
 - da kupujejo stanovanje ali gradijo stanovanjsko hišo v okviru usmerjene stanovanjske gradnje,
 - da zagotovijo predpisano lastno udeležbo za pridobitev stanovanjske enote,
 - da ima hiša, za katero prosijo posojilo:
 - a) končano 3. gradbeno fazo — po 18. čl. Pravilnika (strešna kritina, dimniki) za prosilce v težkih stanovanjskih in socialnih razmerah — v tem primeru se kreditirajo dela za 4. gradbeno fazo
 - b) končano 4. gradbeno fazo (predelne stene, grobo instalacijo elektrike in vodovoda, vzdani podboji oken in vrat — za suhomontažne podboje samo slepi okvirji — ometi) za ostale prosilce — v tem primeru se kreditirajo dela 5. gradbene faze, razen fasade,
 - da s pridobljenim kreditom in lastnimi sredstvi usposobijo stanovanjsko hišo za vselitev v roku dveh let od dneva pridobitve kredita,
 - da so kreditno sposobni,
 - da zagotovijo zahtevano zavarovanje posojila,
 - da dostavijo vloge z vsemi prilogi stanovanjski skupnosti — Odboru za graditev do 10. maja 1985. Vloge, prispele po tem roku, se ne bodo upoštevale.

II. NATEČAJ

za posojila delavcem za prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš

1. Razpisana natečajna vsota za posojila znaša 5.000.000,00 dinarjev.
2. Pravico do posojila za prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš imajo:
 - delavci, ki združujejo delo v OZD, ki so pristopile k SaS o temeljih plana in združujejo sredstva vzajemnosti pri stanovanjski skupnosti oziroma OZD, ki za stanovanjsko gradnjo začasno ne morejo oblikovati dovolj sredstev iz čistega dohodka,
 - delavci, zaposleni pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov,
3. Prosilci lahko pridobijo posojilo pod naslednjimi pogoji:
 - da imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje v stanovanjski hiši, stari več kot 10 let,
 - da se s prenovo poveča stanovanjska površina, ki ustreza stanovanjskemu standardu iz družbenega dogovora, gradnja sanitarij,
 - izvedba kakovostnih toplotnih ali hidroizolacij,
 - da prenavljajo stanovanje oz. stanovanjsko hišo ter da imajo zagotovljenih 60 % lastnih sredstev od predračunske vrednosti,
 - da so kreditno sposobni,
 - da zagotovijo zahtevano zavarovanje posojila,
 - da dostavijo vloge z vsemi prilogi stanovanjski skupnosti — Odboru za graditev do 10. maja 1985. Vloge, prispele po tem roku, se ne bodo upoštevale.

Za prenovo iz drugega odstavka se bo razdelilo 60 % sredstev, za dela iz tretjega odstavka pa 40 % sredstev razpisane natečajne vsote.

Vsi prosilci bodo točkovani po 20. členu Pravilnika in bo višina kredita odvisna od skupnega števila točk.

Rok za odplačilo kredita je do 10 let po 5-odstotni letni obrestni meri. Posojila se odplačujejo v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

Glede ugotavljanja kreditne sposobnosti prosilcev in druga vprašanja, ki jih ne določa natečaj, se uporabljajo določila Pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti.

Obrazci — vloge in priloge se dobijo pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Lendava, Partizanska 52.

Vloge za natečaj bo zbiral Skupna strokovna služba sisov materialne proizvodnje občine Lendava. Vloge bo obravnavala posebna komisija pri Odboru za graditev, ki pripravi predlog za odobritev ali zavrnitev. Končni sklep o odobritvi ali zavrnitvi vloge bo sprejel Odbor za graditev pri SSS. Sklep o odobritvi posojila ali zavrnitvi vloge bo posredovan vsem udeležencem natečaja.

Na podlagi pravnomočnega sklepa Odbora za graditev o odobritvi posojila je prosilec dolžan skleniti posojilno pogodbo z LB TPB, poslovno enoto v Lendavi, ki je pooblaščen, da kontrolira namensko porabo posojila.

POGREB PO TIBETANSKO

Tibet, trdnjava lamaističnega budizma, nikdar ni sprejel komunističnega spodbujanja k ateizmu, zlasti ne med kulturno revolucijo (1966—76), ko so Kitajci sistematično uničevali njihove templje. Po letu 1980 je Peking popustil prijem in dal restavrirati okoli 45 templjev (ko so leta 1950 streho sveta zavzeli kitajski vojaki, je tam stalo 2.100 templjev). Kljub skoraj trem desetletjem socializma ostaja večina Tibetancev še vedno predanih budizmu in verjame v preseljevanje duš. Kadar človek umre, njegova duša zapusti telo, da se znova rodi. Človek, ki je bil v življenju zelo dober, lahko upa, da se bo rodil v živem Budo (kot njihov današnji dalajlama) ali kot bog šel naravnost v nebesa. Tisti

pa, ki ni bil dober, se bo reinkarniral v žival: psa, kačo, podgano, celo jastreba, ki je živ in krav opomin slehernemu. Ti mrhovinarji so namreč njihovi pogrebniki. Tibetanci imajo čisto svoje pogrebne navade. Mrtveci niti ne sežigajo niti ne pokopavajo v grobove (ki jih praktično ne bi bilo mogoče izkopati v skalnata tla, ki so večji del leta zamrznjena), pač pa jih odnesejo na pusto skalnato pobočje, kjer jih pogrebnik (dumden) z dolgim mečem seseka na koščke (telo je nekoristno, ko ga duša v trenutku smrti zapusti). Truplo pustijo, da ga požre jastreb. Ta stoletja stari obred se imenuje nebesni pogreb. Nekoč so si nebesni pogreb lahko privoščili le bogataši, kajti sorodniki umrle-

ga so morali plačati 49-dnevne molitve, preden so menihi dovolili pogreb. Reže so metali v reko Lhaso, da so jih požrle ribe. Bližnji sorodniki se pogreba ne udeležijo, pač pa pošljejo svoje prijatelje, da se prepričajo, če se je pogreb odvijal brez zapletov. Če jastrebi trupla ne požre, je slabo znamenje. Pomeni, da pokojnik ni bil dober človek.

Nekateri si razlagajo, da je nebesni pogreb nastal iz čisto praktičnih razlogov, ker na Tibetu nimajo kam s truplom, poleg tega pa ne želijo ničesar nekoristno zapraviti, drugi pa ga pripisujejo primitivni animistični religiji bona, ki je bila razširjena na Tibetu pred prihodom budizma v 7. stoletju.

RADIO MURSKA SOBOTA



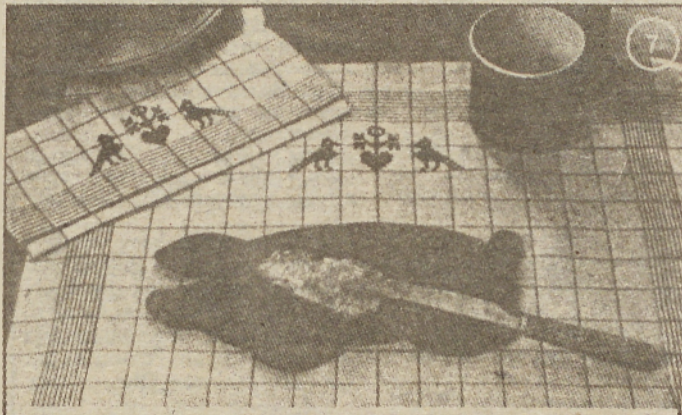
VSAKO SREDO V ODDAJI 21 232

1. Teardrops — Shaking Steavens
2. Lipe cvatu — Bijelo dugme
3. Last Christmas — Wham
4. Pitaju me pitaju — Oliver Mandić
5. Square Rooms — Al Corley

NAŠ IN VAŠ PREDLOG:

I want to know what love is — Foreinger
Neutron Dance — Pointer Sisters

Glasovnice pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Tito-
va 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom — za 5 naj.



Da je kuhinjske krpe mogoče uporabiti tudi v druge namene, dokazuje naša slika. Iz kuhinjske krpe lahko naredite »torbico« za serviete, lahko pa jo (poleg marsičkega drugega) uporabite še za mini prt na mizi. Če boste kuhinjsko krpo uporabljali še za kaj drugega kot brisanje (bolj higiensko je odcejanje posode!), potem ne bo odveč, da v krpo všijete kak vzorec.

NA KRATKO

- Tovariš, denarnica vam je padla na tla.
- Ne razburjajte se, s to denarnico je tako kot z dinarjem ...

nasvet za starejše

POMAGAJMO STARIM KOSTEM

Starejši ljudje imajo krhke kosti, mnogi med njimi poškodovan kolk ali deformirano hrbtenico. Razlog je osteoporoza pri kateri kostno tkivo izgublja mineralne snovi.

Večinoma mislimo, da to pač sodi med neizbežne starostne nadloge, vendar temu ni čisto tako. Če osteoporoze že ne moremo preprečiti, pa jo vsaj lahko upočasnimo; s primerno hrano, telesnimi vajami, hormonalno terapijo in zdravlili.

Po petintridesetem letu starosti, ko je kostno tkivo najgostejše, se regeneracija njegovih celic upočasni. Še posebej je zadeva kritična pri ženskah. Njihovo okostje je bolj krhko kot pri moških, ker vsebuje za 30 odstotkov manj minerala. Osip kostnega tkiva pri ženskah še posebno hitro napreduje po meni, ko jajčniki ne proizvajajo več estrogena. Med 45. in 75. letom starosti izgubijo zato ženske kakšnih 30 odstotkov skeletnega materiala, dvakrat več kot moški.

Pomemben je kalcij. Okostje je močno in čvrsto zaradi kalcijevega karbonata, ki ga vsebuje. Pri osteoporozi tega materiala zmanjkuje in kost postane krhka. Dolgo časa niso poznali načina, s katerim bi lahko enostavno in že na začetku odkrili starostne spremembe kosti. Ko so te postale izrazite, je bilo seveda že marsikaj zamujenega. Pogosto so najprej prizadeta zgornja hrbtenična vretenca, ali pa zapetje rok in kolki. Prelom kolka je seveda huda tegoba, ki lahko doleti starega človeka; v večini primerov nikoli več ne bo hodil tako kot prej.

Osteoporoza bolj ogroža tudi hude kadilce, alkoholike in tiste, pri katerih se to obolenje poja-

vlja v družini. Toda glavne dejavnike, zaradi katerih se pojavlja, moramo iskati drugje. Tako vsaj kažejo raziskave. Spodbudno je to, da jih lahko nadzorujemo. Predvsem lahko poskrbimo za primerno količino kalcija v prehrani. Na to moramo pomisliti že po dvajsetem letu starosti. Najprej so priporočali, da mora vsakodnevna prehrana vsebovati 800 miligramov kalcija, kar pa je za preprečitev ali upočasnitev osteoporoze premalo. Dnevna količina kalcija naj bo 1000 do 1500 miligramov. V tem primeru se bo razširjenost osteoporoze zelo verjetno zmanjšala.

Toliko kalcija lahko dobimo s hrano, ne da bi se pri tem preobedli. Predvsem je veliko kalcija v mleku, jogurtu, kravjem in sojinem siru in v nekaterih vrstah zelenjave. Če nam ta hrana ne ustreza, si lahko pomagamo s tabletami kalcija, pri tem pa moramo jemati tablete kombinirani z vitaminom D (400 do 800 enot dnevno). Vitamin D namreč omogoča absorpcijo kalcija v prebavnem traktu. Koristno je tudi sončenje, pri katerem v koži nastaja omenjeni vitamin.

Telovadba do pozne starosti. Ker je ženski hormon estrogen zaščitni faktor kostnega tkiva, pride v poštev tudi zdravljenje s hormoni (kombiniranje estrogena s progesteronom). Izkušnje so pokazale, da v tem primeru redkeje pride do prelomov kosti in drugih nevšečnosti, ki jih prinaša osteoporoza.

Tretji dejavnik, ki vpliva na osteoporozo pri obeh spolih, pa je telesna neaktivnost. Torej moramo telovaditi vse življenje. Zdravniki priporočajo predvsem hitro hojo, rekreativen tek in kolesarjenje.

Nič nas ne sme presenetiti

Cedalje več žensk v teritorialni obrambi

Zdi se, da je letošnji dan žena že pozabljen. Dragoceni in tisti manj dragoceni šopki so oveneli v vazah, velike besede, iskrene čestitke ob prazniku in dobre želje bledijo v sivini vsakdanjega dne. Življenje ob Muri in Ledavi teče naprej in zdi se, da so naše čestitke in šopki le kot vrtinci v vodi, ki tu in tam zmotijo tisočletni tok vodovja. Ali je res tako? Odgovor naj si poišče vsakdo sam ter v svojem okolju poskuša čim bolj zvrtniti našo reko življenja, da ne bo tekla

V teritorialni obrambi Slovenije smo si postavili za cilj, da mora biti v naših vrstah vsaj 10 odstotkov žensk. V lanskem letu so se pri vključevanju žensk v teritorialno obrambo Pomurja najbolj potrudili v občini Ljutomer, kjer že imajo vključenih 6,45 odstotka žensk, in v občini Lendava, kjer deluje v teritorialni obrambi 6,29 odstotka žensk. Veliko več naporov vseh, ki so odgovorni za vključevanje žensk, pa bo potrebnih v soboški občini,



po dveh ločenih strugah, temveč v enem samem močnem toku, ki bo trgal korenine preteklosti in v katerem bomo cenili posameznika zaradi njegovega znanja, sposobnosti, lastnosti in prispevka k razvoju in napredku ne glede na to, ali je moški ali ženska.

Ceprav si NOB ne moremo predstavljati brez žensk, njihovih neznih rok pri obvezovanju ran, kurirk in bork, ki so se borile z ramo ob rami z moškimi, aktivistk in komisark, smo po vojni skrajda pozabili na njihovo vlogo v sistemu SLO in DS. Veliko časa je moralo preteči, da smo ugotovili, da tako ne gre več in da je potrebno tudi v obrambnih pripravah in v oboroženih silah ženskam zagotoviti mesto in vlogo, ki jim gresta.

kjer imajo v teritorialno obrambo vključenih le 1,43 odstotka žensk. Takoj po vključitvi v vrste teritorialne obrambe imajo vse ženske osnovno usposabljanje za opravljanje določenih nalog. V Petišovcih, Ivanjcih in v Vidoncih, kjer je bilo lani tovrstno usposabljanje, so se najbolj izkazale tiste žene in dekleta, ki so bile vključene v teritorialno obrambo že kot prostovoljke. Zato bo v prihodnje temu vprašanju potrebno nameniti več skrbi. Dosedanje usposabljanje je pokazalo, da se ženske lahko uspešno kosajo z moškimi pri reševanju bojnih nalog ter da v urejenosti in disciplini celo prekašajo marsikaterega mošlega.

Edvard Mihalič

pecimo po domače

MAKOVA POTICA

Za makovo potico potrebujemo kvašeno testo. Najprej pogledjmo, kako napravimo kvašeno testo.

Sestavine: kilogram moke, 3 dekagrame kvasa, 3—4 rumenjaki, 3 decilitre mlačnega mleka, 12

dekagramov masla, 1 žlička soli. 2 žlici sladkorja, mast za model.

Potice, krofe in druge kvašene kolače pripravljamo v topli prostoru. Moko moramo pogreti, prav tako prt, pa tudi valjarja ne

smemo prinesiti iz mrzle shrambe.

Moko presejemo v skledo in jo pomešamo z žličko soli. Zdrobljen kvas pomešamo z žličko sladkorja. 2 žlicama moke in pol decilitra mlačne vode ali mleka. Postavimo ga na toplo, da vzhaja. V sredini moke napravimo jamico, vanjo damo ubita stepena jajca, kvas, mlačno raztopljeno maslo in sladkor ter med mešanjem prilivamo mlačno mleko. Testo stepamo kake četrt ure, oziroma dokler se ne začnejo delati mehurčki in se testo loči od skleda in kuhališča. Ni pa testo vedno enako mehko, saj nekatere vrste moke potrebujejo več mleka, druge pa za kanček manj. Natančen čas stepanja testa težko določimo, ker so živila različna. Pri tem se vsaka gospodinja ravna po lastnih izkušnjah. Stepno testo potresemo z moko, pokrijemo s prtičem in postavimo na toplo, da vzhaja.

MAKOVA POTICA

Sestavine: kvašeno testo.
Nadev: 40 do 60 dekagramov zmletega ali stolčenega maka, 1 do 2 decilitra mleka, 1 deciliter sladke smetane, 10 dekagramov

masla, 20 dekagramov sladkorja (po želji lahko več), 2 jajci.

Mleko in smetano segrejemo in vanju zakuhamo mak. Kuha naj se 25 minut, da se mak dobro napne. Med kuhanjem ga večkrat premešamo, ker se rad prime dna posode. Kuhamo ga na zmerni vročini. Posebej mešamo maslo, sladkor in jajca. K tej mešanici dodamo skoraj ohlajen mak, po okusu pa lahko dodamo še cimet in vanilijevo aromo. Nadev gladko premešamo.

Testo razvaljamo pol centimetra na debelo in ga enakomerno premešamo s še toplim nadevom. Testo zvijemo in položimo potico v dobro namaščen model. Pokrijemo s prtičem in postavimo potico na toplo, kjer vzhaja do treh četrtin posode, nato jo premešamo s stepenim jajcem, postavimo v pečico in na zmerni vročini pečemo 1 uro. Pečeno ohlajamo v modelu 10 do 15 minut, nato jo rahlo zvrnemo na desko za valjanje. Potresemo jo s sladkorjem in pokrijemo.

Recept ni težek. Za starejše gospodinjstev sploh ni nov. Kaj pa mlade? Bomo v nedeljo lahko pokusili »makove kifline«?

zavarovalstvo

ZAVAROVANJE ŽIVALI

Kdaj zavarovalnica ne krije škode, čeprav so bile živali zavarovane, sprašuje M. J. iz Lutverec.

Odgovor zavarovalnice Triglav: Zavarovanje ne zajema škode, ki nastane zaradi potresa ali jedrske eksplozije, zaradi sli navke, parkljevke, tuberkuloze, kužnega izviranja, kužne malokrvnosti, naduhe ali kroničnega obolenja sklepov, kit in kosti, ki so posledica dolgotrajne, pretirane ali nerazumne uporabe živali ali nepravilnega zdravljenja; z zavarovanjem pa je krita škoda zaradi teh bolezni, če je le-ta neposredna posledica akutnega obolenja, nastalega med trajanjem zavarovanja in če je bila žival pravočasno zdravljena. Zavarovanje ne zajema škode, ki nastane v roku 3 mesecev po sklenitvi zavarovanja zaradi bolezni, ki je obstajala že pred sklenitvijo zavarovanja, ne glede na to, ali so bili znaki obolenja opazni ali ne. Iz zavarovanja ni krita tudi škoda zaradi neplodnosti živali (jajlovost), delne slepote, zmanjšanja delovne sposobnosti, mlečnosti ali nezmož-

nosti dotedanjega izkoriščanja živali, pri pitovnih živalih pa tudi zaradi slabega prirasta. Dalje: zavarovanje ne zajema škode, ki nastane zaradi nezadostnega ali nepravilnega krmljenja živali, zaradi nepravilnega zdravljenja živali kot posledice zavarovančeve mlaomarnosti, zaradi zakola ali ubitja zavarovane živali na podlagi odločbe pristojnih organov za zatiranje živalskih kužnih bolezni, zaradi pogina zavarovane živali, ki je posledica neupoštevanja veterinarsko-sanitarnih ukrepov za preprečevanje in zatiranje kužnih bolezni, določenih z zakonskimi predpisi. Zavarovanec ne dobi odškodnine, če zakolje ali ubije zavarovano žival iz ekonomskih razlogov, zaradi tatvine, izgnitve živali. Z zavarovanjem niso kriti stroški: veterinarskih posegov gospodarskega značaja, veterinarskih posegov, ki so potrebni pri preprečevanju živalskih kužnih bolezni, tuberkulizaciji in drugih diagnostičnih postopkih ter še v nekaterih drugih primerih.

PIŠTA modruje ...

Preklinjanje je vsakdanašnja stvar, tou je prej nikoli nej ne kvar. Staro — mlado nuca grde reči, čibar se toga v šouli ne včij.

Naš jezik nej je tak vučeni, stari Pomurci tou nej smo včeni. Ka vse bi kletve vkup dobili, pa svojo kulturo tak bogatili.

Či tak de ešče šlo naprej, ka prijde nišče tou ne vej. Edino je sigurno edno, ka psuvanje nej je čedno.

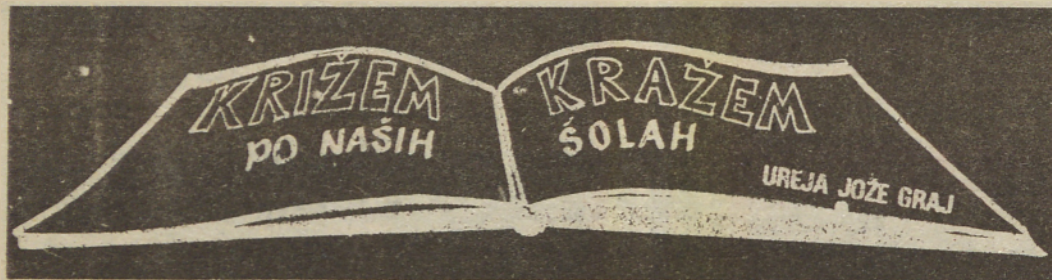
Prosim, pa izvol'ite ne pravi skoron nišče či pa že, takši je komaj za prgišče. Zna se ka malo dobrega blaga, vsigdar zadosla veliko cejno ma.

ZA RAZMIŠLJANJE

- Grem malo na potep. Mamica je rekla, da sem skoraj takšen kot očka ...
- In kaj potem?
- Očka pa je rekel, da so v meni skoraj vse mamičine »vrline« ...

sestavi	stroj za rezanje	vrsta	majhne vrste	ozek kos	sukanec	človek, ki da pobudo za kaj	rudarsko mesto v Bosni
Marko Napast	slame	opice	hišice	blaga			
sovjetski umetni sateliti							
stranišče v taborišču							
letalec, pilot							
pevec Jagger					kalcij		
					zagorja		
prednji del voza				kitajsko godale			
				žebelj za tirnice			
radij			slovenski književnik mesec v letu				
biblijski velikan							dohodek rentnikov
zahod		kraški pojav davno mesto					
živec					renij		
					izraelski politik Eban		
rusko žensko ime						Norveška	
						američij	
samski stan, zlasti duhovnikov							
medmet			največji levi pritok Volge				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Franček, Livarna, uvodnik, OAS, ica, RL, plan, Essen, statist, CV, Akra, Eol, BN, N, oksid, cukanje, amalgam.



TISTE BURNE POMLADI

Iskople je pripovedoval svoj stari oče:

»Vidiš, štirideset let bo že tega. Od takrat pa do danes pa se je nabralo vse polno stvari in človek marsikaj pozabi. Kdo bi si vse zapomnil. In tudi tako hudo kot po Štajerskem ali drugod po Jugoslaviji in v svetu tu pri nas v Prekmurju le ni bilo. Če smo čutili vojno? Seveda smo jo. Ni bilo treba biti jako šolan, da ne bi razumel, da hočejo Madžari Prekmurje spet za sebe. Povsod so postavili svojo oblast. Vidiš, tam kjer je sedaj Deloza, tam je bila madžarska pisarna. V šolo so prišli madžarski učitelji in deco po madžarsko učili — kaj učili, bili so jih za vsako figo. Pa v trgovini nič ni bilo dobiti, čeprav si imel denar. Pa zvečer nisi nikamor smel — sicer te je zasačila madžarska patrulja. Ja, vseeno so bili težki časi, ljudje nismo vedeli, kaj bo iz tega vsega. Najhuje je bilo 45. leta. Sovražnik je vojno gubil. Madžari so vse živo vlekli na fronto. Naši moški, predvsem pa dečki, so se skrivali. Komu pa je bilo za to, da bi se šel za njih bit?

Ce sem bil partizan? Ne, partizan nisem bil, ker partizanskega boja pri nas ni bilo. Mi za partizane dolgo niti vedeli nismo.

Ce sem imel puško? Vidiš, puške tudi nisem imel. To sem imel pozneje, ko sem služil vojsko. No, zgodilo pa se je, da sem imel brzostrelko. Ne, ne, nisem streljal z njo, ker hvala bogu ni bilo treba. Ta brzostrelka je bila ruska. To pa je bilo tako:

Tiste pomladi v začetku aprila 1945 so se še zadnje nemške enote umikale skozi naše kraje. Za njimi so bili Rusi. Nekega večera, ko se je v vasi ustavila še zadnja nemška enota, so vojaki izpregli povsem utrujenega konja, ker ni več mogel hoditi. To so ljudje videli in žival

se jim je zasmilila. Ko so Nemci nekam odšli, so ga spravili na noge in mu dali jesti. Drugi večer se je eden od vojakov vrnil po konja z vozom. Najbrž bi ga zaklali. Ko je videl, da je konj zdrav, ni rekel nikomur nič, ampak je privezal žival k vozu in se odpeljal.

Že naslednje jutro so prišli Rusi. Prosili so za hrano in pijačo. Ljudje so jim jo dali, kot so pač dali vsaki vojski. Drugi dan pa so Rusi dobili povelje, naj se pomaknejo proti Hotizi, ker so tam

Nemci. Tako so me prosili, naj jih z vozom odpeljem tja. In ko so sedli vojaki na voz, so tudi meni dali brzostrelko. Tako smo zdirjali proti Hotizi.

Jaz sem že mislil, kaj bo, če se bo streljalo. Ko pa smo prispeli v Hotizo, tam že ni bilo nikogar več. Oddahnil sem si, ruske fante pa je v naslednjih dneh čakal še trd in krvav boj.

Jožef Hozjan, 5. b
OŠ »Miško Kranjec«
Velika Polana

BREZ VODE NI ŽIVLJENJA

Pri nas ima večina vaščanov vodo iz vaškega vodovoda, nekateri pa imajo svoj vodnjak. Ko včasih za nekaj časa zmanjka voda, se vaščani zelo jezijo, kajti vsakdo bi jo rabil. Potrebujemo jo namica, ko kuha, ko nam pere in

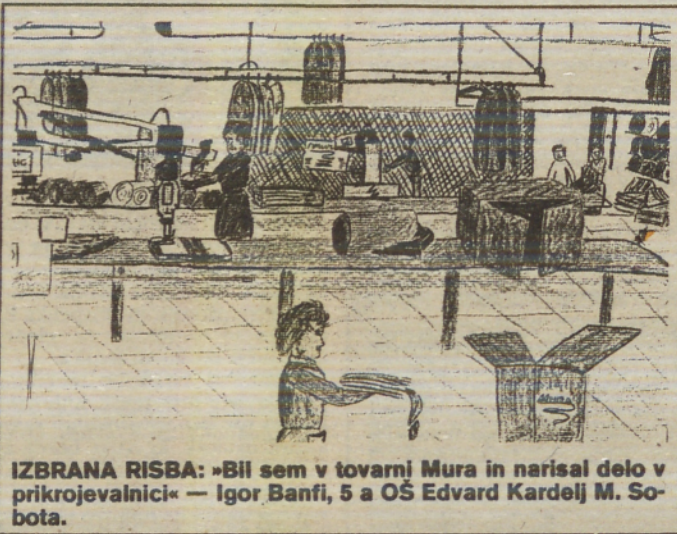
čisti po stanovanju. Vodo pijejo tudi vse živali. Z vodo zalivam polni rože in zelenjavo na vrtu. Če ne bi bilo vode, ne bi mogli živeti. Živali bi poginile, rastline bi se posušile. Vemo, da vsako živo

bitje lahko živi brez hrane dalj časa kot pa brez vode.

V Afriki, kjer ni bilo že tri leta kaplje dežja, vsak dan umira na tisoče ljudi, od tega največ otrok. Vodo jim vozijo z letali in helikopterji. To vodo ljudje porabijo za pitje in kuhanje. Tako pa je ne ostane nič za osebno higieno, še manj za suha polja, kjer ne raste niti trava, kaj šele hrana.

Kjer obstaja življenje, mora biti tudi voda, ker brez vode ni življenja.

Simona Genc, 4. raz.
OŠ Kobilje



BOJ PROTI RASNI DISKRIMINACIJI

Pri krožku OZN smo se pogovarjali o dogodkih v Južni Afriki, kjer vladata bele in apartheid in delata veliko krivico ljudem »čokoladne polti«. 21. marec velja za dan boja proti apartheidu, pred katerim ima zvezane roke celo OZN. Zlostno, a resnično je spoznanje, da svet s priprtimi očmi in stisnjenimi zobmi spremlja življenje teh revnih, izkoriščanih in ponižanih ljudi, kot so Nelson Mandela, Winnie Mandela in Steve Biko, ki so se in se borijo zoper rasno ločenost, prisilo in izkoriščanje temnopoltih prebivalcev.

Nelson Rolihla Mandela je ime človeka, borca in enega najvidnejših voditeljev osvobodilnega gibanja Južne Afrike. Nalogo, ki si jo je zadal že kot deček — služiti svojim ljudem in prispevati k boju za svobodo — je Nelson Mandela izvršil, čeprav je pomenilo zanj to boj in ujetništvo. Kmalu je postal eden najpomembnejših voditeljev

južnoafriškega osvobodilnega gibanja. S svojim delom, govori in članki je dvigoval moralo vseh trpečih in ponižanih tlačanov apartheida in s tem tvegati, da pride v zapor. Vendar ni nehal: »... Smatram rasizem za barbarstvo, ne glede na to, da je bel ali črn. Iztrebljajo nas lakota in bolezn... Mi smo zgradili to zemljo, kakršna je sedaj, kopašmo in še kopljemo bogastvo naše zemlje — zlato, diamante, premog in jih izročamo belcem, ki jih posedujejo samo zato, ker so beli.« Nelsonove besede, preproste, a resnične, režejo v možgane in srce Afričanov in poštenih ljudi — pa kaj ko ne dosežejo belca na prestolu na jugu Afrike.

Mandela se je poročil s socialno delavko Winnie — borko proti apartheidu. V krogu družine je preživel le tri leta. Nato se je moral umakniti v ilegalo, od koder je vodil organizacijo velike narodne stavke, ki jo je vladal zadušila.

Avgusta 1962 so Nelsona Mandelo ujeli, obsodili na došmrtno ječo, kjer je še vedno. Ob koncu sojenja je med drugim izjavil: »... Občudujem ideje demokratične in svobodne družbe, v kateri vsi prebivalci živijo v složnosti in z enakimi možnostmi. To je ideal, za katerega upam živeti in ga doseči. Toda če bo potreba, je to tudi ideal, za katerega sem pripravljen umreti.« Sandra Habjanič, 8. e
OŠ Drago Lugarič Lendava

BESEDA DVE O ...

GEDEROVCI — Po svetu trpi veliko otrok zaradi lakote. V mislih imam še posebej otroke iz Afrike. Na naši šoli smo se domenili, naj bi vsak učenec prinesel manjšo vsoto denarja, na primer po 20 dinarjev. Toda precej jih je prineslo skoraj desetkrat več. Tovarišica se je kar čudila, ko je ugotovila, da smo zbrali 7.734,00 dinarjev. Želimo, da bi si lačni otroci v svojem življenju vsaj enkrat odrezali večji kos kruha in bili deležni vzgoje in ljubezni, kakršno imamo mi. (KLAUDIJA ŠADL, 4. raz. podružnična OŠ Gederovci).

ODRANCI — Tudi jaz sem sodeloval v akciji Podarim-dobim. Poslal sem kar štiri karte. Niti enkrat me niso izžrebali. Ker so vedeli, da so tisti, ki niso nič dobili, žalostni, so jim zapeli tolažilno pesem. (BRANKO FERENČAK, 4. raz. OŠ Odranci).

VIDEM OB ŠČAVNICI — Začela se je pomlad. Zelo smo se razveselili, ko je posijalo toplejše sonce. Vrnile so se ptice in zacvetele so cvetice. Ljudje so začeli delati na poljih, v sadovnjakih, vrtogradih in vrtovih.

Pred kratkim smo organizirali očiščevalno akcijo. Vse naokrog je bilo razmetanih polno papirčkov in drugih odpadkov. Pobrali smo jih in skurili. Mislim, da smo tako opravili koristno delo. (MILAN PUČKO, 4. b in KAROLINA KŠELA, 3. b OŠ Videm ob Ščavnici).

KAPELA — V šoli smo pripravili prireditev z naslovom Ljudski običaji in se z njo predstavili tudi v drugih šolah. Povsod so bili navdušeni nad našim nastopom. (Neva, Zora, Mauko, Olga — 7. raz. OŠ 25. maj Kapelski vrh).

NAJDENČEK

Nekega dne se je mama odpravljala v službo. Prišla je do sosedovih, ko je zaslišala glasno čivkanje. Ugotavljala je, kateri piček tako čivka. Na sredi ceste je zagledala piščančka. Bil je ves premražen. Hitro ga je odnesla k babici v kuhinjo, kjer si je malo opomogel. Babica ga je dala v predal pod štedilnikom.

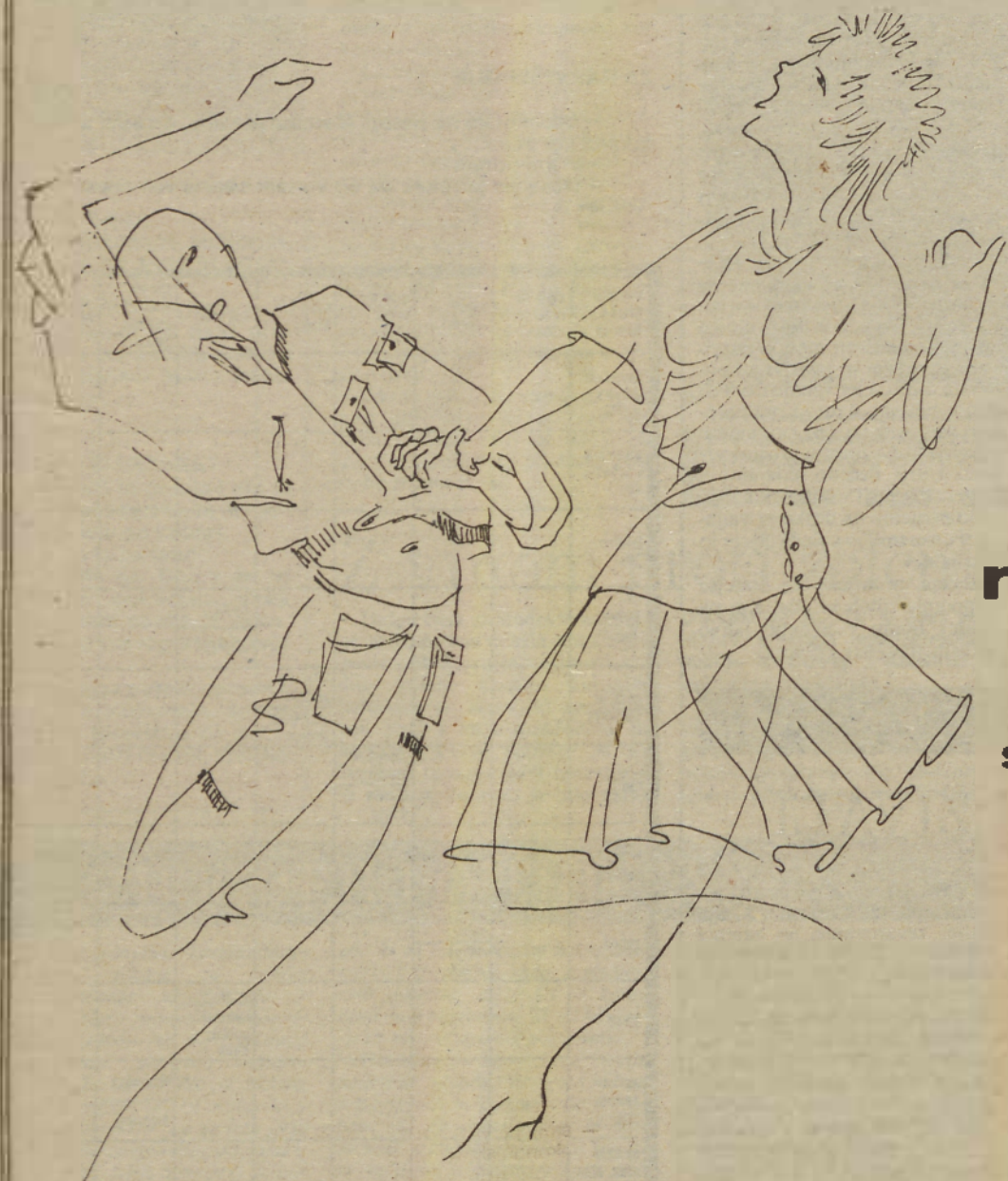
Ko sva s Saško prišli domov, sva se ga zelo razveselili. Hitro se je navadil na človeka. Česem se samo malo premaknila, je ta rumena kepica

skočila iz predala in pohitela za mano. Prišel je večer. Piščanček ni maral biti pod štedilnikom, zasto sva ga s sestro odnesli v najino sobo. V termoformi mu nalili vodo in ga dali v košarico. Tam je prespal pol noči. Nato je začel močno čivkati. Obe sva se prebudili. Vzeli sva ga v posteljo ter ga poknili.

Najdenček je vedaj star skoraj mesec dni. Iz perutk mu že rastejo bela peresca. S psom Bobijem se razumeva in sta prijatelja.

Mateja Vrtnjak, 6. b
OŠ Križevci pri Ljut.

MBM -- MODA BLAGOVNICA MURA -- MBM -- MODA BLAGOVNICA



DNEVI MURE V BLAGOVNICI

od 19. do 30. aprila 1985

ŠIROKA PONUDBA IZ PROGRAMA IZDELKOV MURE
» POMLAD - POLETJE 85 »

IN
posebna ponudba mladinskega programa

MODNE REVIJE bodo

19. in 25. aprila ob 17³⁰ na oddelku MBM v Blagovnici

strokovni nasveti Murinih kreatorjev vsak dan razen sobote med 16³⁰ in 18³⁰ na oddelku MBM

Posebno ugoden nakup nekaterih proizvodov

ZA KUPCE MURINIH IZDELKOV POSEBNO PRESENEČENJE

TOZD IZBIRA VELETRGOVINA

MURA
MURSKA SOBOTA



Potrošnik
MURSKA SOBOTA

Na Lendavski odločneje. „prijeli” za delo

Za krajevno skupnost Lendavska v mestu Murska Sobota je dolgo časa veljalo, da sodi med manj delavne v pomurskem središču. Kot kaže, so se zadeve v zadnjem času premaknile na bolje, saj se zdaj lahko ponašajo z vrsto različnih dejavnosti. To je seveda razgibalo družbeno življenje v eni najštevilnejših mestnih krajevnih skupnosti, kjer prevladujejo velike delovne organizacije in novo blokovsko naselje. Pri tem ima pomembno vlogo tudi krajevna konferenca socialistične zveze.

BOLJŠE DELOVANJE HIŠNE SAMOUPRAVE

„Ena najpomembnejših nalog v preteklem letu je bil poskus, kako izboljšati delo delegacij za samoupravne interesne skupnosti in zbor krajevnih skupnosti skupščine občine. Naredili smo analizo dotedanjega dela delegacij in v razpravi poskušali ugotoviti vzroke za slabše delo nekaterih delegacij. Med drugim smo ugotovili, da poleg objektivnih vzrokov, kot so prostorski problemi, preobširna gradiva itd., vplivajo na delo tudi subjektivni vzroki, kot so nezainteresiranost posameznih članov delegacij in drugo. Zaradi tega je osnovna organizacija zveze komunistov naredila posebno analizo in izpostavila tiste člane ZK, ki so vključeni v razne delegacije in so se do tega dela obnašali neodgovorno. Kasneje smo ugotovili, da so delegacije izboljšale svoje delo,” nam je na kratko predstavil dejavnost krajevnice konference SZDL v krajevni skupnosti Lendavska njen predsednik Milan Horvat.

Zaradi kopice nalog, ki jih imajo hišni sveti, še posebej v novem blokovskem naselju ob Lendavski cesti, in ugotovitve, da nekateri bloki niso imeli niti hišnih svetov, so si močno prizadevali oživiti delo hišne samouprave. V ta namen so pripravili pogovor s predsedniki hišnih svetov in samoupravno stanovanjsko skupnostjo.

Skupno so ugotovili, da je bilo delo hišnih svetov oteženo zaradi pasivnosti in nezainteresiranosti stanovalcev, so pa še drugi vzroki.

Zato so se dogovorili za načrtnejše delo na tem področju, kar je dalo koristne rezultate. Zdaj namreč ugotavljajo, da hišna samouprava



MILAN HORVAT — Inšpektorju UNZ so zaupali odgovorno funkcijo predsednika KK SZDL na območju KS Lendavska. Foto: M. Jerše.

dokaj dobro deluje, čeprav se morajo ubadati tudi z nekaterimi problemi.



GLAVNA PROMETNA ŽILA — Lendavska cesta z novim blokovskim naseljem predstavlja zelo pomembno prometno povezavo.

V KS Lendavska so prispevali k urejanju cest in drugih komunalnih objektov. Tako je krajevna skupnost prispevala 800 tisoč dinarjev za asfaltno prevleko od semaforiziranega križišča po celi Lendavski cesti do križišča z ulico Iva Lole Ribarja. Precej naporov so vložili tudi v to, da bi poživili delo mladinske organizacije, vendar jim to za zdaj še ni povsem uspelo. So pa v okviru frontne organizacije skušali sproti reševati še kopico nalog.

Že nekaj časa pa se pojavlja problem kurjave v novih blokih ob Lendavski cesti. To navsezadnje neugodno vpliva na vključevanje krajanov v razne druge akcije, ki jih načrtujejo v krajevni skupnosti Lendavska. Poleg tega imajo še težave s prostori za sestajanje. Tak prostor so sicer že imeli, vendar je sedaj namenjen drugim potrebam.

ANGAŽIRANOST PRI SAMOPRISPEVKU IN VOLITVAH

In kakšni so načrti za prihodnje? O tem pravi Milan Horvat takole: „Ocenjujemo, da nam slabo deluje socialno-zdravstvena komisija, katere delo bo nujno potrebno oživiti. V tem letu nas čaka obilo nalog na področju izpeljave novega referendumskega programa za krajevni in občinski samoprispevek, ki poteka v letu 1986. Že sedaj se bomo morali pripraviti tudi na delegatske volitve v prihodnjem letu. Zato moramo pospešeno evidentirati kadre za odgovorne funkcije.

Nekaj aktivnosti bo potrebno tudi pri gradnji večnamenske dvorane v mestu Murska Sobota, niso pa končane tudi vse predvidene aktivnosti za zbiranje dodatnih sredstev za kirurški blok soboške bolnišnice.”

Milan Jerše

SE LETOS TELEFON NA KAMENŠČAKU

Letos poteka drugo leto referendumskega programa v krajevni skupnosti Ljutomer. Tudi naselje Spodnji Kamenščak sodi v to krajevno skupnost in krajanje so si zadali obsežen program dela. Na nedavnem zboru krajanov, na katerem so v celoti podprli tudi akcijo Socialistične zveze in bolnice za zbiranje prostovoljnih prispevkov za dokončanje in opremo bolnišnice, so ocenili tudi lanskoletno delo iz referendumskega programa in sklenili, da bodo v letošnjem letu v tem naselju zgradili telefonsko omrežje. O teh pomembnih rečeh smo se pogovarjali s predsednikom vaškega sveta na Kamenščaku Tonetom Jaušovcem. Naše prvo vprašanje je bilo:

Kako ste v naselju Kamenščak lansko leto gospodarili z referendumskim denarjem in katere naloge ste opravili?

»Že lansko leto smo na podlagi referendumskega programa začeli s pripravo na gradnjo telefonskega omrežja, del sredstev iz krajevnega samopriskpevka smo porabili za dokončanje vodovodnega omrežja, nekaj sredstev pa je bilo namenjenih za vzdrževanje vaških cest.

Omenil sem, da smo se že lani začeli pripravljati na gradnjo telefonskega omrežja — naročili smo izdelavo projekta. Del sredstev pa smo hranili za letošnjo akcijo.

Ce nekoliko podrobneje spregovorimo sredstvih, bi lahko rekli, da smo s samopriskpevkom, prispevkom od katastrskega dohodka in



Še letos bodo tudi na tem delu Kamenščaka (gre za zelo raztegnjeno naselje) zavzornili telefoni. Krajevna skupnost bo zagotovila telefonski kabel do naselja, od tam pa bo pošta potegnila krajevno omrežje. Tudi pri centrali so že rezervirali številke.

samopriskpevkom od obrti zbrali 1 milijon dinarjev. 400.000,00 dinarjev smo porabili za omenjene naloge, ostalo pa prihranili za letošnje leto.»

Seveda pa je navada, da krajanje poleg samopriskpevka pomagajo tudi s prostovoljnimi akcijami. Kako je bilo na Kamenščaku?

»Tudi naši krajanje uporabljajo

kakšno solidarnostno pomoč, saj se zavedajo, da s tem pocenijo vse dobrine, ki si jih zastavimo z referendumskim programom. Tako je bilo pri vodovodu, tako bo tudi letos pri gradnji telefonskega omrežja.»

Kakšni bodo stroški gradnje in kdaj bo na Kamenščaku zazvonil telefon?

»Stvar nikakor ni enostavna, saj je gradnja telefonskega omrežja

zahtevna stvar, predvsem, če pomislimo na visoke stroške, ki pri gradnji nastajajo, pomanjkanje kablov in ostalo. Ko smo se pripravljali na gradnjo, smo seveda naredili anketo, koliko krajanov bi rabilo in bi bilo pripravljeno vložiti denar v telefon. Prišli smo do številke 55. Če bo ostalo toliko prijavljencev, bi stal priključek približno 80.000,00 dinarjev. Seveda bo vsak moral plačati priključek do stanovanja oz. hiše, poleg tega bo moral vsak izkopati in zakopati 50 metrov jarka za telefonski kabel, zagotoviti 2 telefonska drogova in izkopati jame zaniž.

Io so seveda naloge. Naš odbor in krajevna skupnost pa bosta zagotovila, da bo telefonsko omrežje priključeno najkasneje do konca decembra letos. Sredstva bodo krajanje lahko nakazovali v 10 mesečnih obrokih, pri banki pa bodo lahko dobili tudi posojilo. Nekaj sredstev, približno ena tretjina, pa bo namenjenih iz krajevnega samopriskpevka. Kot sem že poudaril, bo toliko stalo, če bo samo 55 interesentov. Če pa jih bo več, se bo vse skupaj občutno pocenilo.

Zato tudi odbor nadaljuje z akcijo zbiranja naročnikov, ker nam gre predvsem za to, da bi gradnjo čim bolj pocenili. Seveda pa ostanejo v okviru referendumskega programa še nekatere stalne naloge, ki jih letos ne bomo zamenarili, te so vzdrževanje vaških cest in podobne.» Dušan Loparnik

ABC POMURKA, Trgovsko podjetje VESNA Ljutomer, p. o., Ljutomer, Glavni trg 5a

Delavski svet delovne organizacije

PONOVNO RAZPISUJE

prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA DO

Kandidat mora poleg splošnih z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri in najmanj 5 let prakse v gospodarstvu, od tega najmanj 3 leta prakse pri opravljanju del in opravi s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
- da ima višjo izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri in najmanj 8 let prakse v gospodarstvu, od tega vsaj 5 let prakse pri opravljanju del in opravi s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
- načelno mora poznati vse trgovske stroke in strukture delovne organizacije;
- predložiti mora okvirni program razvoja delovne organizacije.

Pisne prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti kuverti z oznako „za razpisno komisijo” v 8 dneh na naslov: ABC POMURKA, TP VESNA Ljutomer, Glavni trg 5a.

Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po izbiri.

TVD PARTIZAN RADENCI

OBVEŠČA,

da bo 20. aprila od 13.30 do 18.00 zaradi maratona Treh src za ves promet zaprta regionalna cesta Radenci—Križevci pri Ljutomeru.

Obvoz za Ljutomer oz. Radence bo skozi Mursko Soboto in Veržej.

ABC POMURKA



MESNA INDUSTRIJA n. sol. o. Murska Sobota

Transport

ABC Pomurka
Mesna industrija
TOZD Transport
M. Sobota, Lendavska 9

OBJAVLJA

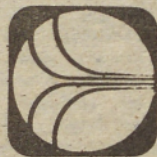
JAVNO DRAŽBO

Za naslednja osnovna sredstva

1. Tovorni avto TAM 5000, leto izdelave 1967, nevozen, izklicna cena 70.000,00 din
2. Tovorni avto TAM 5000, leto izdelave 1967, nevozen, izklicna cena 50.000,00 din
3. Tovorni avto TAM 5000, leto izdelave 1966, nevozen, izklicna cena 30.000,00 din — brez motorja
4. Osební avto IMV Renault R 4 TLS, leto izdelave 1979, nevozen, izklicna cena 80.000,00 din

Javna dražba bo 6. 5. 1985 ob 12. uri na dvorišču tozda Predelava mesa, Lendavska 9, Murska Sobota.

Vsi zainteresenti so dolžni pred začetkom javne dražbe vplačati 10-odstotno varščino od izklicne cene osnovnega sredstva, ki ga nameravajo kupiti.



ŽG — ŽTO Maribor n. sol. o.
TOZD ZA TRANSPORT MARIBOR
n. sub. o.
Maribor, Partizanska c. 50

Komisija za delovna razmerja OBJAVLJA prosta dela in naloge

Čistilke

v organizacijski enoti TKP Murska Sobota (železniška postaja Murska Sobota)

Za opravljanje teh del ni potrebna končana osnovna šola. Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas s krajšim delovnim časom od polnega delovnega časa.

Pisne vloge sprejema 8 dni po objavi šef organizacijske enote TKP na železniški postaji Murska Sobota oz. kadrovska služba tozda za transport Maribor, Maribor, Partizanska c. 50.

KAPELA

Z ZBORA OBČANOV KS KAPELA

V času od 21. do 24. 3. so bili zbori občanov v KS Kapela. Dnevni red je zajemal poročilo o zbranih in razporejenih sredstvih za kirurški blok splošne bolnišnice v Murski Soboti in sprejem sklepa o dodatnem prispevku, obravnava realizacije plana minulega referendumskega obdobja in porabi zbranih sredstev, informacijo o pričetku izvajanja sedanjega referendumskega programa, razpravo o pripravi smernic za srednjeročni program 1986—1990 in tekočo krajevno problematiko.

Vaške skupnosti so se na zboru v OŠ Kapela odzvale le z 10% udeležbo. Zbora se ni udeležil povabljeni predstavnik zdravstva, čeprav je bilo potrebno občanom pojasniti pomembnost ponovnega zbiranja sredstev za opremo bolnišnice. Sprejet je bil sklep, da bodo

aktivisti vaških odborov zbirali sredstva po gospodarstvih, predstavniki KS pa bodo s predhodnim obveščanjem olajšali potek dela in čas same akcije. V preteklem obdobju krajevnega samopriskpevka so bile opravljene vse načrtovane akcije, razen ureditve avtobusnih postajališč, kar ostaja naloga še v naprej. Zbrana sredstva so bila skoraj v celoti izkoriščena. Neinformiranost je bilo čutiti v razpravi o asfaltiranju regionalne ceste Kapela—Hrastje Mota. Krajanje so na zborih pogosto spraševali, kdaj bo končana gradnja gasilskega doma, zato so člani gasilskega društva pojasnili, da bo otvoritev predvidoma v mesecu juniju. Ob poročilu, da se je pričelo z gradnjo ceste na Radenskem vrhu, kjer je predvideno asfaltiranje 1500 m cestišča, se je pokazalo, da so bile

priprave programa za tekoče obdobje krajevnega samopriskpevka nedorečene in so obšle prizadete krajanje. Program, ki je bil objavljen pred referendumom, ni točno opredeljeval relacije, ki bodo asfaltirane, temveč je bil dvoumen.

Na zboru ni bilo mogoče uskladiti nesoglasja, ker je vsak branil svoje stališče. Čutiti pa je bilo nejevoljo krajanov, ker so bile akcije vaških odborov pred referendumom povsem sluzne, a po uspelem referendumu ozko lokalistične.

Smernice za srednjeročni razvoj občine Gornja Radgona in KS Kapela so bile podane le okvirno in v premislih, da bi bili poglobljeno pristopili k pripravi le-teh po vaških odborih in potem skupno obravnavani na zboru občanov do junjskega roka.

V razpravi o krajevni problematiki so se predvsem ustavili ob problemu pomanjkanja pitne vode na Radenskem vrhu. Krajanje tega predela so zaprosili Skupščino KS za akcijsko pomoč pri zgraditvi vodovoda na tem področju, saj se je 60 gospodinjstev že izjasnilo za priključitev na skupno vodovodno omrežje. Predstavniki KS Kapela so pokazali pripravljenost, da že v mesecu marcu skličejo vse zainteresirane, kjer bi se dogovorili za program in zadolžitve in takoj pristopili k delu. Sprejet je bil tudi sklep, da se s finančno pomočjo KS in delovno akcijo zgradi betonski nasip na drsečem predelu ob „vinski cesti”, kjer sta ogroženi stanovanjska hiša in krajevna cesta.

Mija Smodiš

Še več in hitreje

Minuli zbori občanov na rogašovskem območju so bili dokaj dobro obiskani. Verjetno je k temu pripomoglo tudi glasilo KS, ki ga je prejelo vsako gospodinjstvo skupaj z vabilom. V tem glasilu je obširen prikaz finančnega poslovanja KS v minulemu letu, razni dosežki po vaseh in predlogi za letošnje leto.

Občani so povsod podprli predlog za dodatno zbiranje sredstev za kirurgijo, vendar so ponekod imeli kritične pripombe o delovanju nekaterih zdravstvenih ustanov. O delovanju ambulante v Rogošvih je bilo pred kratkim tudi širše posvetovanje, kajti neuradno se je zvedelo, da bodo ambulanto v Rogošvih zaprli zaradi neustreznih prostorov. Predstavniki KS Rogošvi in Pertoča so predstavnikom iz Zdravstvenega centra, bolnice in občinske konference SZDL predstavili potrebe območja po zdravstvenem varstvu, zlasti še redne ambulante. Predlagali so, da se v naslednjem občinskem samoprispevku predvidi gradnja nove ambulante v Rogošvih. Predlog so potrdili tudi zbori občanov in izrazili veliko pripravljenost sodelovati pri gradnji z denarjem, delovno silo in materialom.

Najbolj aktivni v minulemu letu so bili v Nuskovi, kjer so zgradili novo mliško vežo, gasilci pa kupili novo motorno brizgalno, letos so že zbrali denar za nov gasilski avtomobil, pripravljajo se na gradnjo druge transformatorske postaje, posebno pa so navdušeni za telefonijo, saj je četrta gospodinjstev naročena na novi telefon. Tudi pri Juriju so zgradili novo mliško vežo, ki jo bodo letos dokončno uredili še znotraj in v kratkem predali namenu vaško-gasilski dom. Urediti bi bilo treba tudi cesto od gasilskega doma do Dolnjih Slavec.

KS Rogošvi in Pertoča imata tudi skupne interese. Pred kratkim se je začela gradnja 9-stanovanjskega bloka, v katerem bodo tudi prostori za novo pošto in avtomatsko telefonsko centralo. Omeniti je treba, da je KS Rogošvi prispevala dva in KS Pertoča milijon dinarjev. Vsekakor je vredno kritike pti podjetje Murska Sobota, ki je to obmejno in manj razvito prebivalstvo izsililo, da je moralo prispevati tako visok delež za poštni objekti. Mar ni dovolj že predvidevanje, da bo za novi telefon potrebno odšteti po dvajset starih milijonov in morda še več? Vprašamo se, koliko stane telefonski priključek v Murski Soboti? Omenjeni KS pa sta se že tudi dogovorili, da bi skupno sofinancirali asfaltiranje obmejne ceste Cankova — Fikšinci — Rogošvi.

Geza Kisilak

LOVSKI POKAL 1985

Med 17. in 20. oktobrom bo LK društvo za Pomurje Murska Sobota že drugič organiziralo zelo zahtevno mednarodno tekmovanje psov ptičarjev. Nanj bodo povabili tudi goste z Madžarske, iz Avstrije, Nemčije in Italije.

Vsestransko tekmovanje obsega delo v gozdu, na polju in v vodi. V gozdno delo spada zasledovanje kurne sledi po slednem jermenu, vlečke lisice in zajca, šarjenje in gmarjenje v gosti podrast. Pri poljskem delu sodniki ocenjujejo kakovost voja, stoja, iskanje, obnašanje pri divjadi z natezanjem, prosto prinašanje sveže divjadi ali prinašanje jerebice ali fazana po vlečki. Vodno delo zahteva od psa izredno voljo in vztrajnost. Pes mora na dno povelje svojega vodnika prosto šariti najmanj deset minut po globoki vodi in ločju, poiskati mora izpuščeno raco in jo vztrajno goniti toliko časa, da tovec nanjo lahko strelja. Ustrezno raco mora pes prinesiti vodnika.

Naša lovska klonologija v svetovnih razmerah ni slaba. To kaže lansko tekmovanje v Moravskih Toplicah. Z malo več sreče bi vodnik iz Ptuj Rudi Rakula s svojo psičko Ajko lahko dobil dodatnih 12 točk in bi s tem zbral absolutno možno število točk, tako pa je zasedel 4. mesto. Prva tri mesta so zasedli vodniki iz ZR Nemčije. Tudi naši drugi vodniki so se dobro izkazali. Letos bo sedež tekmovanja v hotelu Jeruzalem v Ljutomeru, tereat, na katerih bodo tekmovali, pa so v Lendavi, V. Polani in Dobrovniku.

R. Kradeč

PROMETNO TEKMOVANJE

BELTINČANI ZOPET NAJBOLJSI

V Murski Soboti je bilo občinsko tekmovanje. Kaj več o prometu, ki sta ga tudi letos pripravila svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter Avto-moto društvo Stefan Kovač iz Murske Sobotice. Tekmovanje se je udeležilo okrog 100 uencev iz 16 osnovnih šol soboške občine. Tudi letos so imeli največ uspeha uenci OŠ 17. oktober Beltinci, ki so zmagali v ekipni in posamični konkurenci. Ekipno je zmagala prva ekipa OŠ Beltinci s 147 kazenskimi točkami pred OŠ Grad 227 in drugo ekipo OŠ Beltinci 243 kazenskih točk. Med posamezniki je bil prvi Andrej Tratnjek s 15 kazenskimi točkami pred Igorjem Jerebicom 25, Slavkom Zadravcem 31 (vsi OŠ Beltinci), Gjerekom (OŠ Grad) 34 in Granfolom (OŠ Beltinci) 35 kazenskih točk. Občinski prvak Andrej Tratnjek se bo udeležil republiškega tekmovanja, ki bo 20. in 21. aprila v Titovem Velenju.

F. M.

LENDAVA

Med prvimi zbrali denar

V zadnjih letih je družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti Mostje—Banuta skoraj v celoti zamrlo. Neaktivnost se je pokazala tudi v delovanju delegacij, saj so bili delegati te krajevske skupnosti le redko na sejah občinske skupščine. Takšno mrtvilo je najbolj prizadelo seveda vse krajeve krajevske skupnosti, zato so s pomočjo občinske konference SZDL Lendava uspeli na odgovorne funkcije postaviti nove ljudi in, kot vse kaže, je ta akcija uspela. V krajevni skupnosti so prvi v občini zbrali denar za gradnjo kirurgije, in sicer blizu 15 milijonov starih dinarjev. Novo pomlajeno vodstvo bo moralo najprej zastaviti tak program dela, ki bo pritegnil občane, zlasti mlade. Aktivna mora postati tudi krajevna konferenca SZDL, v pomoč pa ji bo tudi občinska konferenca. Življenje v krajevni skupnosti Mostje—Banuta se torej prebujata.

Jani D.

PREJELI SMO

NAŠA „POSLOVNOST“

Medtem ko vodilne glave jugoslovanskega turizma iz leta v leto kujejo rekordne devizne načrte, pa se ob koncu turistične sezone znova in znova sprašujejo, zakaj je bera slabša od pričakovane. Surova realnost nas opozarja, da še dolgo ne bomo sposobni konkurirati vodilnim evropskim turističnim velesilam. Pa ne zgoj zaradi prešibke spremeljajoče infrastrukture ob sicer ne

navadno privlačnih naravnih bogastvih, ki so drugod povsem del tržne logike »visokega« turizma, ampak tudi zaradi naše nezrelosti, da ne rečem nesposobnosti.

Rojak iz daljne Avstralije, ki se je po 15 letih slednjič odločil, da si ogleda korenine, je kmalu butnil ob »zid« naše poslovne (ne)moralne. Potem, ko ga je po njegovih besedah že močno ganila neprijaznost osebja na največjem domačem letališču, indiferentnost bančnih in ostalih uslužbencev, je doživel pravi šok v ljubljanski poslovalnici Herza, mednarodnega združenja, ki posoja avtomobile. Čeprav si je iz Sydneya pravočasno naročil željeni tip in ga tudi plačal — ne glede, da je cena v naših poslovalnicah Herza za tuje krepko višja kot v ostalih evropskih državah — so mu v Ljubljani ponudili drugega, slabšega, brez pol branika in seveda po isti ceni, dasiravno je ta v resnici precej nižja. V stilu, če gre gre, sicer pa nič hudega... Ker ga potnik iz daljne dežele ni hotel sprejeti, mu je uslužbenec užaljen vrnil nazaj tistih nekaj sto dolarjev. Seveda bi naš rojak najraje pobral šila in kopita, pa vendar, pot je dolga in draga, čas rezerviran in po tolikem času pričakovan, tudi ni lahko sesti v prvi avion in se vrniti. Ker v stari domovini za obiske sorodnikov in prijateljev avto potrebuje, bo poskusil srečo v poslovalnici Herza na avstrijski strani. Pa ne zato, ker je tam izposoja za tuje za teden dni kakih 150 dolarjev cenejša...

Primer ni prvi ne zadnji. Po svoje pa bržkone vstet tudi v turistične načrte, sicer bi že zdavnaj bili boj za večji kos evropske turistične pogače. Tako pa...

Vlado Paven

Na partizanskem maršu v Dubrovniku

Devet članov počitniške zveze pri občinski konferenci zveze socialistične mladine v Murski Soboti je sodelovalo na tridnevem srečanju počitničarjev Slovenije, Hrvaške in Srbije, ki so ga ob 40-letnici osvoboditve in dnevu mladinskih delovnih brigad pripravili v Dubrovniku. Kot edini predstavniki iz naše republike so mladi Sobočani skupno z ostalimi udeleženci tega velikega srečanja — bilo jih je okrog 120 — še bolj utrdili bratsko povezanost naših narodov in narodnosti.

V okviru tridnevnega srečanja počitničarjev je potekal tudi partizanski marš Po poteh revolucije Dubrovnik 85. Povzpeli so se na planino Žarkovac pri Dubrovniku in se zadržali v vasi Brgat, kjer je bilo srečanje mladih z narodnim herojem Velikom Injčcem. Ta je bil med NOB komandir 3. čete 10. Hercegovske udarne brigade, ki je 18. oktobra 1944 osvobodila Dubrovnik. Ob tej priložnosti so se mladi počitničarji seznanili z dogajanjem med narodnoosvobodilnim bojem in ljudsko revolucijo na tem območju. Obiskali so tudi vas Dubac in se po 16 kilometrih hoje vrnili v Dubrovnik. Tu so jim pripravili tovariško srečanje pod naslovom Plava noč, ogledali pa so si še kulturne in zgodovinske znamenitosti Dubrovnika in njegove okolice. Zanimiva sta bila razstava o razvoju mladinskih delovnih brigad v letih od 1945 do 1985 in informativni dan Počitniške zveze Hrvaške.

M. Jerše

SPODNJI IVANJCI

Jeseni konec prahu

Že skoraj desetletje se krajani Spodnjih Ivanjec jezijo zaradi prahu, ki ga dvigujejo vozniki na makadamski cesti Spodnji Ivanjci—Coetinci, katere en kilometer je ostal neasfaltiran. Pred kakimi devetimi leti so svoj del cestišča Lenart—Coetinci Lenarčani asfaltirali, del, ki sodi v radgonsko občino, pa je ostal neasfaltiran. Takrat v Radgoni niso našli denarja, da bi asfaltirali tudi ta del ceste. Tako je vse do danes ta kratki kos ceste kamen spotike krajanov in seveda ogorčenih voznikov, ki na cesti Lenart—Spodnji Ivanjci včasih naletijo na dokaj slabo makadamsko cestišče.

Ker so že lani jeseni na tej cesti brneli stroji, so krajani pričakovali skorajšnje asfaltiranje, a so opravili le toliko dela, za kolikor jim je lani ostalo denarja. Nadaljevali bodo, ko se bo čez leto nabralo 7,8 milijona dinarjev, kolikor bo stala asfaltna prevleka. Načrtujejo, da bo to še pred prihodnjo zimo. Dela je opravljalo in bo čisto tudi asfaltiralo Cestno podjetje Maribor, tozdr Vzdrževanje Murska Sobota, ki cesto vzdržuje.

Ludvik Kramberger

Zanemarjeno pokopališče



Posnetek, naredili smo ga v pomurski metropoli v Murski Soboti, kaže zanemarjeno židovsko pokopališče. Zarasla trava in grmovje na pokopališču ne more biti ponos Sobočanem. Pokopališče bi bilo treba obnoviti, ali pa izvršiti prekop in posmrtno ostanke prenesti na centralno pokopališče. Pa vse le ni tako črno, novi urbanistični načrt mesta govori, da bodo židovsko pokopališče preuredili v spominski park in uredili spomenik nacizmu.

Tekst in foto: Jože Žerdin

—ŠRATOVCI—

PRVI ZBOR OBCANOV

Pred časom so se zbrali vaščani Šratovec v novem domu, da se odločijo o svoji prihodnosti. Na zboru občanov so bili predstavniki KS Radenci, SZDL in občine G. Radgona s predsednikom skupščine, predvsem razveseljivo pa je bilo, da so se vaščani udeležili zbora v velikem številu.

Dnevni red je imel več točk, najpomembnejše so bile o zbiranju sredstev za gradnjo kirurgije v Rakičanu, ureditev telefonije v KS Radenci in razvoj Šratovec.

Precej velik neuspeh je bil pri gradnji telefonije v KS Radenci, saj so vasi zunaj Radendec ostale brez telefonov, čeprav so v ta namen občani zbirali sredstva že pred vema letoma. Inflacija je razvrednotila denar za gradnjo telefonov vložen v KS Radenci. V tej zagati so se znašli tudi občani Šratovec. Od 24 naročnikov imajo še sedaj nekateri vložene tri stare milijone, ki jih ne želijo dvigniti in zahtevajo od KS Radenci obresti. Vsekakor je bilo zbiranje denarja nepremišljeno in vredno graje. Občani so še ostreje obsodili neodgovorno in monopolno obnašanje delovne organizacije za ptt promet M. Sobota. Vztrajajo,

da pomurske občine dajo na dnevni red svojih skupščin delo pti podjetja M. Sobota in ocenijo škodo, ki jo povzroča s svojim ravnanjem in ne z delom.

Občani Šratovec so izvolili odbor za ureditev telefonije v upanju, da se bo stvar le premaknila z mrtve točke. Vsi so bili mnenja, da še niso pozabili vihteti krampov in lopat, zato se sprašujejo, od kod tako visoke cene.

Letos želijo urediti še neasfaltirane ceste in avtobusno postajališče. Tudi za ta dela so izvolili gradbeni odbor.

Največja pridobitev je vaško-gasilski dom. Zgrajen je bil v petih letih. Res, da še ni povsem urejen, vendar je ponos občanov Šratovec. Pri gradnji sta se pokazali moč in sloga, saj so opravili prek štiri tisoč prostovoljnih delovnih ur, 90 starih milijonov pa so občani prispevali v materialu. Dokončno urejen in uradno predan bo dom v mesecu juliju.

PREDSEDNIK VAŠKEGA ODBORA
Šratovci
Rudi Zemljč

MOST V DOLGI VASI

Med regulacijo Kobiljskega potoka v Dolgi vasi se je zaradi širitve pojavila potreba po novem mostu. Vaščani krajevske skupnosti Dolga vas in kmetijska zadruga Lendava so se takole dogovorili: na pašnikih v Dolgi vasi, ki so bili v upravljanju KZ Lendava, so bili hrasti, ki so jih posekali, da bi zadruga naredila iz tega lesa mostu na potoku Bukovnica. Les so posekali, vendar krajani Dolge vasi mostu doslej še niso dobili. Pred regulacijo potoka Lendava so bile na obeh straneh potoka utrjene poti. Teh poti pa že dolgo ni.

Jože Žerdin

LIPA

USPEŠNOST KULTURNEGA DRUŠTVA

Na občnem zboru so se pred kratkim zbrali člani kulturnega društva Lipa. Člani so se od ponovne ustanovitve društva leta 1979 do danes pri svojem delu precej trudili. Dramska sekcija je doslej naštudirala komedijo Sumljiva

oseba in melodramo Ribe na plitvini. Na zboru so se dogovorili, da v vasi ne bi delovali dve društvi kot doslej, ampak enotno kulturno društvo. Do nedavnega je delovalo mladinsko kulturnoumetniško društvo. Sedaj so mladi pristopili k enotnemu kulturnemu društvu. Najbolj aktiven je bil mešani pevski zbor, ki združuje 22 članov. Zbor nastopa na vseh proslavah oziroma prireditvah v domačem kraju. Treba je reči, da je njihova pesem dokaj ubrana, pojejo pa narodne in umetne pesmi. Aktivna je tudi recitatorska skupina, ki se je predstavila na vseh proslavah, svojega dela pa ne zanemarija tudi šahovska sekcija.

Med sprejetim programom dela za letošnje leto bo dramska sekcija, ki jo na novo vodi Marko Balažic, na jesen naštudirala igro. Mešani pevski zbor bo organiziral srečanje pevskih zborov iz sosednjih vasi, predstavili pa se bodo tudi na srečanju pevskih zborov v soboškem gradu. Svoje delo bo razširila tudi recitatorska skupina, šahovska sekcija pa pripravlja šahovski turnir med krajanji.

Jože Žerdin

ABC POMURKA

TRGOVSKO PODJETJE

VESNA

LJUTOMER p.o.

ABC POMURKA, Trgovsko podjetje „VESNA“ Ljutomer, Ljutomer, Glavni trg 5a objavlja

DRAŽBO

tovornega vozila Zastava tip 640 D, leto izdelave 1974, vozno, registrirano do 29. 1. 1986, izklicna cena 862.500,00 din.

Dražba bo 23. 4. 1986 ob 10. uri pri upravi Vesne Ljutomer. Pred dražbo plačajo udeleženci 10-odstotno varščino. Davke plača kupec.

Ogled vozila je 23. 4. 1986 od 7.00 do 10.00 ure.

ATLETIKA

BALEK V BOLGARIJI
IN ITALIJI

Državni prvak in rekorder v hitri hoji in državni reprezentanti Milan Balek, član AK Pomurje iz Murske Sobotice, je prejel poziv zveznega kapetana moške atletske reprezentance Daneta Korice za nastop na dveh velikih mednarodnih tekmovanjih.

Tako bo 21. aprila 1985 sodeloval na mednarodnem kriteriju v hoji na 20 km v bolgarskem mestu Ruse. Že 1. maja 1985 pa bo nastopil na velikem mednarodnem tekmovanju v hitri hoji »Trofeo 1. Maggio«, dolgem 30 km. Kaže torej, da zvezni kapetan resno računa na tega prekaljenega atleta iz Pomurja v letošnji sezoni, to pa je prav gotovo tudi spodbuda zanj, da se uspešno pripravi tudi za letošnje državno prvenstvo in nastop na Balkanskih atletskih igrah v Stari Zagori v Bolgariji.

F. M.

Namizni tenis — MRLZ

DVA TESNA PORAZA

Sobočani so računali, da se bodo z uvodnih tekem drugega dela tekmovanja v MRLZ v Pulju in Ljubljani vrnila z dvema točkama. Sobočanom tako ostajajo le še minimalne možnosti za obstanek, seveda pa morajo še prej — v soboto in nedeljo — premagati doma neposredna tekmeča za obstanek Jajce in Vitez.

Rezultati: PULA—SOBOTA 5:4 (Feldi—Benkovič 2:0, Šeše-

lja—Benko 2:0, Žirovnik—Horvat 1:2, Šešelja—Benkovič 2:0, Feldi—Horvat 1:2, Žirovnik—Horvat 1:2, Šešelja—Horvat 2:0, Žirovnik—Kuzma 2:0, Feldi—Benko 1:2; ILIRIJA—SOBOTA 5:4 (Šarlah—Horvat 1:2, Uranič—Benkovič 0:2, Zajtl—Benko 2:0, Uranič—Horvat 1:2, Šarlah—Benko 2:1, Zajtl—Benkovič 2:0, Uranič—Benko 2:0, Zajtl—Horvat 1:2, Šarlah—Benkovič 2:0).

Lestvica					
Maribor	11	8	3	60:39	16
Lokomotiva	11	8	3	58:41	16
Ilirija	11	7	4	53:46	14
Metalc-Olt	11	7	4	58:59	14
Pula	11	6	5	54:45	12
Radnik	11	6	5	48:51	12
Vitez	10	4	6	48:41	8
Industrogradnja	11	4	7	44:55	8
Jajce	10	3	7	42:48	6
Sobota	11	1	10	29:70	2

5. TEKAŠKI MARATON TREH SRC V SOBOTO V RADENCIH

MALI MARATON
ZA PRVENSTVO SRS

V Radencih je vse nared za največjo množično športno-rekreativno prireditev v severovzhodni Sloveniji — 5. jubilejni tekaški maraton treh src, ki bo v soboto, 20. aprila 1985, ob 14. uri s startom pred hotelom Radin. Na sporedu bodo trije teki — trimski tek na 10 km, mali maraton na 21 km, ki bo štel za prvenstvo Slovenije, in maraton na 42 km. Tudi letos bodo spremljali rezultate z računalniškim Radensko, ki bo tekmovalce razvrščal po 22 kategorijah, tokrat pa bo tudi izpisoval diplome, s tem da se bo moral tekač, ki pride skozi cilj oglašiti pri enem terminalov, kjer bo povedal svojo številko. Organizatorji pričakujejo, da se bo maratona udeležilo načrtovano število tekačev — okrog 2.000. Zaradi republiškega prvenstva v malem maratonu bodo na startu vsi najboljši slovenski atleti in atletinje, svojo udeležbo pa so napovedali tudi tekači iz Avstrije, ZR Nemčije, Italije in z Madžarske. Torej bo imel maraton mednarodni značaj. Pred startom in med prihajanjem tekmovalec v cilj bo skupina Moped showa poskrbela za vedro razpoloženje. Moped show pa bo zvečer nastopil tudi na zaključni prireditvi v kongresni dvorani hotela Radin.

F. Maučec

ROKOMET

SLAB DAN POMURSKIH
ROKOMETAŠEV

Od pomurskih rokometnih ekip je bila tokrat najuspešnejša ekipa Deloze iz Velike Polane, ki je v tekmovanju slovenske lige v Trbovljah igrala z Rudarjem neodločeno 15:15. Gole za Delozo so dosegli: Vugrinec 4, Hozjan 3, Laslo 2, Bačvič 2, Kociper, Kavaš in M. Hozjan po enega. V naslednjem kolu igra Deloza doma z Veto iz Ljubljane.

Slab dan pa so imele pomurske moške ekipe v drugi slovenski ligi vzhod, saj so bile vse izgubile. Rezultati — Drava: Bakovci 30:21 (Lebar 7, Kozelj 7, Marič 4), Krog: Velika Nedelja 15:22 (Svetec 6, Meolic 3, Titan 2), Radgona: Fužinar 26:43 (Perša 8, Srt 7, Berko in Felkar po 3), Branik: Polet 19:15 (Merčnik 8, Kreft 3).

ŠAH

POKALNO TEKMOVANJE

V tekmovanju za pokal maršala Tita so šahisti Radenske Pomurja iz Murske Sobotice premagali ekipo Radgona s 4:0 in ekipo Ljutomera prav tako s 4:0. V odločilnem srečanju za naslov pokalnega prvaka Pomurja se bosta pomerili ekipi Radenske Pomurja in Nafta iz Lendave.

Šahsko društvo Radenska Pomurje je pripravilo aprilski hitropotezni turnir, na katerem je sodelovalo 14 šahistov. Zmagal je Danilo Hari z 10,5 točkami pred Naratom in Bogdanom Harijem po 9, Borisem Kovačem 8,5 točk itd.

TURNIR V PUCONCIH

Partizan Puconci organizira v soboto, 20. aprila 1985, ob 15.00 v gostilni Kuhar v Puconcih šahovski turnir. Vabijo ljubitelje šaha, da se turnirja udeležijo v čim večjem številu.

SKL — moški

POMURJE
IZPADLO

V zadnjem kolu tekmovanja v slovenski moški košarkarski ligi je Pomurje izgubilo tekmo doma s Heliosom z rezultatom 94:114. Koše za Pomurje so dosegli: Merklin 30, Rajbar 26, Juteršnik 17, Titan 12, Sakovič 7 in Fujs 2. S tem je bilo tekmovanje končano. Sobočani, ki so osvojili predzadnje mesto, bodo morali v novi sezoni nastopiti v nižjem tekmovanju.

Tima MTT	22	21	1	2391:1847	42
Ilirija	22	20	2	2235:1979	40
Slovan	22	19	3	2082:1769	38
Novoles	22	14	8	2115:2026	28
Helios	22	12	10	2247:2250	24
Branik	22	10	12	2126:2085	20
Kr. zidar	22	10	12	1978:2080	20
Triglav	22	9	13	1925:1912	18
Comet	22	8	14	1956:2025	16
Koper	22	5	17	1812:2076	10
Pomurje	22	3	19	1742:2156	6
Lokainvest	22	1	21	1742:2142	2

PNL

Rezultati — 13. kolo

Veržej : Ljutomer	1:1
Turnišče : Hotiza	3:0
Dobrovnik : Čarda	2:1
Črenšovci : Apače	2:2
Bakovci : Odranci	2:2
Beltinka : Lipa	1:0
Veržej	13 8 2 3 26:11 18
Turnišče	13 7 4 2 28:14 18
Dobrovnik	13 7 3 3 36:22 17
Beltinka	13 6 4 3 24:17 16
Hotiza	13 6 3 4 20:14 15
Odranci	13 5 4 4 26:24 14
Črenšovci	13 4 5 4 25:19 13
Čarda	13 4 4 5 18:19 12
Bakovci	13 3 5 5 24:27 11
Ljutomer	13 3 3 7 15:33 9
Apače	13 3 2 8 22:42 8
Lipa	13 2 1 10 14:36 5

I. MNL MS

Rezultati — 11. kolo

Tešanovci : Rakičan	1:2
Filovci : Pušča	1:1
Gančani : Puconci	4:3
Radgona : Bogočina	2:5
Dokležovje : Tišina	2:2
Rakičan	10 7 2 1 24:10 16
Pušča	11 6 4 1 29:18 16
Tešanovci	11 7 1 3 38:19 15
Tišina	11 5 4 2 28:18 14
Dokležovje	10 2 6 2 28:29 10
Filovci	11 2 6 3 23:28 10
Bogočina	11 3 3 5 16:28 9
Puconci	11 3 1 7 25:33 7
Radgona	11 2 2 7 16:33 6
Gančani	11 1 3 7 19:30 5

I. ONL Lendava

REZULTATI — 10. KOLO

Nafta : Bistrica	2:2
Olimpija : Mladost	2:5
Petiševci : Mostje	2:1
Renkovi : Nedelica	2:1
Lakoš : Kobilje	3:5
Mladost	10 6 3 1 35:18 15
Kobilje	10 6 2 2 27:22 14
Renkovi	10 5 3 2 25:18 13
Nedelica	10 4 3 3 21:15 11
Bistrica	10 3 4 3 26:25 10
Nafta	10 3 4 3 15:25 10
Olimpija	10 4 1 5 23:26 9
Petiševci	10 3 2 5 23:25 8
Mostje	10 2 3 5 20:22 7
Lakoš	10 1 1 8 13:32 3

II. MNL — VZHOD

REZULTATI — 8. KOLO

Romah : Križevci	3:0
Vrelec : Melinci	2:5
Ižakovci : Selo	2:0
Bratanci : Prosenjakovci	1:3
Ižakovci	8 8 0 0 25:8 16
Melinci	8 4 2 2 22:13 10
Prosenjakovci	8 4 2 2 18:13 10
Vrelec	8 5 0 3 23:24 10
Selo	8 3 1 4 18:22 7
Romah	8 1 4 3 14:18 6
Križevci	8 1 1 6 10:21 3
Bratanci	8 0 2 6 12:23 2

II. MNL — ZAHOD

REZULTATI — 8. KOLO

Šalovci : Serdica	2:2
Hodoš : Rogoševci	1:3
Cankova : Grad	4:1
Slavci : Tromejnik	1:9
Tromejnik	8 7 1 0 36:10 15
Šalovci	8 5 1 2 21:18 11
Cankova	8 4 2 2 28:18 10
Rogoševci	8 5 0 3 26:19 10
Grad	8 4 0 4 20:17 8
Hodoš	8 3 0 5 29:28 6
Serdica	8 1 2 5 13:26 4
Slavci	8 0 0 8 2:39 0

KEGLJANJE

Zmaga Radenske
Čarde

V predzadnjem kolu tekmovanja v slovenski moški kegljaški ligi je Radenska Čarda v Ljutomeru premagala ekipo Tekstila Slovan iz Ljubljane s 5201:4940 podrtih kegljev. Naboljši v ekipi Radenske Čarde je bil Miro Steržaj z 910 podrtimi keglji pred Smodišem 901. Kovačičem 885, Harijem Steržajem 865, Horvatom 845 in Drvarcem 795 podrtih kegljev. Radenska Čarda, ki je 14 točkami na četrtem mestu, igra v zadnjem kolu z ekipo Triglava v Kranju.

NOGOMET

LE TOČKA
ZA NAFTO

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je soboška Mura gostovala v Trbovljah in izgubila z 1:4 z domačim Rudarjem. Častni zadetek za Muro je dosegel Cener že na začetku tekme. V naslednjem kolu igra Mura doma z Brežicami. Lendavska Nafta pa je v tekmovanju območne vzhodne lige igrala s Pobrežjem v Mariboru neodločeno 1:1. Gol za Nafto je dosegel Ribarič.

HOKEJ NA TRAVI

Vodi Pomurje

V Murski Soboti sta bili odigrani zaostali tekmi tretjega turnirja za prvenstvo Slovenije v hokeju na travi. Rezultata: Pomurje:P. I. C. Maribor 7:1 (Časar 4, Fujs, Zelko in Bukvič), Svoboda (Ljubljana):P. I. C. Maribor 4:0. Sodila sta Petkovič in Vučak iz Murske Sobotice. Po treh turnirjih vodi Pomurje iz Murske Sobotice z 11 točkami pred Svobodo iz Ljubljane 6 in Partizanom Ivan Cankar Maribor z 1 točko. Naslednji turnir bo 21. aprila v Murski Soboti.

KARATE

Prvo mesto Kočarju

V Murski Soboti je bil prvi pozivni turnir v karateju, ki sta ga kot sodnika vodila naša delavca na začasnem delu v tujini Geza Abrahami, mojster III. dan, in Janec Škerlak, mojster I. dan. Na turnirju je sodelovalo 8 tekmovalcev. Zmagal je Anton Kočan pred Rolandom Horvatom II. (oba Partizan Murska Sobotica), Rolandom Horvatom I. in Borisom Reckom (Beltinci). Ekipno: Murska Sobotica 8, Beltinci 2 točki.

F. K.

ODBOJKA

Nesrečen poraz
Ljutomera

V zadnjem kolu tekmovanja druge slovenske moške odbojarske lige vzhod je Ljutomer nesrečno izgubil z Braslovčami v Križevcih z rezultatom 3:2. Radenci pa so izgubili z mladinsko ekipo Stavarbarja v Mariboru s 3:0. Tekma ženske lige med Pomurjem in Braslovčami pa ni bila odigrana, ker gostje niso prispeli v Beltince in bo tako registrirana s 3:0 za Pomurje.

SATAHOVCI

Tek v naravi

Organizacija ZSMS Satahovci pripravlja za nedeljo, 28. aprila 1985, ob 14.00 v Satahovcih Tek v naravi skromno startnino 50 dinarjev želijo pritegniti čim več ljubiteljev narave. Prijave bodo zbiral pred samim startom. Najboljši trije bodo prejeli medalje, udeleženci pa tudi značke.

Mladi iz Satahovcev organizirajo 1. maja 1985 v Satahovcih tudi turnir v malem nogometu. Zrebanje ekip bo v nedeljo, 28. aprila 1985, ob 19. uri v gasilskem domu. Organizatorji so za najboljše pripravili lepe nagrade. Tako bo zmagovalac prejel odbojka, prvih pet ekip pa pokale.

PREDSTAVLJAMO VAM

Franc Fajhtinger
prvak SRS

Na nedavnem republiškem članskem prvenstvu v judu, ki je bilo v Murski Soboti ob praznovanju 25-letnice Judo Partizana, je od pomurskih tekmovalcev dosegel največji uspeh Franc Fajhtinger, ki je v kategoriji do 60 kg osvojil naslov republiškega prvaka. To pa je hkrati tudi prvi republiški članski naslov pomurskih judoistov.

Triindvajsetletni Franc Fajhtinger se je z judom začel ukvarjati pred enajstimi leti pri soboškem Judu Partizanu. Samo štiri leta kasneje je že dosegel velik uspeh, ko je postal državni pionirski prvak. Izkazal se je tudi v mladinski konkurenci, kjer je na državnem prvenstvu osvojil tretje mesto. V zadnjem obdobju pa se je predvsem uveljavil v članski ekipi soboškega Judo Partizana v republiški ligi, kjer je osvajal dragocene točke proti znanim tekmovalcem in tako prispeval pomemben delež, da je ekipa Judo Partizana Murska Sobotica postala republiški prvak.

Njegov največji uspeh pa je gotovo pred dnevi osvojeni repub-



liški članski naslov v Murski Soboti, kjer je po ogorčeni borbi premagal člana mariborskega Železničarja Senekoviča. Sedaj se marljivo pripravlja na državno prvenstvo, ki bo 20. in 21. aprila v Sarajevu. Sicer pa je njegova največja želja, da bi ekipa soboškega Judo Partizana uspešno tekmovala na kvalifikacijah za zvezno ligo in se uvrstila med najboljše jugoslovanske ekipe.

F. M.

KAJAKAŠTVO

Varga drugi na reki Kolpi

Na mednarodnem kajakaškem tekmovanju v spustu in slalomu, ki je bilo na reki Kolpi in na katerem je sodelovalo okrog 150 tekmovalcev iz štirih držav, so nastopili tudi člani BD Mura iz Kroga in dosegli nekaj solidnih uvrstitev. V prvem spustu je v kategoriji K-1 Stefan Varga zasedel drugo mesto v članski konkurenci, Vereš pa je bil deveti. V kategoriji C-2 pa sta Marič—Horvat pristala na tretjem mestu. Na drugem spustu je Milan Karas zasedel četrto mesto, Varga pa je bil šesti. Tudi tokrat je dvojica Marič—Horvat osvojila tretje mesto.

JUDO

VUČKO REPUBLIŠKI PRVAK

V Slovenski Bistrici je bilo republiško prvenstvo pionirjev v judu, na katerem so sodelovali tudi mladi judoisti iz Pomurja in se lepo odrezali. Najuspešnejši med njimi je bil Vučko iz Lendave, ki je v kategoriji do 42 kg osvojil prvo mesto in naslov republiškega prvaka. Uspeh predstavlja tudi drugo mesto Ščavničarja iz Ljutomera v kategoriji do 46 kg in tretje mesto Muršiča iz Murske Sobotice v kategoriji do 52 kg ter drugo mesto Berdena iz Murske Sobotice v kategoriji do 64 kg. Od ostalih pomurskih tekmovalcev je treba omeniti peti mesti Šiške in Kosa ter šesto mesto Stotla, vsi so iz Murske Sobotice.

V Murski Soboti je bil tudi četrti in zadnji turnir mladincev Pomurja v judu, na katerem je sodelovalo okrog 40 tekmovalcev. Končni zmagovalac je ekipa Judo Partizana Murska Sobotica s 108 točkami pred Lendavo 24, Ljutomerom 14 in Cankovo 10 točk.

T. K.

Razpored tekem — B. LIGA

VIII. kolo, 21. 4. 1985

Zvezda : Žitkovci
Kapca : Polana
Graničar : Pince
Panonija : prosta

Polana : Žitkovci
Kapca : prosta

XII. kolo, 19. 5. 1985

Žitkovci : Pince
Panonija : Graničar
Zvezda : Kapca
Polana : prosta

XIII. kolo, 26. 5. 1985

Kapca : Panonija
Graničar : Žitkovci
Pince : Polana
Zvezda : prosta

XIV. kolo, 2. 6. 1985

Polana : Graničar
Žitkovci : Kapca
Panonija : Zvezda
Pince : prosta

IX. kolo, 28. 4. 1985

Pince : Kapca
Polana : Zvezda
Žitkovci : Panonija
Graničar : prosta

X. kolo, 5. 5. 1985

Panonija : Polana
Zvezda : Pince
Kapca : Graničar
Žitkovci : prosti

XI. kolo, 12. 5. 1985

Graničar : Zvezda
Pince : Panonija



Odbojkarji Radenc — član druge slovenske lige — vzhod.

Foto: F. Maučec

Z NOŽEM NAD SOSEDA

Kakšni so odnosi med sosedmi? Dobri? Slabi? Zeleli bi seveda, da bi bili povsod dobri, kajti sosed je najbližji in prvi ti lahko priskoči na pomoč. No, v Lendavi v Tomšičevi ulici sosedski odnosi niso najboljši. Pred dnevi je Jože Krpan v prvem nadstropju srečal stanovalko tega bloka in jo okaral, češ zakaj razgraja in vznemirja sosa-novke. Tedaj pa je Helena Miji potegnila nož in Krpana zabodla v spodnji del trebuha in mu povzročila hude poškodbe. Zdravijo ga v soboški bolnici.

Hudo pa je poškodovana tudi Emilija Žalik, šivilja v soboški Muri, sicer pa doma v Gančanih. Na šivalnem storilu se je zlomila igla in del nje ji je zletel v desno oko. Ne glede na poškodbo je z delom nadaljevala, vendar so se čez dan pojavile bolecine in je le šla k zdravniku. Ugotovili je, da je poškodba huda in ostala je na zdravljenju v bolnici.

Oko pa ima poškodovano tudi Jože Kotnjek iz Terbegovec. Kot zidar je polagal kamenje v strugo Ščavnice. Med delom mu je padel iz rok večji kamen in ob udarcu ob drugega je nastal okrušek, ki je Kotnjeku zletel v oko. V mursko-soboški bolnici so mu poškodovano oko operirali.

Požari na našem območju, kijih zaneti otroci, so zelo pogosti. V nedeljo, 14. aprila, ob 18.30 je izbruhnil ogenj na lopi Jožeta Je-

rečica v Ivancih. Ogenj je poleg poslopja uničil še več deset bal slame, voz, sadilec, obračalnik, škropilnico in drugo. Škoda znaša kar 1 milijon dinarjev. Ugotovili so, da sta otroka, od katerih je en star 7, drugi pa 5 let, ob lopi na lesenem podstavku zakurila ogenj, da bi si na njem nekaj spekla, naker se je vnela slama in kmalu nato še lopa.

Prejšnji teden je bilo na območju Pomurja spet veliko tatvin. Pravzaprav je teh vse več.

Odtujeno oziroma nezakonito pridobljeno premoženje (denar in razni gospodinjiski predmeti) je vredno do 25.000 dinarjev. Na delu so torej tatiči, ki se zadovoljujejo z manjšimi vrednostmi, vendar lahko sčasoma postanejo bolj predrzni, zato jim je treba stopiti na prste že zdaj. Mi, občani, pa moramo seveda bolj skrbeti za svoje premoženje; ključa v vratih ni težko obrniti!

Sedaj pa še poročilo o prometnih nesrečah!

Ernest Režonja iz Drobčinec se je peljal s kolesom z motorjem iz Gornjega Konjišča proti Podgorju. Med potjo ga je v levem ovinku zaradi neprimerne hitrosti zaneslo. Padel je ter se hudo poškodoval. Prepečljali so ga v mariborsko bolnico. Miličniki so preverili, ali je zaužil alkohol. Posebna naprava je pokazala 1,8 promil alkohola.

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU
MURSKA SOBOTAVARNO TUDI
NA PODEŽELJU

Varnost v cestnem prometu na območju soboške občine ni zadovoljiva, zato so nenehno potrebne nove akcije, ki naj pripomorejo k večji osveščenosti. V teh prizadevanjih ima pomembno vlogo svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Tako kot lani bo tudi letos organiziral preverjanje znanja mladih kolesarjev, v šolah bo več predavanj o cestnopro-

metnih predpisih, poskrbljeno bo tudi za prometne oznake, prav tako kot lani bodo tudi letos tekmovanja. Kaj več o prometu in drugo. Vseh teh nalog seveda ne bodo izvedli člani sveta za preventivo, ampak tudi zavod za šolstvo, avto-moto društvo, zveza šoferjev in avtomobilistov, uprava za notranje zadeve, nekatere organizacije združenega dela in krajevne skupnosti. V slednjih naj bi bolj poskrbeli za oznake krajevnih cest in za večjo varnost voznikov traktorjev. S temi vozili so tako prometne kot delovne nesreče zelo pogoste, zato je potrebno toliko večje prizadevanje, da bi jih bilo manj. Trenutno teče akcija, naj bi čimprej opremili traktorje z varnostnimi lokali oziroma kabina-mi in še nele na začetku prihodnjega leta, ko bo to obvezno. Kot smo v našem listu že poročali, ni nujno, da sta kabina ali lok izdelana v tovarni, pač pa morata zagotavljati varnost. Primernost bodo ugotavljali na mestih, kjer preverjajo tehnično brezhibnost traktorjev.

Svojčas so v Murski Soboti povzročali veliko nevšečnosti to-vornjaki. Avtoradgona in Špedtrans imata zdaj zanje primerni parkirišči in je ta problem odpravljen. Tudi avtobusi imajo sedaj na avtobusni postaji dovolj prostora. Trenutno tudi ni težav z osebnimi avtomobili, kajti parkirišče je dovolj, čeprav vsa (na primer pri avtobusni postaji) niso primerno urejena — asfaltirana. Sicer pa svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v tem času pripravlja analizo stanja prometne varnosti v avtobusnem in to-vornem prometu. Ne gre za parkirišča, ampak za preverjanje ureditve prometa v normativnih aktih in za to, kako je urejen nadzor nad to-vornjaki oziroma avtobusi, torej predvsem notranja kontrola.

Za vse voznike motornih vozil bodo tudi letos pripravili akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo. Gre za brezplačne tehnične preglede avtobusov, to-vornjakov in osebnih vozil. Lani je bil odziv žal slab, zato pa želijo z ustrezno propagando letos privabiti več voznikov, saj jim ne sme biti vseeno, s kakšnim vozilom se vozijo.

Letni pregled vozila ob ponovni registraciji namreč ni dovolj. Svet za preventivo in cestnem prometu v Murski Soboti velja v Sloveniji za precej delavnega. 23. aprila bo v Murski Soboti regijski posvet o prometni varnosti in na njem bodo sprejeli še nekatere druge naloge, katerih uresničitev naj bi pripomogla k zmanjšanju števila prometnih nesreč.

S. SOBOČAN

300 tisoč dinarjev materialne škode je nastalo v prometni nesreči v ulici Iva Lola Ribarja v Murski Soboti. Emilija Benko je na tej ulici obračala svoj avto, nato pa je pripeljal z osebnim avtom Ladislav Žalik iz Murske Sobotne in trčil v desni blatnik avta Benkove.

Evgen Peter Epp iz Nemčije je 10. aprila v Tešanovcih s svojim avtom natel na pešca Jožeta Bašaška iz Noršinec, ki je prečkal cesto. Avto ga je zadel in hudo

poškodoval. Epp je bil vinjen. Gmotna škoda znaša 150.000 dinarjev.

Cvetka Perš iz Radovec se je 14. aprila peljala z osebnim avtom iz Bodonec. V levem blagem ovinku je vozilo zaneslo na bankino, drselo je po njej 30 metrov, nato pa se trikrat prevrnilo in naposled spet obstalo na kolesih. Škoda znaša 300 tisoč dinarjev, sopotnik Marjan Horvat iz Radovec pa se je poškodoval.

S. S.

Za izgradnjo kirurgije

Družina Suhadolnik Kopitarjeva 25, M. Sobotna (namesto venca pok. Rudiju Horvatu) — 2.000,00 din; »KRKA« Tovarna zdravil Novo Mesto (namesto venca pok. Rudiju Horvatu) — 10.000,00 din; Sodelavci teh. pisarne »MURA« TOZD Zenski plašči (namesto venca očetu sodelavke) — 3.400,00 din; Družina Berden, Berkovci 12 Prosenjakovci (namesto šopka na grob Kolomana Ozvaliča, Berkovci) — 1.000,00 din; Družina Šiker, Cank. naselje 37, M. Sobotna (namesto venca pok. materi Anke Brunec, M. Sobotna) — 1.500,00 din; Družina Hari in Kerčmar M. Sobotna (namesto venca za Kolomana Harija, Seio 69) — 2.000,00 din; Družina Perkič, M. Sobotna, Cankarjeva 62 (namesto venca pok. očeta Šafarič) — 3.000,00 din; Sošolci: G. Žilavec, M. Činč, J. Šiftar, M. Kuzma L. Horvat, J. Kukel (namesto venca pok. Rudiju Horvatu) — 3.000,00 din; Združenje borcev NOV Prosenjakovci (namesto venca na grob pok. Gezeke Vörösa, Berkovci) — 1.000,00 din; Rudi Sočič, Vaneča 82 (namesto venca na grob pok. Jožeta Gomboca iz Mačkovec) — 1.500,00 din; Ludvik Vitek z družino iz Vaneča 36 (namesto venca pok. Štefana Pintariča, Čopova 7) — 2.000,00 din; Družina Vrečič, Vaneča 37 (namesto venca pok. Štefana Pintariča, Čopova 7, M. Sobotna) — 1.500,00 din; Gizela in Štefan Horvat, Martjanci 86 (namesto venca na grob pok. Petra Cifera, M. Sobotna) — 1.000,00 din; Viljem Haki M. Sobotna (namesto venca pok. Petra Cifera, M. Sobotna) — 3.000,00 din; Strelska družina Bakovci (namesto venca na grob pok. Alojza Štiblarja, Ljubljana) — 1.500,00 din; OO ZSS LB Pomurske banke M. Sobotna (namesto venca na grob pok. sodelavca Rudija Horvata) — 3.000,00 din; Karolina in Vlado Kolmanič, M. Sobotna (namesto venca za pok. Rudiju Horvata) — 2.000,00 din; Družina Fujs, M. Sobotna, Grajska 6 (namesto venca na grob pok. Ivana Zulima) — 1.500,00 din; Društvo upokojencev M. Sobotna (namesto venca za pok. Jerneja Božica, M. Sobotna) — 1.000,00 din; Društvo upokojencev M. Sobotna (namesto venca za pok. Franca Kornhauzera) — 2.000,00 din; Društvo upokojencev M. Sobotna (namesto venca za pok. Janeza Benčika, M. Sobotna) — 1.000,00 din; Sošolce Štefan Hujs (namesto venca na grob za pok. Rudiju Horvata) — 500,00 din; Potrošnik OOS TO VP M. Sobotna (namesto venca na grob pok. materi Alojza Pintariča, Veščica) — 2.000,00 din; Potrošnik OOS TO IZ M. Sobotna (namesto venca na grob pok. očetu Martje Horvat M. Sobotna, Naselje ljudske pravice) — 2.000,00 din; Krajevna skupnost Hodoš (namesto venca Vilkoju Fhramu, Medvođe) — 3.000,00 din; Družina Trtnjek M. Sobotna (namesto venca pok. Štefana Drvariča iz Lemerja) — 1.000,00 din; Vladimir Časar Trstenjakova 38, M. Sobotna (namesto venca za pok. Kolomana Ozvaliča in Gezeke Voroša, Berkovci) — 3.000,00 din; Skupne strok. službe SIS družb. dejav. občine Ljutomer (namesto venca za Mirka Lebanča, Precetiinci) — 3.000,00 din; SO G. Radgona Komite za družb. planiranje (namesto venca pok. očetu Lidije Kralj) — 2.000,00 din; Štefan Pavel, Polana 8 (namesto venca za pok. Aleksandra Fartelja) — 1.000,00 din; Zdravstveni dom Lenda-va (namesto venca pok. matere Jožeta Gyereka, M. Sobotna) — 3.000,00 din; Lek Ljubljana Združ. sredstva (namesto venca za pok. Rudiju Horvata) — 10.000,00 din; Družina Franca Kološa, Gorica 19 (namesto venca na grob pok. Aleksandra Fartelja) — 2.000,00 din; Viljem Haki, St. Kovača 16 M. Sobotna (namesto venca za pok. Štefana Drvariča Lemerja) — 2.000,00 din; KK G. Radgona TOZD Prašičerje Podgrad (namesto venca očetu sodelavca Mladena Bradoviča) — 3.690,00 din; Franc Franko, Puconci 97 (namesto venca pok. Štefana Pintariča iz M. Sobotne) — 2.000,00 din; OOS Uprave SO G. Radgona (namesto venca na grob pok. očeta Lidije Kralj) — 2.500,00 din; Julijana Zrim, M. Sobotna, Stara ulica 7 (namesto šopka na grob pok. Štefana Pintariča, M. Sobotna) — 2.000,00 din; Julijana Zrim, M. Sobotna Stara ulica 7 (namesto šopka na grob pok. Jožeta Gomboca, Mačkovec 26) — 1.500,00 din; Zveza združenj borcev NOV KO Rogoševci (namesto venca na grob pok. člana ZB Alojza Horvata, Nuskova 60) — 4.000,00 din; Družina Horvat, Martjanci 17 (namesto venca na grob Štefana Pintariča iz M. Sobotne) — 3.000,00 din; Osnovna šola Ivana Cankarja Ljutomer (namesto venca na grob pok. očeta Alke Berce) — 3.500,00 din; Ana Benko, M. Sobotna, Š. Kovača 18 (namesto venca na grob pok. nečaku Jožetu Špilaku) — 3.500,00 din; Družina Šušek, M. Sobotna, Razlagova 34 (namesto venca na grob pok. Drage Zgur, Čemelavci) — 2.000,00 din; Ivanka Nemec M. Sobotna, Kocljeva 2 (namesto venca na grob pok. Marije Čenar, M. Sobotna) — 2.000,00 din; Družina Horvat, Ratkovci 17 (namesto venca na grob pok. Gezi Verešu, Berkovci) — 2.000,00 din; Družina Horvat in Lepoša, Ratkovci 17 (namesto venca na grob pok. Ireni Grozdanič, M. Sobotna) — 5.000,00 din; Ana Peček in Marjeta Voroš, M. Sobotna, Cankarjevo naselje 47 (namesto venca na grob pok. Mariji Čenar) — 3.000,00 din; Rozalija in Koloman Benkič, M. Sobotna, Š. Kuzmiča 1 (v spomin pokojnim Karolini Benkič, Janezu Benkiču in Tereziji Voroš) — 2.000,00 din; Družina Lazar in Hari, M. Sobotna, Partizanska (namesto venca na grob pok. Jožeta Špilaka, ml. M. Sobotna) — 7.000,00 din; Marjeta Flegar, M. Sobotna, Partizanska (namesto venca na grob pok. Jožetu Špilaku, ml., M. Sobotna) — 3.000,00 din;

vsak
četrek

VESTNIK

Mercator - Sloga

Delavski svet MERCATOR—SLOGA, trgovina na drobno, debelo ter gostinstvo p. o. Gornja Radgona

razpisuje

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili (ni reelekcija)

POSLOVODJA V PE STARA
GORA,

Stara gora

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- da ima poslovodsko šolo, ali srednjo komercialno šolo, ali poklicno trgovsko šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,
- da ima sposobnost vodenja poslovne enote in
- da ima sposobnost komuniciranja s strankami.

Kandidat se imenuje za dobo 4 let, po poteku te dobe je lahko ponovno izbran.

Kandidati naslovijo svoje prošnje z ustreznimi dokumenti v roku 15 dni po razpisu na naslov:

Razpisna komisija MERCATOR—SLOGA, p. o. Gornja Radgona, Partizanska 12 a.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka roke za prijavo.



CERTUS TOZD MARIBOR, n. sol. o. turistično gostinsko in prometno podjetje

AVTOBUSNI PROMET

CERTUS Maribor
Tozd Avtobusni promet Murska Sobotna
Odbor za delovna razmerja

OBJAVLJA

I. prosto delovno nalogo

1 avtokleparja II

za nedoločen čas

- Pogoji: — poklicna šola
— dve leti strokovne prakse
— atest za varjenje
— poskusno delo 2 meseca

II.

1 štipendijo

za študij na Visoki ekonomsko-komercialni šoli I. stopnje, smer turizem

Pisne prijave je potrebno poslati v roku 8 dni po objavi na naslov: CERTUS, Tozd Avtobusni promet, Murska Sobotna, Bakovska 29.



Poskusite srečo na srečkah
majske loterije, saj vas čaka
19. premij in 199.376 do-
bitkov v skupni vrednosti
48.000.000 din.

GLAVNA PREMIJA
8.000.000 din

ŽREBANJE 7. maja 1985

SREČO JE TREBA
DELITI

LOTERIJA
SLOVENIJE

Na podlagi 14. člena Pravilnika o delovnih razmerjih delavcev delovnih skupnosti upravnih organov občine Ljutomer in strokovne službe skupščine in IS SO Ljutomer ter sklepa zbora delovne skupnosti oddelka za obč. upravo

razpisujemo

prosta dela in naloge

PRIPRAVNIKA

v oddelku za obč. upravo občine Ljutomer za določen čas, polni delovni čas.

Pogoj: končana pravna fakulteta.

Z delom in nalogami je možno pričeti 1. 7. 1985.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave, življenjepis in dokazilo o strokovni izobrazbi najpozneje v 20 dneh po razpisu prostih del in nalog na naslov: Oddelke za obč. upravo občine Ljutomer, Vrazova 1.

Kandidati bodo pisno obveščeni o odločitvi razpisne komisije v 30 dneh po preteku razpisnega roka.

Razpisna komisija pri Strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje Pomurja Murska Sobotna razpisuje na podlagi samoupravnih splošnih aktov in sklepa zbora delavcev

Vodjo strokovne službe

ZA DOBO 4 LET

Kandidati za razpisana dela in naloge morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske, pravne ali druge ustrezne družboslovne smeri,
- da imajo najmanj 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah,
- da imajo organizacijske sposobnosti in da poznajo problematiko zaposlovanja.

Prijave o dokazilu razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici z oznako za razpisno komisijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Pomurja Murska Sobotna. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v roku 15 dni od dneva sprejema sklepa zbora delavcev.

Radijski in televizijski spored od 19. do 25. aprila

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 19. aprila (mladinska oddaja, Kam konec tedna, Najbolj iskane plošče tega tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 Tv v šoli, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Poročila (do 12.35), 17.15—23.50 Teletekst RTV Ljubljana, 17.30 Poročila, 17.35 Spored za otroke, 18.25 Obzornik ljubljanskega območja, 18.40 Kadar glasba spremeni, 20.05 Ko se korenin zavemo: Na smrt obsojen narod, 21.00 Ne prezrite, 21.15 M. Spillane: Mike Hammer, ameriška nanaizanka, 22.05 Tv dnevnik, 22.15 Requiem, madžarski film

Oddajniki II. Tv mreže:

18.15 Po prvem pogledu: Skrivnost kovinske puce, 18.45 Humoristični klub, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasbeni biale — Zagreb 85, prenos otvoritve, 22.00 Včeraj, danes, jutri, 22.20 Nočni kino: Lena Reiss, nemški film (do

TV ZAGREB

8.50 Tv v šoli, 16.30 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Mama, oče in jaz, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Humoristični klub, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mike Hammer, 21.00 Formula 1 (zabavna oddaja), 21.45 Dnevnik, 22.00 Kultura srca.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.15 Modna revija, 21.20 Namišljeni bolnik, 22.05 Sport.

Drugi program

15.05 Iz parlamenta, 16.20 Jean Christophe, 17.15 Indonezija — most med kontinenti, 18.00 Pan-optikum, 18.30 Hiša na trgu Eaton, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet leta 2000, 21.15 Čas v sliki z Politiko v petek, 22.05 Beg z planeta opic (film).

TV MADŽARSKA

8.15 in 14.55 Šolska TV, 9.35 Ponovitev: Pionirji fotografije; Charles Darwin; Francoski dvorci, 16.50 Čigav interes? Okrogla miza o rekreaciji, 18.00 Okno, reportaže, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Muhasti letni časi, zabavni magazin, 21.20 Vnuki ne bodo videli; varstvo mest, 21.55 Narodne za zboro, 22.00 Alice več ne stanuje tukaj, amer. film, 23.50 Tv dnevnik.

TV KOPER

14.15 Tv — novice, 14.20 Yu made music (glasbena oddaja), 15.00 Zlojedeveigre (Tv nadaljevanje), 16.35 Risanke, 17.00 Delta (Medicinska rubrika), 18.00 Sportna oddaja, 19.00 Odprta meja (Informativna oddaja v slovenskem jeziku), Videotelex, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Z nami pred kamero (Rubrika), 20.25 Mojzes (Celovečerni film), 21.35 Iskalci zlata (Tv film), 22.25 TVD — vse danes, 22.35 Sonce v laseh (kratki film), 23.00 Visok pritisk (glasbena oddaja).

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno v soboto, 20. aprila (Štaletna mladost na poti skozi Pomurje), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda, DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 Slovenske ljudske pravljice: O pustu, 8.20 Doživljaji mačka Toša, lutkovna nadalj, Tv Beograd, 8.35 Pedenžep, 9.05 Miti in legende — Antični miti: Argonavti, nanaizanka, Tv Beograd, 9.20 Pogled, poučnozabavna nanaizanka Tv Sarajevo, 9.45 Periskop, 10.15 Ko je pomlad: Deklica in zajček nanaizanka (čb), 10.40 Naša pesem — Maribor 84 (APZ Tone Tomšič), 11.10 Čudeži narave: Ozelet ali leopardja mačka, kanadska poljudnoznanstvena serija, 11.30 Tisoč in več, ponovitev dokumentarne oddaje, 12.25 Spoznamo — neznano: Kidričevi nagajenci 85, 13.05 Poročila (do 13.10), 14.20 Računalništvo, ponovitev izobraževalne serije, 14.45 Lassie — nov začetek, ameriški mladinski film, 16.20 Poročila, 16.25 PJ v nogometu — budućnost: Sarajevo, prenos v odmoru — 18.15 Trio kitar, 18.35 Boj za obstanek: Otoki medvedov, angleška dokumentarna serija, 20.00 Naše 37. srečanje, 21.35 Zrcalo tedna, 22.00 Bostoni davitelj, ameriški film, 23.50 Poročila

TV ZAGREB

8.50 Tv v šoli, 15.10 Sedem TV dni, 15.40 Narodna glasba, 16.10 Poročila, 16.15 Tv koledar, 16.25 Nogomet: Budućnost—Sarajevo, 18.15 Mali koncert, 18.30 Jasenovac, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Francoska zveza II. (film), 22.05 Dnevnik, 22.20 V soboto zvečer.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Družinski spored, 13.10 Poročila, 14.10 Cesarjevi manevri (film), 15.55 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski TV pregled, 18.25 V soboto zvečer, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Samo eden bo zmagal, 22.05 Šport, 23.05 Ameriška glasbena lestvica

TV MADŽARSKA

8.25 Ponovitve do 11.15, 13.00 Rastljinski svet, 13.25 Rokomet, kviz, 14.10 Mivoni; za najstnike, 15.00 Kuhajmo, Tv lonce, 15.35 Dnevi madžarske kulture v SZ, 16.30 Naj... nenavadni rekordi in rekorderji, 17.40 U. Dózs-Raba ETO, prv. nogometna tekma, 20.00 Avtorski večer Györgya Behara, 20.50 Umetnina tedna, 20.55 Stroman, ameriški film, 22.35 Tv dnevnik, himna.

TV KOPER

12.30 »Primo mercato« — tržnica predstavitev in prodaja, 14.15 Tv novice, 14.20 Umreti od ljubezni Film, 16.10 Oder / Variete, 17.20 Komika Stan in Laurel: Trdi glavi, 18.30 Velike razstave / Dokumentarna oddaja, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Helzacomic (Hum. oddaja), 20.25 Zakonski vrtiljak / film, 22.15 TVD — vse danes, 22.35 Košarka: Play Off — Jugoslovansko prvenstvo / II finale, 23.35 Zdravnik in pacient / Medicinska oddaja.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.00 — 13.10 in 14.40 — 22.35 Teletekst RTV Ljubljana, 8.15 Poročila, otroška matineja, 8.20 Osvoboditve Jasenovca, prenos 12.00 Kmetijska oddaja, 13.05 Poročila (do 13.10), 14.55 Mostovi, 15.25 Kože, ponovitve, 16.45 Poročila, 16.50 Visok pritisk, zabavnoglasbena oddaja TV Koper, 17.45 Lev je na cestah, ameriški film, 20.00 V. Petrovič—F. David: Ljubzenske zgodbe—Marija kje si? 20.55 De profundis — ob delih Marija Preglja, 21.25 Kajak-kanu na divjih vodah za pokal Rašice 85, reportaža, 21.40 Športni pregled.

TV ZAGREB

9.20 Poročila, 9.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Družinski magazin, 13.30 Govorimo o zdravju, 13.55 Risanke, 14.15 Mali koncert, 14.30 Proti vetru, 15.20 Sestanek brez dnevnega reda, 17.15 Poslednji Mohikanec, 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Narasla reka (nadaljevanje), 20.55 Dnevi zmage, 21.40 Športni pregled, 22.25 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

13.00 Predstavitel Evrovijskih popevk 85, 14.00 Vsi imajo radi Petra (film), 15.35 Glasbeni spominki, 16.20 Risanka, 16.30 Risanke, 16.55 Nadaljevanje ni, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mamin rojstni dan (TV film), 22.00 Imate radi klasiko?, 22.45 Nočni studio

Drugi program

15.00 Sportno popoldne, 18.30 Okay, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ljubezen na prvi ugriz (film), 21.50 Poročila, 21.55 Takrat, 22.00 Denver — Dinastija, 22.45 Šport, 23.05 Vražji fantje

TV MADŽARSKA

8.30 Spored za otroke, 13.45 Pesem donji, poje Jan Boross, 14.20 Življenje letom, jubilejna oddaja za upokojece, 15.25 Napoved sporeda, 15.55 Gimnastika, 17.25 Ob 115-letnici Leninevega rojstva, 18.00 Delta, znanstveni poročevalec, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Nepriznani gost, Tv film, 21.30 Srečanje z Gy. Lukacsem, pon. 22.15 Poročila, himna.

TV KOPER

12.30 »Primo mercato« — tržnica predstavitev in prodaja, 14.15 Videomix / ponovitve, 16.20 Reka S Lovrenca — Dokumentarna oddaja, 16.50 Italija: Srce in spomin — Dokumentarna oddaja, 17.50 Kralja grica / Tv film, 19.00 Dokumentarna oddaja, 19.35 Anno Domini 1573 / Tv nadaljevanje, 20.25 Operti večer: Giacomo Puccini: Turandot, 22.40 Dokumentarna oddaja, 23.10 Check UP / Medicinska oddaja.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 22. aprila (šport, Priporočajo vam...), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 Tv v šoli, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Poročila (do 12.35), 17.30 Poročila, 17.35 Pogled, poučnozabavna nanaizanka TV Sarajevo, 18.05 Pomlad v dolini ribnikov, 18.25 Podravske obzornik, 18.45 »Rock oko«, oddaja za mlade Sarajevo, 20.05 J. D. Valcroze: Pogrešam ga, 4. del franc. nadaljevanke, 21.05 Aktualno, 21.45 Glasbeni večer (korak v dvoje), 22.40 Tv dnevnik II

Oddajniki II. Tv mreže:

17.30 Beograjski tv program, 18.55 Premor, 19.00 Indirekti, oddaja o športu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.50 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Glasbena oddaja, 21.35 Dinastija, 43. del ameriške nadaljevanke, 22.25 Dobre Vibracije, zabavna oddaja, (do 23.10)

dopisujte v VESTNIK

ljubljanska banka Pomurska banka

TV ZAGREB

8.50 Tv v šoli, 16.30 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Mladinski spored, 18.15 Muzeji pod vedrim nebom, 18.45 Rock-kok, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Letna mestu (drama), 21.40 Meridijani, 22.10 Izbrani trenutek, 22.15 Dnevnik, 22.35 En avtor, en film.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.05 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski spored, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Sport v ponedeljek, 21.15 Magnum, 22.05 Dokument. oddaja

Drugi program

17.15 Čuvaj biološkega jaza, 18.00 Svet živali, 18.30 Hiša na trgu Eaton, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Shillingburyjske zgodbe, 21.00 Novo v kinu, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Schilling, 22.05 La Luna (film).

TV MADŽARSKA

NISPOREDA

TV KOPER

14.15 Tv — novice, 14.20 Za uho in oko / Glasbena oddaja, 15.00 Posvečeno nekemu otroku / Tv nadaljevanje — 2. del, 16.15 Barbagianni, Pavoncelle & CO / Tv film, 16.50 Risanke, 17.25 Ustvarjalnost, 17.55 Tv — novice, 18.00 Danes odbojka, 19.00 Odprta meja / Informativna oddaja v slovenskem jeziku, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Po sledovih prednikov / Rubrika, 20.25 Gore sveta / Dokumentarna oddaja, 21.35 Stojte ali sedite, 21.55 TVD — vse danes, 22.05 Košarka / Jugoslovansko prvenstvo — finale, 23.35 Zdravnik in pacient / Medicinska oddaja.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v torek, 23. aprila (gospodarska tema, Predstavljamo vam), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.55 Tv v šoli, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Poročila (do 12.35), 16.15 Šolska Tv: Računalništvo, 17.30 Poročila, 17.35 Gruzjski komorni orkester, 1. oddaja, Spored za otroke, 18.00 18.25 Notranjski obzornik, 18.40 Spored za mlade: 20.05 Dejan Šorak: Razkolnikov iz Studentskega servisa, drama TV Zagreb, 21.15 Integrali, 22.35 Tv dnevnik II

Oddajniki II. Tv mreže:

17.25 Tv dnevnik, 17.45 Mali svet, otroška oddaja, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Zeleli ste pogledje, poučnozabavna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Pj v košarki, finale končnice, 21.30 Zrebanje lota v odmoru in premor, 21.45 Revolucija, ki traja: Ljudstvu Korduna in Petrove gore, dokumentarna oddaja, 22.30 Pelješac, izobraževalna oddaja (do 23.00)

TV ZAGREB

8.50 Tv v šoli, 16.30 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Mali svet, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Zeleli ste, pogledje, 19.10 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kri in pepej Jasenovca, 21.00 Milka pomeni tabu (film), 22.45 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski spored, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Policist O'Maley (film), 21.50 Šport.

Drugi program

16.55 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.00 Očarljiva Jeannie, 18.30 Hiša na trgu Eaton, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Vse ali nič (kviz), 21.15 Čas v sliki, 21.45 Klub 2.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.55 Šolska TV, 10.05 Moški pa ne jokajo, češki film, 16.40 Računalništvo; tečaj Bassic, 17.15 Ciganska glasba, 1. del dokumentarnega filma, 18.10 Ne le za žene, 18.25 Mojstrske arije, 19.05 Mini studio '85, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Arhiv smrti, 4. del, 21.00 Kulturni tednik, 22.00 A. Papandreu, portret, 22.55 Tv dnevnik, 24 APRIL —

TV KOPER

14.15 Tv — novice, 14.20 Za uho in oko / Glasbena oddaja, 15.00 Posvečeno nekemu otroku / Tv nadaljevanje — 2. del, 16.15 Barbagianni, Pavoncelle & CO / Tv film, 16.50 Risanke, 17.25 Ustvarjalnost, 17.55 Tv — novice, 18.00 Danes odbojka, 19.00 Odprta meja / Informativna oddaja v slovenskem jeziku, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Po sledovih prednikov / Rubrika, 20.25 Gore sveta / Dokumentarna oddaja, 21.35 Stojte ali sedite, 21.55 TVD — vse danes, 22.05 Košarka / Jugoslovansko prvenstvo — finale, 23.35 Zdravnik in pacient / Medicinska oddaja.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v sredo, 24. aprila (pogovor v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 — 21-232 — propagandno glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.15 Tv v šoli, 12.30 Poročila (do 12.35), 17.30 Poročila, 17.35 Spored za otroke, 18.25 Koroški obzornik, 18.40 Računalništvo, angleška izobraževalna serija, 20.05 Film Tedna: Ameriška noč, francoski film, 22.00 Dokumentarec meseca: Čudeži Medugorja, 22.50 Tv dnevnik II

Oddajniki II. Tv mreže:

17.25 Tv dnevnik, 17.45 Sokoli, otroška serija, 18.15 Družinski magazin, izobraževalna oddaja, 18.45 Glasba na zaslonu: Z. Hristić, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Športna sredo, 22.30 Tv dnevnik (do 22.50)

TV ZAGREB

8.35 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Sokoli, 18.15 Družinski magazin, 18.45 Glasba na zaslonu, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sredo, 22.15 Dnevnik

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski spored, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Policist O'Maley (film), 21.50 Šport.

Drugi program

17.00 Vzgojna oddaja, 18.30 Dežela in ljudje, 18.00 Policijska postaja I., 18.30 Hiša na trgu Eaton, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Peti letni čas, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Kulturni žurnal, 22.30 Glasba, ki se oddaljuje (film).

ljubljanska banka Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.15 in 14.55 Šolska TV, 9.45 Delta, pon. 10.10 Moški in njegovo ime, Tv film, 16.55 Železničar—Videoton, povratna nogometna tekma za pokal UEFA, prenos iz Sarajeva, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Miška Maganaš, madžarska filmska opereta, 21.20 Umetnina tedna; Marjin olta v kraju Csikmenasag, 21.30 Kaposvarko posvetovanje, 22.20 Tv dnevnik.

TV KOPER

14.15 Tv novice, 14.20 Za uho in oko / Glasbena oddaja, 15.00 Posvečeno nekemu otroku / Tv nadaljevanje — 2. del, 16.15 Barbagianni, Pavoncelle & CO / Tv film, 16.50 Risanke, 17.25 Ustvarjalnost, 17.55 Tv — novice, 18.00 Danes odbojka, 19.00 Odprta meja / Informativna oddaja v slovenskem jeziku, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Start — Kako in zakaj se premikamo, 20.25 Nogomet / Evropski pokal, 22.00 TVD — vse danes, 22.10 Pot brez izhoda / Film.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v četrtek, 25. aprila (kultura, iščemo odgovore na vaša vprašanja), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Tv v šoli, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Poročila (do 12.35), 16.15 Šolska TV: Računalništvo, 17.30 Poročila, 17.35 Spored za otroke, 17.55 Gradovi ob Krki, 18.25 Pomurski obzornik, 18.40 Koledniki, reportaža, 20.05 Tednik, 21.05 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 21.15 D. du Maurier: Krčma Jamajka, 2. del angleška nad.,

Oddajniki II. Tv mreže:

17.25 Tv dnevnik, 17.45 Na črko, na črko, otroška serija, 18.15 Znanost, 18.45 Mali koncert, 19.00 Goli z evropskih nogometnih igrišč, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Umetniški večer: Penderecki dirigira svoja dela, prenos iz koncertne dvorane Lisinski, 21.40 Poročila, 21.45 Večni klic, 6. del sovjetske nadaljevanke (do 23.05)

ljubljanska banka Pomurska banka

TV ZAGREB

8.50 Tv v šoli, 16.30 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Črka na črko, 18.15 Znanost, 18.45 Mali koncert, 19.00 Evrolog, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Monitor, 21.05 Kviz-koteka, 22.15 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Halo TV (kontaktna oddaja), 21.50 SP v hokeju.

Drugi program

17.05 Sedem svetovnih čudes, 1

PARK & MURSKA SOBOTA

19. aprila ob 18. uri ameriški film: **SMIESNA STRAN ZGODOVIN**. In ob 20. uri francoski film: **OTOK STRANJE**; ogled filma mladinci do 16. leta starosti ni dovoljen.

prodam

VW KOMBI, kesonar, dobro ohranjen, prodam. Dresler, Zepovci n.h., p. Apače. M-1610
MOPED S 4 PRESTAVAMI, v dobrem stanju, prodam. Gorčan, Huber 61. Moravske Toplice. M-1611
BOROV LES, primeren za špirovce, prodam. Vaneča 3, p. Puconci. M-1612
SKODO 120 LS, letnik 1978, prevoženih 57.000 km, prodam. Milek, Staneta Rozmana 8. M-1613
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI prodam. Krog, Murska 104. M-1618
MALE PUJSKE IN MLADO KRAVO, kontrola A, prodam. Satahovci 33, p. M. Sobota. M-1619
KOMBINIRANI ŠTEDILNIK ISKRA CORONA (plin, električni), nov, prodam. Gostilna Benko, G. Crnci 29, p. Cankova. M-1620
ZASTAVO 850 AK KOMBI PRODAM. Gornja Bistrica 84. M-1621
JEDILNI IN SEMENSKI KROMPIR, SORTE IGOR, prodam. Krapje 29, p. Veržej. In-223
MLADO KRAVO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Janez Pučko, Mota 37, p. Ljutomer. In-225
NEDOGRAJENO HIŠO NA KAMENŠČAKU PRI LJUTOMERU (pod streho), velikost 13,5 x 11 m, z vrtom, prodam. Gabrijel Horvat, Vižanovec 71, 41254 Belec. In-226
ZASTAVO 101, letnik 1980, in motorno kolo JAWA 350, letnik 1979, prodam. Franc Kocbek, Čven 80 a, p. Ljutomer. In-227
WARTBURG PO UGODNI CENI PRODAM. Razkrižje 6, p. Ljutomer. In-229
MINI MORRIS 1000, registriran do novembra 1985, prodam. Cena 100.000 din. Naslov v upravi lista. In-230
MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 39, p. Tišina. M-1622
PRIKOLICO SKIF ZA KAMPIRANJE UGODNO PRODAM. Telefon (062) 631-815. M-1623
CITROEN GA, star tri leta, prevoženih 22.000 km, prodam. Černelavci, Gederovska 40. M-1625
FIAT 125 OZ, ugodno prodam, tudi po delih. Ogled med 15. in 18. uro. Informacije po telefonu (069). 21-707. Naslov v upravi lista. (M-1626)
4-REDNI STROJ ZA SAJENJE KORUZEOLT, prodam. Horvat, Bakovci, Partizanska 27. M-1628
2-BRAZDNI PLUG IN 3-DELNE TRAKTORSKE BRANE prodam. Nedelica 145 a, Turnišče. M-1629
ŠPORTNI OTROŠKI VOZIČEK prodam. Jurša, M. Sobota, Lendavska 6 — nasproti mesnice. M-1630
TRIDELNE BRANE PRODAM. Ernest Kardoš, Andrejci 30, p. Marjanci. M-1631
SENO PRODAM. Vaneča 22, p. Puconci. M-1632
CISTERNO ZA GNOJNICO, 3000 l, novo (po stari cesti), prodam. Štefan Nemec, Predanovci 52, p. Puconci. M-1633
KORUZO NA STORŽIH in seno prodam. Lukavec 3. M-1634
OPEKO MODUL 6, 4.000 kosov, prodam. Ivan Mesarič, Lipovci 179. M-1385
R 4 GTL, 1108 cm, letnik 1983, ugodno prodam. Karel Kuzmič, Puževci 51. M-1598
PSE BERNARDINCE, stare dva meseca, ugodno podam. Jožica Tribaut, Sovjak 84 a, p. Videm ob Savinici. M-1636

S.S. REBRNJE PLOŠČE, 150 kosov, s slemenjaki. Špirovce, 6 m, tramovje 6 m 9 m ter plohe, dolge 4 m, debele 5 cm, prodam. Ivanovci 8. M-1616
LADO 1200 S, letnik 1984, še v garanciji, prodam. Marjeta Rogar, Serdica 46, p. Rogoševci, telefon 78 618. M-1637

CIMOS CITROEN GS, letnik 1979, v dobrem stanju, prodam. Jože Felkar, Serdica 45. M-1638
SEMENSKI KROMPIR PRODAM. Kančevci 16, p. Križevci v Prekmurju. M-1639
JELŠEVA DRVA, večjo količino, prodam. Sebeborci 99. M-1641
SENO, VEČJO KOLIČINO, prodam. Vučja gomila 146. M-1642
GOZD NA GORIČKEM, 40 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-1643
GRADBENO PARCELO V ČERNELAVCIH, novo naselje (vrstne hišice), odstopim. Telefon 24 929. M-1645
DIANO 6, letnik 1977, prodam. Ogled vsak dan pri avtomobilih FIOKU. M-1648
JESENOVE PLOHE PRODAM. Viljem Kunin, Šalamenci 59. M-1649
SENO, SLAMOREZNICO IN SEMENSKI KROMPIR, 1. letnik, prodam. Sebeborci 107. M-1650
SENO PRODAM. Šalamenci 64. M-1651
STARO HIŠO V LONČAROVCIH 5, gozd in njivo, 1 ha, prodam. Telefon 23 434. M-1309
KRAVE (PO IZBIRI), kontrola A, prodam. Kušanovci 25, p. Mačkoviči. M-1652
OSEBNI AVTO ZASTAVO 750, limuzina, letnik 1974, prodam. Velika Polana 8, p. Velika Polana. M-1653
GOZD NA GORIČKEM PRODAM. Pečaroviči 86. M-1654
POČITNIŠKO HIŠICO, novo, opremljeno, prodam. Murski Crnci 36, p. Tišina. M-1655
PUHALNIK TAJFUN, star dve leti, prodam. Ogled v nedeljo. Satahovci 53. M-1656
KOMBI 750, nevožen, prodam. Skakovci 63. M-1657
TRAKTOR (nemški), 15 KS, s koso, prodam. Turnišče, Prvomajska 13. M-1659
DVODELNI KOMBINEZON št. 48 (za vožnjo z motornim kolešom, speer mode) kot nov, prodam. Informacije: J. P. Murska Sobota, Cankarjeva 111. M-1660
ŽETVENO NAPRAVO ZA KOSILNICO leverda prodam. Lipa 155. M-1661
FELICO, brejo šest mesecev, prodam. Moščanci 59. M-1662
PRALNI STROJ PRODAM. Stanko Zavac, Bakovci, Ribiška 15. M-1663
BETONSKE SOHE ZA VINOGRAD, 100 kosov, prodam. Naslov v upravi lista. M-1664
SEJALNICO ZA KORUZO IMT, 4-redno, skoraj novo, in OLT 4-redno, prodam. Vučja gomila 114. M-1658
AUDI 60 PRODAM. Informacije: Vrtnarstvo SOBOTA, dopoldne, ali telefon popoldne: 22 276. M-1597
KOSILNICE ROTAKS, Z OKVARO, 300 in 160 cm, prodam. Duh, Janžev vrh 40, p. Radenci. Gh-110
TRIBEJE KRAVE PRODAM. Križevci 20, p. Križevci pri Ljutomeru. In-235
KRAVO S TELETOM ALI BREZ PRODAM. Marija Filipič, Vogričevci 5, p. Ljutomer. In-234
OBRAČALNIK PANONIJA za seno in seno v balah prodam. Šalamenci 54. M-1665
ZASTAVO 750, v dobrem stanju, registrirano do marca 1986, prodam. Kranjec, Cankova 60. M-1666
LADO 1500, letnik 1981, september, in zastavo 750, letnik, 1975, julij, prodam. Marjan Sabo, Lendava, Partizanska 122. Le-197
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Evgen Gonc, Mostje 27. Le-198
ZASTAVO 101 SUPER, letnik 1978, ugodno prodam. Nikola Durič, Lendava, Zupančičeva 6. Le-207

DOBIMO SE V CAFE BARU TRIJ
 Lendavska 19 b, Murska Sobota

NOVO STANOVANJSKO HIŠO ob prometni cesti, zelo primerno za lokal, prodam. Telefon Ana Dick (069) 48 210. M-1498
BRANA PREDSETVENIK RKS, skoraj nova, ugodno napredaj. Gerlinči 28. M-1667
SENO (100 kg 2000 din) prodam. Ivanjševci 5, p. Prosenjakovci. M-1669
LADO CARAVAN, karambolirano, prodam. Šlihthuber, Lendavska 54. M-1670
ZASTAVO 750, letnik 1982 september, prevoženih 33.000 km, ugodno prodam. Bernjak, Murska Sobota, Mojsirska 1. Ogled ob delavnikih od 16. do 17. ure, v sredo pa od 17. do 18. ure. M-1671
KRAVO, staro pet let, brejo tri mesece, prodam. Vladimir Pocak, Domanjševci 140. M-1673
SEMENSKI KROMPIR PRODAM. Milna Horvat, Panovci 5. M-1674
STAREJŠO HIŠO ZA RUŠENJE PRODAM. Telefon 24 620 med 19. in 20. uro. M-1675
RENAULT 4, letnik 1977, prodam. Jože Bertalanč, Pertoča 98. M-1676
MALE PUJSKE (nad 15 kg) prodam. Krajna 36. M-1677
BARVNI TV PHILIPS, EKRA 42 cm, prenosni, na daljinsko upravljanje, radio, kasetofon, stereo, otroško stajico (mreža) in svetlo modro poročno obleko (uvoz-čipka), št. 38, prodam. Naslov v upravi lista. M-1678
ZLATO ZA ZOBE PRODAM. Naslov v upravi lista. M-1679
RDEČE PLOŠČE (200 kosov) s slemenjaki prodam. Odranci 145. M-1689
OMARO, primerno za dnevno ali samsko sobo, s pisalno mizo in kavč prodam. Telefon 23 216. M-1683
MODERNO OMARO ZA DNEVNO ALI SAMSKO SOBO, klusko mizico, ležišče z dvema taburetoma in kuhinjske elemente z mini štedilnikom ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-1684
RENAULT 18, letnik 1981, in TAM 2001 prodam. Telefon 75 213. M-1685
ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH, 300 l, prodam. Vidonci 42. M-1686
ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH, 300 prodam. Papič, Canarjeva 14. M-1688
KOMBINIRANI HLADILNIK-ZAMRZOVALNIK, 250 l, prodam. Informacije: Klinar, Gregorčičeva 24 a. M. Sobota, telefon 24 674. M-1689
DVE KRAVI (8 in 4 let stari) in telice, staro 14 mesecev, prodam. Prosenjakovci 18. M-1690
DRVA PRODAM. Dobre travnike dam v najem. Žohar, Brezovci 40. M-1691
AVTO JUGO 45, letnik 1982, prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 71. M-1698
AVTOMAT 3 MS, skoraj nov, prodam. Zoran Hobljaj, Stara ulica 1, stanovanje 33. M-1699
PRALNI STROJ OBODIN, star tri leta, zavarovan, prodam. Belinci, Kmečka 4. M-1700
NOVE TRAKTORSKE GUME (10 x 24) in vino prodam. Strehovci 63, p. Dobrovnik. M-1702
SEMENSKI IN JEDILNI KROMPIR PRODAM. Vučkič, Selo 125. M-1703
FIAT 126 P, letnik 1981, prodam. Zorko, Belinci, Panonska 7 a — novi blok. M-1704
GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK ZA DVOJČKA, modre barve, nov, po ugodni ceni prodam. Marija Veron, M. Kuzmiča 24. M. Sobota. M-1705
MIZARSKO ŽEL. STISKALNICO ZA HLADNO LEPLJENJE na tri vijake ugodno prodam. Janez Veron, M. Sobota, M. Kuzmiča 24. M-1706
SEMENSKI KROMPIR PRODAM. Vučja gomila 59, telefon 76 292. M-1707

POČITNIŠKO HIŠICO OB NEGOVSKEM JEZERU, 40 m², vodovod, elektrika, na 4-arski parceli, prodam. Informacije popoldne: telefon (069) 24 359. M-1702
ŠKROPILNICO KROBAT (nemško) in voz z gumijastimi kolesi ugodno prodam. Marian Šukar, Bodonci 143. M-1708
KOMBAJN FERGUSON UGODNO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-1709
ZASTAVO 101 L, registrirano do 15. aprila 1985, prodam. Oglasite se v nedeljo, 21. aprila, ob 19. uri v Puconcih 33. M-1710
TRAKTOR VARŠALOVSKI s koso, plugom, brano in drobilnikom kolesi prodam. Ogled popoldne. Serdica 9. M-1711
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Panonska 66. M-1712
TRAKTORSKO ŠKROPILNICO MORAVA PRODAM. Benčik, Lenterje 59. M-1713
OSEBNI AVTO MOSKVIČ, letnik 1973, registriran do 10. oktobra 1985, zelo ugodno prodam. Informacije po telefonu 22 230, v večernih urah. M-1714
MLINSKE NAPRAVE Z JER-MENI IN DVA PARA KAMNOV PRODAM. Franc Jeremic, nilin, Dobrava 2. 62270 Ormož. M-MM
GOSKE ZA PLEME, dobre pasme, prodam. Središče ob Dravi, Dravska 15. M-OP
TELIČKO, staro eno leto, prodam. Pečaroviči 76. M-1715
ZAGAN LES ZA OSTREŠJE, različne dimenzije, prodam. Ivanovci 41, p. Fokovci. M-1717
NOVE PLUGE UGODNO PRODAM. Turnišče, Štefana Kovača 77. M-1718

GRADIM KAMINE IN KERAMIČNE PEČI, KI SO NAJBOLJ GOSPODARNE V SEDANJEM ČASU.

ZA OBISK IN NAROČILO SE PRIPOROČAMO! Pečarstvo GJEREK, DOLNJA BISTRICA 5, 69232 ČRENŠOVCI.

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPIJEM in 30 ari ohlajne ter tri parcele gozda v Krplivniku (80 arov) prodam. Informacije: Ludvik Nemec, Krplivnik 32, p. Hodoš. M-1719
AVTO GOLF, diesel, letnik 1982/december, prodam. Murska Sobota, Kidričeva 31, telefon 21 385. M-1720
ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Gornja Bistrica 210, Črenšovci. M-1721
STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem, vrtom in sadovnjakom, blizu M. Sobote, prodam. Naslov v upravi lista. M-1722
GOSTINSKO OPREMO Z OBLOGO in OMARO PRI TOČILNI MIZI PRODAMO. Murska Sobota, Kidričeva 31, telefon 21 385. M-1720 a
KRAVO s teletom ali brez (prva letelce) prodam. Rakičan, Panonska 74. M-1723
SKODO 100 S, registrirano do 6. 4. 1986, prodam. Ogled popoldne. Melinci 104 a. M-1724
DIANO 6 LC, letnik 1980, registrirano do marca 1986, prodam. Miklošičeva 14, telefon po 19. uri: 25 269. M-1725
VEČ PARCEL MEŠANEGA GOZDA PRODAM. Informacije: Sebeborci št. 4. M-1726
ZASTAVO 128, staro tri mesece, prodam. Jožica Gregor, Radenci, Finžgarjeva 31, telefon 73 500. M-1727
BUKOVA DRVA, 4 m³, prodam. Fartej, Sebeborci 128. M-1729
OPEL ASCONA, letnik 1983, napredaj. Štefan Sukič, Dolič 106. M-1730

TRAKTOR FERGUSON IMT 560, 60 KS, letnik 1984, nov, prodam. Vili Ficko, Vidonci 98. M-1728
GS 1.3, letnik 1979, prodam. Gorica 45, p. Puconci. M-1731
ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, prva registracija 1976. leta, prodam. Štefan Černjavič, Gradisce 17. M-1732
ZASTAVO 750 M, prodam ali zamenjati za motorno kolo JAWA 350 ali MZ. Murska Sobota, Gregorčičeva 7. Ogled po 14. uri. M-1733
BREJO KRAVO, staro pet let, in brejo telico ugodno prodam. Bela Vučak, Zenkovci 57. M-1734
LADO 1200, staro šest let, zelo dobro ohranjeno, prodam. Mežan, Generala Maistra 2. M. Sobota. M-1735
OTROŠKO POSTELJO, dobro ohranjeno, z jogi vložkom in otroški športni voziček, sedež primeren za vgradnjo v avto, ugodno prodam. Janez Škrilec, Murska Sobota, Štefana Kovača 18. M-1737
MOPED 14 TL, 1979, 4 prestave, in otroško posteljo prodam. Forjan, Melinci 163 b. M-1738
PUHALNIK ZA KARDANSKI POGON, rabljen eno leto, prodam. Krog, Trubarjeva 48. M-1739
MOPED TOMOS AVTOMATIK 3 M in športno kolo z 10 prestavami prodam. Telefon popoldne: 73 056. M-1740
PRALNI STROJ GORENJE z 10 programi, zamrzovalnik LTH, 200 l, in dva lesena vložka za postelji prodam. Telefon popoldne: 73-056. M-1740 a
BARVNI TELEVIZOR GORENJE PRODAM. Telefon 21 465. M-1742
TOMO VINKOVIČ 418 s priklučki napredaj. Telefon popoldne: 22 751. M-1754
JAWA 350, prevoženih 1300 km, in avtomobilsko prikolico (200 x 160) prodam. Stanko Slana, Babinci 33, p. Ljutomer. M-OP
STRELNI DALJNOGLED ZEISSE JENA (4 x 32) s češko montažo, prodam. Telefon 81 291. M-OP
VINOGRAD V LENDAVSKIH GORICAH (Mivölgý), 10 arov, prodam. Dolnji Lakoš 17. Le-208
KOSILNICO BCS, bencin-petrolej, z vozičkom, prodam. Marjan Zadavec, Vučja vas 29, p. Križevci pri Ljutomeru. In-243
TV EI SPEKTRA COLOR, letnik 1974, ugodno prodam. Cena 55.000. Telefon popoldne: (069) 81 445. In-239
KOMPLETNO NOVO OSTREŠJE (10 x 10 m), prodam. Silvester Hozjan, Bodislavci 1. 69243 Bučkovi. Ogled možen po 17. uri. In-240

DIANO 6, letnik 1977, registrirano do julija 1985 (60.000 din) in MINI MORRIS, letnik 1965, prodam. Hanžekovič, Bucečevci 24. M-1743
OSEBNI AVTO WARTBURG CARAVAN, z novim motorjem, letnik 1978, prodam. Pavel Györek, M. Sobota, Talančjeva 15. M-1744

kupim

PRIKOLICO IMV ZA KAMPIRANJE (305. 380 ali podobno) kupim. Telefon (062) 635 815. M-1623
MOTOR ZA R 10 KUPIM. Telefon: 76 623. M-1623
STREŠNIKE KIKINDA (1000 kosov), kupim. Telefon 75 261, int. 13 ali D. Lakoš 67. M-1687

zaposlitve

AVTOKLEPARJA-AVTOLICARJA, samostojnega, zaposlim. OD po dogovoru. Telefon: (069) 73 137. M-1682
ZIDARJA, MIZARJA IN DELAVCA ZAPOSIM. OD 40.000, delavec 35.000 din, stanovanje brezplačno. Srečko Hrašnik, Ljubčno 56 a. 63211 Škofja vas, telefon 063 35 475. M-OP
STRUGARJA ZAPOSIM TAKOJ. Valter Polajanko, Mota 30, p. Ljutomer. In-244

razno

PREKLIC!
 Preključujem neresnične besede, ki sem jih izrekel Silvu Lovrenčiču iz Marlesla. Jernej Hedžet, Gibina, In-236
OPRAVLJAM VSA KLEPARSKA, IZOLACIJSKA IN KLJUČAVNIČARSKA DELA. Alojz Ferčak, Renkovci 70, p. Turnišče. M-1672
ZASTAVO 750, letnik 1980, zamenjam za LADO 1500 SL, letnik 77/78. Viktor Fartek, Murska Sobota, Lendavska 19 b, telefon 24 054. M-1693
PREKLIC!
 Preključujem neresnične besede, ki sem jih izrekel o Rudolфу Flegarju, Grad 43 in se zahvalujem, da je odstopil od tožbe. Ludvik Ficko, Grad 52. M-1715
OPRAVLJAM VSA ELEKTROINSTALATERSKA DELA — HITRO IN KAKOVOSTNO. Za obisk se priporoča MARTIN TRATNJEK, elektroinstalaterstvo in mehanika, Turnišče, Štefana Kovača 28. M-1439
OPRAVLJAM ZIDARSKA DELA IN DELAM DEMIT FASADE. Mitrovič, Staneta Rozmana 19. M-1736



Minilo žalostno je leto dni, ko zapustila dom in drage si, na tvojem grobu roža le cveti, ki grenka solza jo krasi.

V SPOMIN

9. aprila je minilo leto, odkar živimo brez naše dobre žene, mame in hčerke

Ide Temlin

iz Puževac

Mnogo prekratka so bila leta, ki smo jih preživeli skupaj. Ostali so sledovi tvojih pridnih rok in žalostno spoznanje, da te nikoli več ne bo nazaj, toda spomin nate ne bo nikoli zbledel in ostala boš vedno del nas.

Hvala vsem, ki se spominjate in prinašate rože na njen mnogo prerani grob.

Žalujoci: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

Ob smrti naše drage žene, mame in make

Terezije Koren

iz Ivanec

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji pomagali med boleznijo, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ali nakazali sredstva za gradnjo bolnišnice, nam pa izrekli sožalje.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku.

Žalujoci: mož Vinko ter sinova Gusti in Jože z družinama

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Dušan Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dusan Loparink, Feri Maucet (šport), Vlado Paveo, Štefan Šobočan, Janko Stolinik (dopisništvo), Branko Zancic, Gontar Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in pošta 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona 74-597, dopisništvo Lendava 75-085 in dopisništvo Ljutomer 81-317. Nežaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 1.600 din, polletna 800 din; letna naročnina za tujino 318 ASch, 45 DM, 19 Can dol., 13 USA dol., SFR 39; letna naročnina za delovne organizacije 2.000 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-0000. Delni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176. Cena posamezne številke je 30 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.



*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustila naša draga
mama, stara mama in sestra

Vilma Hari

roj. Gorčan
iz Moravskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje.
Hvala tudi osebjem internega in kirurškega oddelka, posebno družini Kuhar, čč. duhovniku in predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: sin Emil z zaročenko Zdenko, tašča, brat in drugo sorodstvo



*Čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi,
med nami si.*

V SPOMIN

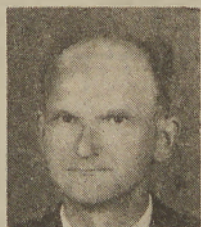
Izteklo se je šesto leto bridke bolečine in žalovanja, odkar nam
je kruta usoda v cvetu mladosti iztrgala nadvse ljubljenega
sina, brata in vnuka.

Štefana Lovenjaka

iz Poznanovec

Ob tvojem grobu zremo brez besed in ne moremo dojeti, da te ni več med nami, le trpka bolečina
nam kot solza kane iz oči. Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu in počastite njegov spomin.

Neutolažljivi: oče, mama, stara mama, sestre Šarika, Erika in Olga z družinami



*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče, brat in tast

Jože Gabor

iz Črenšovec

Ob boleči izgubi se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem,
ki so ga pospremili k njegovemu poslednjemu domu, darovali vence in cvetje, pri-
spevali za gradnjo bolnišnice, nam pa izrekli globoko sožalje.

Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Posebno zahvalo
smo dolžni dr. Metki Klavišar in osebjem onkološkega oddelka ter naši sorodnici Marički
Gabor, med. sestri ki mu je bila od začetka bolezni ob strani. Hvala dobrim sosedom,
ki so nam v veliki bolečini kakorkoli pomagali.

Črenšovci, 25. marca 1985

Žalujoči: žena Agata, hčerki Metka in Agica z družinama, stric Ivan, sestre in drugo
sorodstvo



ZAHVALA

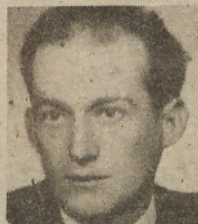
V 77. letu starosti nas je zapustil oče, stari oče, brat
in sorodnik

Štefan Žido

iz Čepinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki
so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali.

Žalujoči: VSI NJEGOVI



*Pomlad bo na naš vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla,
in jokala, ker tebe ni.*

V SPOMIN

12. aprila mineva žalostno leto, odkar je za vedno utihnilo srce
ljubljenega moža in očeta

Jožeta Horvata

iz Gomilice 134

Ne solza ne bridka bolečina te ne pokličeta več nazaj, a v našem srcu še živiš in boš živel večno.
Hvala vsem tistim, ki obiskujete njegov poslednji dom, ga krasite s cvetjem in prižigate sveče.

Žalujoči: žena Marija in hčerka Marija s Stankom



*Minilo žalostno je leto dni,
zapustil dom in svoje drage si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo krasi.*

V SPOMIN

24. aprila bo minilo boleče leto, odkar je neusmiljena
usoda v 27. letu starosti pretrgala nit življenja

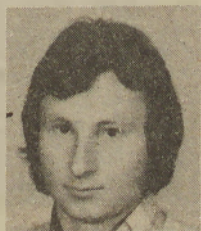
Ludviku Novaku

iz Kušanovec

Ostali smo sami, brez tvoje neizmerne dobrosrčnosti in ljubezni, ki si jo znal dajati samo
ti. Naš dom, ki si ga imel tako rad, je ostal tih in prazen, odet v žalost in samoto. Utihi
je tvoj glas, obstalo je tvoje srce, ostali pa so sledovi tvojih pridnih rok in spoznanje, da
se nikoli več ne vrneš, toda v naših srcih še živiš in boš živel večno.

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: žena Kristina, hčerka Anita, oče, mama, sestra Marta z družino in drugo
sorodstvo



*Pomlad bo na tvoj vrt prišla,
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.*

ZAHVALA

Tragično in mnogo prezgodaj, komaj v 32. letu starosti,
nas je za vedno zapustil dragi sin, brat in stric

Franc Šandor

iz Črenšovec 1

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prija-
teljem, znancem in vsem, ki ste nam v teh najtežjih trenutkih priskočili na pomoč ter
vsem ostalim, ki ste sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter
v druge namene in našega dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na
njegovi mnogo prerani zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi in DO
Primat iz Lendave za darovane vence in za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Črenšovci, 3. aprila 1985

Žalujoči: mama, sestre Helena in Marija z družinama, Terezija s sinom Robertom,
bratje Gusti z ženo Dragico ter Štefan in Anton



*Kje si ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Tiho in mirno brez slovesa, nas je v 63. letu starosti, nepričako-
vano zapustila naša draga žena, mama, omama, sestra in snaha

Viktorija Kren

iz Fikšinec

Ob tej težki in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in
znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, cvetje
in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za
slovo ob odprtem grobu.

Globoko žalujoči: mož Frici, sin Franci, hčerka Marica z družino, vnukinji Milena in Sabina ter
drugo sorodstvo

MALE OGLASE IN ZAHVALE SPREJEMAMO DO SOBOTE — ZA OBJAVO V
NASLEDNJEM TEDNU. DELOVNI ČAS OD 7. DO 15. URE, V SOBOTO PA OD
8. DO 12. URE.

„Zahodna inačica” telovadnice

Pred 20 leti so v Murski Soboti zgradili tretjo osemletko — ob 15-letnici so jo poimenovali po Edvardu Kardelju — s čimer naj bi bila odpravljena prostorska stiska šolarjev v občinskem središču. Toda šola je vse do danes ostala brez telovadnice in tudi sicer je postala dokaj utesnjena. Enako je sosednja osemletka Prekmurske brigade (prilagojeni učni program). Obe šoli skupaj obiskuje čez tisoč učencev.

Reševanje njihovih prostorskih problemov je zajeto že v tem srednjoročnem programu soboške občine in hkrati v občinskem referendumskem programu, vendar pa še niso podane možnosti za gradnjo vsega načrtovanega. Medtem ko tečejo še zadnje priprave za zgraditev prizidka k OŠ Prekmurske brigade, bo, kot vse kaže, telovadnico možno začeti graditi šele v letu 1987.

Kakšna naj bi bila, o tem je bilo najprej več različic, naposled pa sta ostali le dve: tako imenovani zahodna in vzhodna, ki se razlikujeta v glavnem samo po lokaciji. Ali naj bi torej telovadnico gradili med Bakovsko cesto in prizidkom osnovne šole Edvarda Kardelja, kot to predvideva vzhodna varianta, ali pa na drugi, zahodni strani šole. O tem so se odločali tudi na zadnjem razširjenem zboru občanov krajevne skupnosti Partizan. Tako rekoč enoglasno so se odločili za zahodno varianto, ker ima vzhodna preveč slabosti. Med drugim bi bil otežkočen dostop do šolske kuhinje, telovadnica bi bila preveč odmaknjena od šole Prekmurske brigade, slabše bi bile varnostne

razmere (dokaj prometna Bakovska cesta), manjši bi bili nekateri prostori za javnost in popolnoma bi zastrili svetlobo nekaterim prostorom v prizidku osnovne šole Edvarda Kardelja. Za okrog 18 milijonov dinarjev pa bi bila vzhodna inačica sicer cenejša, in to predvsem zaradi dodatnih podzemeljskih inštalacijskih del, ki so nujna pri zahodni varianti. Po obeh inačicah pa je načrtovana skorajda enaka telovadnica, ki bo v prvi vrsti namenjena šolama Edvarda Kardelja in Prekmurske brigade, sicer pa tudi za širše potrebe mesta in občine Murska Sobotica. V njej bodo namreč možna tekmovanja v rokometu, košarki in odboj-

ki, ki bi si jih lahko ogledalo od 800 do 900 obiskovalcev.

Ker vse kaže, da ne bodo porabljena vsa sredstva iz referendumskega programa za gradnjo OŠ Prekmurske brigade, neizkoriščenih naj bi ostalo okrog 30 milijonov dinarjev, so na zboru občanov predlagali, naj bi s tem denarjem financirali nekatera pripravljala dela za telovadnico (kotlovnic, podzemeljski kabli, zaklonišče idr.), ki bi jih izvajali obenem z gradnjo prizidka k osnovni šoli Prekmurske brigade. To bi bilo vsekakor gospodarno.

JOŽE GRAJ

PRAZNIČNO V CEZANJEVCIH

Delovni ljudje in krajski KS Cezanjevci bodo letošnje praznike — dan OF, 1. maj, 40-letnico osvoboditve in 15. krajevni praznik — slavili praznično in pestro. Prireditve se bodo pričele že 21. aprila s tradicionalnim bogovim turnirjem za prehodni pokal Janka Ribiča. V sredo, 24. aprila, bosta nastopila mešani pevski zbor in folklorna skupina kulturnega društva te krajeve skupnosti, v petek pa bo v počastitev dneva OF slavnostna seja krajeve konference SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov Ljutomer. Na praznični dan OF se bodo planinci že zjutraj podali po poteh Janka Ribiča, nato pa bo občinsko tekmo-

vanje traktoristov v Branoslavcih. Popoldne pa bodo pričeli z zanimivim tekmovanjem — nastopile bodo gasilske enote za memorial Danijela Slaviča, domačina in gasilca, ki je tragično preminil pred 20 leti na službenem — gasilskem potovanju. Na to tekmovanje so vabljene vse gasilske enote iz Pomurja, zvečer pa bodo razglasili rezultate tekmovanja traktoristov in gasilcev, prevzeli pa bodo tudi priklop h gasilskemu avtomobilu CD Branoslavci. V nedeljo, 28. aprila, se bodo slavnosti pričele že zgodaj zjutraj z budnico in otvoritvijo kulturne razstave v GD Branoslavci, nato pa bo slavnostna seja skupščin KS, KK SZDL in

vodstev DPO KS Cezanjevci. Ob 10.00 se bo pričela osrednja občinska proslava v počastitev dneva OF, 1. maja, 40-letnice osvoboditve in osrednja proslava ob 15. krajevnem prazniku. S tem pa praznovanje še ni konec, saj mladinci pripravljajo na sam praznični prvi maj še vaške igre mladih in starih. Pripravljen imajo tekmovalni spored — tek v vreči, hoja na hoduljah, polžja vožnja s kolesom, metanje kamna z ramena, skok z mesta v daljino in vlečenje vrvi, plezali pa bodo tudi na majsko drevo. Na teh vaških igrah pa bo tudi srečanje delavcev.

Dušan Loparnik

POMURSKO GOSPODARSTVO NA

MIBI '85

V Ingolstadtu so minulo soboto odprli vrata desete srednjebavarske razstave MIBA 85.

V šestnajstih paviljonih se je obiskovalcem predstavilo 354 razstavljalcev. Jugoslovani oziroma Pomurci so se predstavili med prijateljskimi mesti Kirckals, Grasse in Carrara. Na tem bavarskem sejmu, ki je tokrat že deseti, se že četrte dostojno predstavljajo ABC Pomurka, Beltinka in Pomurski tisk. Posebne omembe pa je vredna predstavitev turistične ponudbe Radenske.

B. H.



BELTINCI

Prikaz dekontaminacijske postaje

Komite za SLO in DS v KS Beltinci je skupaj z ostalimi obrambnimi in samozaščitnimi strukturami v krajevni skupnosti pripravil v nedeljo v parku prikaz delovanja dekontaminacijske postaje ob uporabi bojnih strupov. S to skupno akcijo, ki sodi v okviru aktivnosti akcije Nič nas ne sme presenetiti, so hoteli preizkusiti, kako bi ob potrebi na terenu delovale enote civilne in narodne zaštite, gasilsko-tehnične enote, rezervne vojaške sile in drugi. S tem pa tudi želijo v krajevni skupnosti Beltinci skupno delovanje vseh obrambnih in samozaščitnih struktur, ki so doslej usposabljevale svoje enote na različnih strokovnih ravneh, kar naj bi prispevalo k učinkovitejšim pripravam na splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Prvi tak poskus delovanja dekontaminacijske postaje v krajevni skupnosti Beltinci je uspel, pokazal pa je tudi določene pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno v prihodnje odpraviti. Prikaz dekontaminacije materialno-tehničnih sredstev, živine in ljudi je tudi pokazal, da je na taki postaji potrebno največ sodelovanja med gasilsko-tehnično enoto in enoto civilne zaštite. Poleg številnih občanov so si delovanje dekontaminacijske postaje v Beltincih ogledali tudi člani krajevne organizacije ZRVS, ki so imeli ta dan tudi strokovno usposabljanje.

Feri Maučec

Vinski letnik 84

Jutri bodo na mariborskem sejmu odprli 3. teden slovenskih vin, gastronomije in kmečkega turizma. Prerezu slovenske lanske vinske bere se poleg 80 ocenjenih vzorcev belih, rdečastih in rdečih vin podravskega in posavskega vinorodnega rajona na razstavi in poskušnji prvi pridružujejo primorski vinogradniki in vinarji. Na prireditvi, ki bo trajala do 28. aprila, pa bo še zanimiv prikaz kulturnih izdelkov in pogrinj-kov, opreme za kmečki turizem in pestra ponudba obrtnih izdelkov za potrebe vinogradništva in vinarstva.

ČETRTI POHOD NA TROMEJNIK

Rekordna udeležba pohodnikov

V okviru praznovanja 40-letnice osvoboditve je Počitniška zveza pri OK ZSMS Murska Sobotica skupaj z družino Trčkova pripravila že 4. tradicionalni POHOD NA TROMEJNIK. Udeležilo se ga je rekordno število okrog 150 pohodnikov, ki so prišli iz raznih krajev Jugoslavije: Niša, Splita, Zagreba, Trstenika, Ljubljane, Maribora in Pomurja. Med udeleženci pohoda so bili počitničarji, taborniki, planinci, mladinci prostovoljci, rezervne vojaške starešine, borci, vojaki in šolarji.

Poseben avtobus pohodnikov je prispel iz Maribora, saj so člani počitniške zveze redni ude-

leženci tega pohoda. Osrednja slovesnost je bila pri karavli na tromejniku, kjer so se pohodniki srečali s člani borčevske organizacije, vojaki in mladina pa so pripravili krajši kulturni program. Letošnji pohod na tromejnik, katerega namen je obujanje tradicij NOB, spoznavanje zgo-

dovinskih in kulturnih vrednot, medsebojno spoznavanje in zbljevanja ter širjenje bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi Jugoslavije, je dosegel svoj namen. Udeleženci pohoda so se tako zadovoljni vračali v svoje kraje.

F. Maučec

METEŽ na odru v Gančanih

Kulturnoumetniško društvo Dolinac iz Gančan, v okviru katerega delujejo dramska sekcija, moški pevski zbor in knjižnica, je v zadnjem obdobju dokaj aktivno.

Dramska sekcija je pod vodstvom režiserke Tilke Pucko po nekaj letih naštudirala dramo Pera Budaka METEŽ, ki so jo v nedeljo dvakrat uprizorili. Obakrat je bil obisk zelo dober, kar kaže, da je v Gančanih precejšnje zanimanje za kulturne prireditve. Z igrbo bodo nastopili tudi v sosednjih krajih.

Prav tako pa uspešno delujeta knjižnica, ki je odprta dvakrat tedensko, saj ljudje radi posegajo po knjigah, ter moški pevski zbor, vodi ga Ludvik Šuklar, ki čisto nastopa na raznih prireditvah.

F. M.

MLADI POJO

V počastitev 40-letnice osvoboditve bo v nedeljo, 21. aprila, v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec občinsko srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov.

Med otroškimi zbori bodo zapeli: zbori osnovnih šol Edvarda Kardelja pod vodstvom Helge Horvat, osnovne šole Dane Šumenjak pod vodstvom Elizabete Rožman, osnovne šole 17. oktobra iz Beltince pod vodstvom Nade Ščavničar, zbor osnovne šole Karel Destovnik Kajuh pod vodstvom Anke Subadolnik, mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Dane Šumenjak pod vodstvom Tomaža Kuharja in otroški pevski zbor osnovne šole Tišina pod vodstvom Ladislava Gjereka.

Med mladinskimi zbori pa bodo zapeli pevci z osnovne šole Edvarda Kardelja, Bakovci, Dane Šumenjak, Puconci, 17. oktobra, Karel Destovnik Kajuh in Tišina, ki jih vodi zborovoditelj Helga Horvat, Zdenka Štruc, Tomaž Kuhar, Marija Farkaš, Ladislav Gjerek in Anka Subadolnik. bb

EDINSTVENA ZBIRKA V NEGOVI

Ivan Kramberger, ki ga po vsej Jugoslaviji poznajo predvsem ledvični bolniki, saj je bolnišnicam po vsej državi poklonil preko 40 aparatov za dializo (ena stane 30 tisoč mark) — dve tudi soboški — si sedaj prizadeva, da bi uredil edinstveno zbirko umetnih ledvic na svetu. Šesdeset jih je dobil po nekem univerzitetnem protosorju, z neumornim dvajsetletnim zbiranjem pa je zbirko povečal na 250 primerkov. Z vseh delov sveta so, najstarejša umetna ledvica, ki je nastala pred 25 leti po nizozemski predlogi, tehtala 80 kilogramov, najnovejša, zahodnonemška pa le 250 gramov. Za zbirko, ki jo Ivan rade volje pokaže vsakomur, vlada veliko zanimanje tudi med strokovnimi krogi v tujini. Kramberger pa — kot je pred dnevi povedal — razmišlja tudi, kako bi med našimi zdomci spodbudil še večje zanimanje za novi kirurški oddelek v Rakičanu, oziroma za opremo tega pomembnega zdravstvenega objekta.

Pred kratkim je neprenehno razmišljal o Ivan predlagal Radenski, da bi organizirali center za dializo med poletnimi počitnicami, kar bi po njegovem pritegnilo marsikatero tujega gosta, ki je vezan na dializo, pa mu tega Radenska ne more nudi. Kot je povedal, se zdi ta predlog generalnemu direktorju Radenske, Feriju Horvatu, sprejemljiv.

Ivan Kramberger, ki je bil pred kratkim odlikovan z visokim jugoslovanskim državnim odlikovanjem, je velik človekoljub. Dvajindvajset let je bil v zahodnonemškem Duisburgu,



Ivan Kramberger med svojimi umetnimi ledvicami z vseh koncev sveta. V roki ima poseben primer aparature, ki je čistila urin, da je bil potem primeren za uživanje (foto: Albert Abraham)

trdo je moral sprva delati. Potem je bil osem mesecev v New Yorku in v Londonu, kjer se je seznanjal z najnovejšimi tehničnimi dosežki pri dializi. Sam je potem veliko pripomogel k izboljšanju postopkov pri tem življenjsko pomembnem zdravstvenem posegu pri bolnikih.

»To, da izviram iz siromašne, il-clanske družine z negovske okolice, ki je že pred vojno trpela pomanjkanje, me spodbuja, da pomagam tistim, ki so v resnični siski, predvsem pa bolnikom«, je povedal. Veliko zdravil je poslal soboški bolnišnici, posameznikom, in celo na Poljsko so dobili zajetno pošiljko. V zvezi s svojo zbirko umetnih ledvic je pokazal na ogromen kup pisem, ki so mu jih pisali zdravniki in

drugi z vseh koncev sveta. Ko ga je februarja letos Mito Trefalt predstavil v svoji zelo gledani televizijski oddaji Srečanja, je potem dobil na stotine pisem, pa tudi telefon mu ni dal miru. Ljudje bi radi marke, da bi si kupili to in ono. Ivan pa, kot pravi, nima smisla za takšne zadeve: »Dovolj je pri nas bolnikov in dovolj je tudi takšnih, ki so v resnični eksistenčni stiski. Tem velja moja pomoč«. To, in še marsikaj več, je pred dnevi povedal Ivan Kramberger v svojem novem domu tik nad Negovskim jezerom, kjer sta si z ženo uredila prijetno »Gostišče ob Negovskem jezeru«, ki ga bosta odprla 1. maja.

Juž Makovec



Nova zborovodkinja je navdušena nad gornjeseniškimi pevci. (Foto: J. G.)

več kot 40 let. Dolgo ga je vodil Andraž Čabai, ki je naposled prepuštil krmilo mlajši tovariši Trifusovi iz Monoštra.

»Ugotavljam, da so to navdušeni pevci. Veselilo bi me, če bi se nam jih pridružil še več, da bi tako okrepili zbor. Po štirih petih vajah še ne morem govoriti o kakšnem posebnem uspehu,

veliko glasbenega znanja in tudi slovenska beseda ji kar dobro zveni.

Prvi večji nastop čaka gornjeseniški pevski zbor na Narodnostnem dnevu v Sakalovcih, nameravajo pa se udeležiti tudi tradicionalnega srečanja pevskih zborov v Sentvidu pri Stični.

JOŽE GRAJ

GODCI Z DIATONIČNIMI HARMONIKAMI!

Uredništvo Radia Murska Sobotica se letos prvič priključuje tekmovanju za Zlato harmoniko Ljubecna, katerega organizator sta že nekaj let Turistično društvo Ljubecna ter uredništvo Novega tednika in Radia Celje.

Na tekmovanju sodelujejo godci diatoničnih harmonik. Ta ljudski instrument je v zadnjih letih vse bolj priljubljen med številnimi ljubitelji narodnozabavne glasbe in vedno več je godcev, ki ga obvladajo.

Prepričani smo, da jih je tudi v Pomurju veliko. Vabimo vse, ki bi se želeli pomeriti na regijskem in morda tudi na finalnem tekmovanju v Ljubecni, da se pisno ali osebno oglasijo na uredništvu Radia Murska Sobotica, Titova 29. ROK ZA PRIJAVE JE KONEC APRILA. Regijsko srečanje bo predvidoma sredi maja.

Vabljeni k sodelovanju!